

Titɔ e ji

oxotadię

Wema xe we lɔ lena ęgbę la tɔ e ji ɖo, e bo mɔ nyi wema tantyan le Mawu we oxo mɛ. Mɔyizi bę wlan wema xe la. Wema la lɔ oxo sɔn lena Mawu ɖo ęgbę la kpodo onu zeteye xeni le e mɛ ɖo, bo lɔ lena Mawu ɖo ńusunglo tantyantɔn kpodo nyɔnusi tantyantɔn ɖo, kpodo lena Mawu we otogun va nɔ onyi ɖo. Wema la ma ɖo lesinha:

Ota 1 do yi 11 lɔ lena Mawu ɖo ęgbę la kpodo onu zeteye xeni le e mɛ ye, e bo jla ejikpa ɖo bo sɔ ęgbetɔ sɔ do e mɛ, Mawu bo kpɔn tun onu zeteye bo nyɔhwyan. Do yi nɔ Satana va ble ęgbetɔ ɖu, e ko se tonu na Mawu, mɔsinha we onu nyanya ɖye ęgbę la mɛ ɖo gbɔɔn do yi hwexenu na Mawu va crɔn ęgbę la kpodo ɛsin le Nɔwe we hwenu. Mawu bo hwlen Nɔwe kpodo xwedo etɔn gan ɖo emyɔ ɖokpo we nyi ɛmɛ jijwɛ le hwemɛ la nu. E mɛ godo, Mawu bo va wasi okancica kpo Nɔwe. ɛmɛye mɔ va ji do e ji le nyixɔ la ji, vɔ, ye ko sen Mawu nɔ ɖi lena e je ɖo ha.

Ota 12 do yi 25 lɔ lena Mawu yɔ Ablamu ɖo, ni a do tɔn sɔn otɔ we xwedo mɛ a bo do va yi sen emyɔ Mawu la ɖokpo. Mawu bo xo ogbe ni-i tun he bo na ni-i jijimɛviye taŋu. Mawu wasi okancica kpo-e bo do sɔ adagbigbo sɔ ɖo onyi, e bo xo ogbe ni-i tun he bo na do ni-i, a bo mɔ do na jijimɛvi xeye ni va jɔ kplɔ-ɛ

do ye, a bo mɔ do na eme zeteye xeni na kan do emyɔ Mawu la ji
di Ablamu ha. Ablamu kpodo osye Salayi bo o ku nyɔxo ganke,
Mawu bo va do na ye bo na ye ovi nusunglo dokpo, ye bo dɔ
nyikɔ ni-i tun Izaki.

Ota 26 do yi 36 lɔ oxo do Esawi kpo Jakɔbu xeye na Izaki la va
ji ye wu, bo mɔ lɔ egbe xena Jakɔbu zan gbɔɔn na Mawu do va
dɔli nyikɔ ni-i, e bo do trɔ zun Izrayeli.

Ota 37 do yi 50 lɔ egbe xena Jakɔbu vikpεye zan gbɔɔn do va je
lena Jozefu va yi ɖu oga ɖaxo le Ejiputi ɖo, otɔ kpodo nɔvye
zeteye seju bo do va ci Ejiputi la, ɖo, le hwemε la nu, xovε
sinsyenxu de va tɔn le egbe la me seju. Akpa xe la we lɔ lena
Jakɔbu kpodo Jozefu la va ku ɖo de kplɔ de do. Vɔ, gbɔxwe na
Jozefu la na ku, e lɔ na nɔvye tun Mawu bo na va gɔ alɔ na ye,
a bo do de ye tɔn-e le Ejiputi, a bo kplɔ ye do sɔn yi Kana xeni nyi
oto xe we ogbe na Mawu xo na Ablamu, Izaki kpodo Jakɔbu.

Wema xe la we de Mawu we owan yiyi, ogbe ji ninɔ, hɔnhlɔn
kpodo onu ma kpɔn gbede xeye na e wasi we ɖeye sɔ xlɛ egbetɔ
zeteye seju. E bo mɔ de hwlengan we tito Mawutɔn sɔ xlɛ egbetɔ.

1

Mawu ɖo egbe la kpodo egbetɔ

¹ Le titɔ e ji, Mawu ɖo jiŋukunsin kpodo nyixɔ.

² Nyixɔ la ɔn ɖo ninɔmε ti o, e bo le toto. Vuvlu bo cɔn ogun

qaxo xeni tito taŋu la nu, vɔ, Mawu we Gbigbɔ^a bo lo q̄i asa gbɔn
ɛsin xeni le ogun qaxo la mε ji nɔ. ³ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Kinklen
ni va!» Kinklen bo va. ⁴ Mawu bo kpɔn tun kinklen la bo nyi onu
nywε. Mi wε Mawu ɖe kinklen la ɖo ovo na vuvelu. ⁵ Mawu bo yɔ
kinklen la tun «Oklo,» bo yɔ vuvelu la tun «Ozan.» Ozan bo do,
onyi bo hɔn: mi wε nyi onyihinhɔn tantyan.

⁶ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Onu sinsyεnxu ɖe ni va ɛsinye mε a do
ma ɛsin xeye ni le jibgelye do ovo na ɛsin xeye ni le odo ye.»

⁷ Mawu bo wasi onu sinsyεnxu mε la, e bo ma ɛsin xeye ni le
jibgelye ɖo ovo na ɛsin xeye ni le odoye. E bo nyi ɖo mɔsinha.

⁸ Mawu bo yɔ onu mε la tun «Jiŋukunsin». Ozan bo do, onyi bo
hɔn: mi wε nyi onyihinhɔn owegɔ.

⁹ Mawu lɔ tun mɔ: «ɛsin xeye ni le jiŋukunsin we agɔ ye, ni kpli
do ofi ɖokpo, na ofi xuxu, a ze.» E bo nyi ɖo mɔsinha. ¹⁰ Mawu bo
yɔ ofi xuxu la tun nyixɔ bo yɔ ɛsin xeni kpli la tun εxu. Mawu bo
kpɔn tun e bo nyi onu nywε. ¹¹ Mi wε, Mawu mɔ lɔ tun mɔ: «Le
nyixɔ la ji, onu ɖekpekpe xeni nɔ gbe wu, ni wu, ogbe xeye ni nɔ
syen okunye ni wu, otin hamε-hamε xeye ni nɔ syen okunye ni
wu, otinkunsinsyεn laye ba ɖo okun do dɔmε.» E bo nyi ɖo
mɔsinha. ¹² Onu ɖekpekpe xeni nɔ wu laye bo wu, ogbe
hamε-hamε xeye ni nɔ syen okunye, otin hamε-hamε xeye ni nɔ

^a**1:2** Le hebli we ogbe mε oxogbe ɖokpo la ɖo gɔnmɛsise owe:
Gbigbɔ Mawutɔn alo jehɔn. Mi wε dɔn winwlan ɖeye do lɔ le ble
la tun jehɔn sinsyεnxu ɖe bo xo nɔ le otɔye ji.

syen okunye, otinkunsinsyen laye bo dō okun le dōmε. Mawu bo kpɔn tun e bo nyi onu nywε. ¹³ Ozan bo do, onyi bo hɔn. Mi wε nyi onyihinhɔn atɔngɔ.

¹⁴ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Onu xeye ni nɔ tε ozo ye ni tɔn do jiŋukunsin mε, a do dε oklo dō ovo na ozan, ye ba nyi josi xeye na ye na nɔ do nyɔ hwenuye, azanye kpodo oxweye. ¹⁵ Ye ni nyi onu xeye ni nɔ tε ozo ye le jiŋukunsin mε a bo do klen do nyixɔ ji.» E bo nyi dō mɔsinha. ¹⁶ Mawu bo wasi onu qaxo owe, xeye ni nɔ tε ozo laye, qaxo taŋu la na nɔ klen ɳutɔ le oklo, ovii la ba nɔ klen le ozan mε. E bo wasi sunhweviye can. ¹⁷ Mawu bo dō ye do jiŋukunsin mε, na ye a nɔ do klen do nyixɔ ji, ¹⁸ a bo do klen le oklo kpodo ozan, a bo do dε kinklen dō ovo na vuvlu. Mawu bo kpɔn tun e bo nyi onu nywε. ¹⁹ Ozan bo do, onyi bo hɔn: mi wε nyi onyihinhɔn εnεgɔ.

²⁰ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Onu le εgbεye ni gɔ εsinye mε a bo hwan nɔ, oxεye can ba zɔn gbɔn jigbe nɔ. E bo nyi dō mɔsinha. ²¹ Mawu dō tɔmelan qaxo-qaxoye kpodo onu le εgbε hamε-hamε xeye ni nɔ lin otɔ ye, bo nɔ hwan le otɔ mε nɔ ye, e bo mɔ dō oxε hamε-hamε ɖekpekpe xeye ni dō axwe ye. Mawu bo kpɔn tun e bo nyi onu nywε. ²² Mawu bo do na ye, bo lɔ tun mɔ: «Mi ji, a bo gba okun a bo gɔ εxuye mε, oxεye can ni gba okun le nyixɔ la ji.» ²³ Ozan bo do, onyi bo hɔn: mi wε nyi onyihinhɔn atungɔ.

²⁴ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Nyixɔ ni na onu le εgbε hamε-hamεye: oxwegbe we kanlinye, kanlin xeye ni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ mε

ye, onu le εgbe viviye kpodo kanlin hɔntuntɔnye. E bo nyi wiwasi.

²⁵ Mawu wasi hɔntun we kanlin hamε-hameye, oxwegbe we kanlin hamε-hameye, kpodo kanlin xeye ni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ mε hamε-hameye seju kpodo onu le εgbe viviye. Mawu bo kpɔn tun e bo nyi onu nywε. ²⁶ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Mí a wasi εgbεtɔ^b do ninɔmε míatɔn ji, e ba le ði míye ha. Ye ni kpa εce do εxu mε we ohweye, jiŋukunsin we oxεye kpodo kanlinye ji, ye ba mɔ kpa εce do nyixɔ la ji seju kpodo kanlin xeye ni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ mε nɔ ye kpodo onu le εgbe viviye ji.

²⁷ Mawu bo ðo εgbεtɔ do ninɔmε etɔn ji,
E ðo εgbεtɔ do Mawu we ninɔmε ji,
E bo ðo ηusunglo kpodo nyɔnusi kpo.

²⁸ Mawu bo do na ye, bo lɔ na ye tun mɔ: «Mi ji, a bo gba okun, mi gɔ nyixɔ la ji, a bo kpa εce ni-i. Mi kpa εce na εxu mε we ohweye, a bo kpa εce na jiŋukunsin mε we oxεye kpodo kanlin ðekpekpe xeni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ la ji nɔ. ²⁹ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Mi kpɔn, ko sɔ oma ðekpekpe xeni le nyixɔ la ji seju bo ðo okun, sɔ na mi, bo sɔ otin ðekpekpe xeni nɔ syen okun sɔ na mi. Ye na nyi onuɖuɖu na mi. ³⁰ Ko sɔ ama ðekpekpe sɔ na kanlin ðekpekpe xeni le nyixɔ la ji, kpodo oxε ðekpekpe xeni le jiŋukunsin mε, kpodo kanlin ðekpekpe xeni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ la ji. Ama mε laye na nyi onuɖuɖu na onu le εgbe ðekpekpe. E bo nyi mɔsinha. ³¹ Mi wε, Mawu kpɔn onu xena e

^b1.26 εgbεtɔ wε nyi Aðamu le hebli we ogbe mε.

wasi zeteye seju. E bo nyi onu nywe ganji. Ozan bo do, onyi bo hɔn: mi we nyi onyihinhɔn edengɔ.

2

¹ Lena Mawu ḥo jiŋukunsin kpodo nyixɔ, kpodo onu zeteye xeni le ye mε ye ḥo mε. ² Xena Mawu o wa odan zeteye vɔ, e ḥo odanwiwa te le onyihinhɔn acowegɔ la gbe. ³ Mawu do na onyihinhɔn acowegɔ la, bo de-e ḥo ovo, ḥo, azan mε la gbe Mawu ḥo odan zeteye wiwa te le.

Egbetɔ le Edenu we ejikpa mε

⁴ Mɔsinha wε Mawu ḥo jiŋukunsin kpo nyixɔ kpo ḥo mε.

Hwexenu na Mawu ḥo jiŋukunsin kpodo nyixɔ, ⁵ otin hɔntuntɔn ti ɔn le nyixɔ la ji, ogbe ti ko wu le hwemε la nu, ḥo, Xwetɔ Mawu la ɔn na na oju ja do nyixɔ la ji, egbetɔ ti can ko le nyixɔ la ji a do le ogle; ⁶ vɔ, esin bo nɔ tɔn sɔn nyixɔ gɔ a bo fa nyixɔ la ji seju.

⁷ Xwetɔ Mawu sɔ okɔ bo do wasi egbetɔ; E bo fun gbigbɔ xeni nɔ na egbe do ŋɔtintye mε ni-i, mi we egbetɔ trɔ zun εmε le egbe.

⁸ E mε godo, Xwetɔ Mawu wasi ejikpa ḥokpo do Edenu, le hwezedo we akpaji, e bo sɔ egbetɔ xena e wasi la, sɔ do e mε.

⁹ Xwetɔ Mawu na na otin hamε-hamε xeye ni nyɔ kpinkpɔn ye, wu do ejikpa la mε; sinsyen yetɔnye bo nyɔ na ɖuɖu. Otin xena sinsyen etɔn nɔ na egbe, kpodo otin xena sinsyen etɔn nɔ na na ye nɔ kpɔn onu je onunywε kpodo onu nyanya la wu, bo le dodomε na ejikpa la.

¹⁰ Otɔsisa ðe nɔ tɔn sɔn Edenu la, a bo hu esin na ejikpa la. Be sɔn ejikpa la mɛ, otɔsisa la ðo zeklan enε. ¹¹ Tantyantɔn nɔ nyi Picɔn. Zeklan mɛ la wɛ ledo Avila we oto la seju, oto mɛ la mɛ wɛ ye nɔ kpɔn sika le, ¹² Sika la bo nyi adodwe tanju. Otin we esin xeni nɔ hwɛn nywɛ tanju xena ye nɔ yɔ tun budɛlyɔmu kpodo ekpen nywɛ-nywɛ xena ye nɔ yɔ tun onisi, bo le oto mɛ la can mɛ.

¹³ Zeklan owegɔ bo nɔ nyi Gihɔnu; e mɛ la wɛ ledo Kucu we oto la seju. ¹⁴ Zeklan atɔngɔ la nɔ nyi Tigli; e mɛ la wɛ nɔ sa gbɔn hwezedo na Asuli we oto. Zeklan εnεgɔ la bo nɔ nyi Eflati.

¹⁵ Xwetɔ Mawu bo sɔ egbetɔ sɔ do ejikpa Edenutɔn la mɛ, e ba nɔ do lɛ-ɛ a bo mɔ nɔ kpe ŋukunsin do e wu. ¹⁶ Xwetɔ Mawu bo na ogbediðe xe egbetɔ: «Otin zeteye xeni le ejikpa la mɛ, o hen, o na ɖu sinsyen yetɔnye; ¹⁷ vɔ, sinsyen xeni nɔ na na ye nɔ kpɔn onu jɛ onu nyanya kpodo onu nywɛ wu la, o ɔn ɖu-i nɔ o, ðo, gbegbe xena o na ɖu-i, o na ku.»

¹⁸ Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «E ɔn nyɔ tun ŋusunglo a nɔ emyɔ ðokpo gee; ko na wasi alɔgɔtɔ ðe ni-i, e ba sɔgbe kpo-e. ¹⁹ Xwetɔ Mawu sɔ okɔ bo do wasi kanlin hɔntuntɔn zeteye seju kpodo oxε zeteye seju. E bo kplɔ ye do va egbetɔ kɔn, a do kpɔn nyikɔ xena e na ðo na ye. E mɛ, onu le egbe ðekpekpe ba nyi nyikɔ xena egbetɔ na ðo ni-i. ²⁰ Egbetɔ ðo nyikɔ na kanlin xwegbetɔn zeteye, oxεye kpodo kanlin hɔntuntɔn zeteye. Vɔ, e ɔn kpɔn alɔgɔtɔ ðe xeni sɔgbe kpodo emyɔ ŋutɔ. ²¹ Mi wɛ Xwetɔ Mawu na na awlɔn ðaxo ðe sɔ ŋusunglo la, e bo ðyε awlɔn mɛ. Mawu bo ðe dajaxu

ɖokpo na ɳusunglo la, bo tu gbaza la do tənxa etən.

²² Xwetɔ Mawu sɔ dajaxu la do wasi nyɔnusi ɖokpo, e bo kplɔ-ɛ va ɳusunglo la kɔn. ²³ Xena ɳusunglo la kpɔn-ɛ, e do axwa, bo lɔ tun mɔ:

«Een heen! Fifi, oxu teyee we oxu xen,

Gbaza teye we gbaza xen.

Eme xe, ye na nɔ yɔ-ɛ tun nyɔnusi,

do ɳusunglo wu wε ye de-e tɔn-ɛ le.

²⁴ Mi wε dɔn, ɳusunglo na lε le otɔ kpodo onɔ kpo kɔn, a bo va yi te do osye wu, ye ba trɔ zun onu ɖokpo gee.

²⁵ ɳusunglo la kpodo nyɔnusi la kpo bo le esegbeji, ɳunya ko nɔ wa emeđe do emeđe wu o.

3

Egbedɔ je tintenkɔn me

¹ Le kanlin xeye ni le hɔntun xena Xwetɔ Mawu ɖo ye me, odan wε jɔ εye hugan gbokpweye seju. Odan la bo lɔ na nyɔnu la tun mɔ: «Mawu lɔ tun miye boo ká ɖu otin zeteye xeni le ejikpa la me we sinsyenyɛ xojɔxo?» ² Nyɔnu la bo ɖo e wu tun mɔ: «Mí nɔ ɖu otin xeye ni le ejikpa la me we sinsyenyɛ. ³ Vɔ, Mawu lɔ do otin xeni le ejikpa la we dodome we sinsyen wu tun mɔ: «Mi ká ɖu o, mi bo ká ɖo alɔ e wu o, e ma den, mi na ku.» ⁴ Mi wε odan la lɔ na nyɔnu la tun mɔ: «Gbede kpɔn! Mi ɔn ku nɔ o! ⁵ Vɔ, Mawu nyɔ-ɛ tun mɔ, gbe xe gbe na mi na ɖu-i, ɳukunsin miatɔnye na

hun, mi bo na le di emyc nyut ha, a bo nyɔ onunywɛ kpodo onu nyanya.

⁶ Nyɔnu la bo kpɔn tun sinsyen otin la tɔnye bo na nyɔ na dudu, bo nyɔ kpinkpɔn, e bo mɔ kpɔn tun e bo je na hun tagbɔ na eme. E bo gbɛn sinsyen etɔn bo ɖu; e bo na oswa xeni le aha ni-i can, e bo ɖu. ⁷ Ye eme owe laye we nyukunsinye bo hun; ye bo nyɔ-e tun heye bo le esegbeji. Ye bo sɔ figitin we amaye ɖo okpɔ, bo ca de do de wu, bo do wasi di avɔye ha.

Mawu nya egbetɔ tɔn-e le ejikpa etɔn me

⁸ Mi we, hwexenu na hwedo we jehɔn lo xo nɔ, Xwetɔ Mawu di asa gbɔn ejikpa la me nɔ, ye bo se onuwiwa etɔn. Nyusunglo la kpodo osyɛ bo va yi bɛ do Xwetɔ Mawu le ejikpa la we otinye me.

⁹ Xwetɔ Mawu yɔ nyusunglo la, bo kan-e se tun mɔ: «Bɔ le o le?»

¹⁰ E bo ɖo e wu tun mɔ: «Ko se onuwiwa tɔwe le ejikpa la me, bo vɔ, ɖo, ko le esegbeji, ko bo va yi bɛ.» ¹¹ Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Onu le lɔ na we tun myɔ bo le esegbeji? Otin xe we sinsyen na ko tun myɔ boo ká ɖu la, o ɖu-i wɛɛ?» ¹² Nyusunglo la bo ɖo e wu tun mɔ: «Nyɔnu xena o sɔ ɖo aha na-a la, we na-a sinsyen otin la tɔn, ko bo ɖu.»

¹³ Mi we Xwetɔ Mawu kan nyɔnu la se tun mɔ: «Ele jo o do wasi mɔsinha?» Nyɔnu la bo ɖo e wu tun mɔ: «Odan la we ble-ɔ ɖu, ko bo ɖu.»

¹⁴ Xwetɔ Mawu bo lɔ na odan la tun mɔ:

«Xena e nyi tun o wasi mɔsinha,

Nudo na je jiwe le oxwegbe we kanlinye kpodo hɔntun we
kanlinye mε,

O na nɔ dɔn adɔ tɔwe gbɔn nyixɔ ji,

O bo na nɔ ɖu ofinzɔ

Le ɛgbɛ tɔwe we azan zetɛye gbe.

¹⁵ Ko na hen oken va myɔ kpodo nyɔnu la kpo mε,

Oken ba mɔ nɔ jijimɛvi tɔwe kpodo jijimɛvi etɔn mε:

Jijimɛvi nyɔnu la tɔn, na gba ota na we,

Myɔ, o bo na xu aɖu afɔdrinu ni-i.»

¹⁶ E bo lɔ na nyɔnu la tun mɔ:

«Ko na na na gomi tɔweye na nyi vivesise taŋu na we.

O na nɔ se vive taŋu gbɔxwe a ji ovi,

Ojlo tɔweye na nɔ le suwe ji,

Vɔ, emyɔ ba nɔ kpa ece na we.»

¹⁷ E lɔ na ɳusunglo la tun mɔ: «Xena e nyi tun o se siwe we ogbe,
bo ɖu otin xe we sinsyen na ko gbe na we tun myɔ boo ká ɖu la,

Do myɔ wu we,

Nudo na je nyixɔ la ji,

Le ɛgbɛ tɔwe we azan zetɛye gbe,

E na nɔ syenxu na we taŋu

Gbɔxwe nyixɔ na nɔ na we onuɖuɖu,

¹⁸ E na nɔ dɔn εŋu kpodo ogbeye na we,

O bo na nɔ ɖu oma hɔntuntɔnye.

¹⁹ Edɛn na nɔ tɔ we ɳutɔ gbɔxwe,

O na nɔ kpɔn onu a bo ɖu,
Gbɔɔn do yi hwexenu na o na trɔ sɔn yi nyixɔ
Xe mɛ na ye ɖe we tɔn-ɛ le;
Đo, okɔ wɛ onyi,
O bo na mɔ trɔ sɔn yi okɔ gɔ.»

²⁰ Aðamu^c bo ɖo nyikɔ na osyε tun «ɛvu^d,» ɖo, emyɔ wɛ nyi oni
na egbetɔ zeteye seju. ²¹ Xwetɔ Mawu bo wasi olangbaza we awu
na Aðamu kpodo osyε, e bo sɔ do na ye. ²² Xwetɔ Mawu bo lɔ tun
mɔ: «Fifi, xena egbetɔ va le ɖi εmɛ ɖokpo le mía mɛ ha, bo nyɔ
onunywε kpodo onu nyanya, mí a tu omɔ do-e, na e ko mɔ do
dren alɔ nɔ, a bo do sɔ egbε we otin la we sinsyen, a bo ɖu, a bo
do nɔ egbε gbɔɔn do yi mavɔmavɔ mɛ nɔ o. ²³ Mi wɛ Xwetɔ Mawu
nya-ɛ le Edenu we ejikpa la mɛ, ni a do va yi le ogle le nyixɔ xe
mɛ na ye ɖe-e tɔn-ɛ le la ji. ²⁴ Xena e nya egbetɔ tɔn-ɛ, e sɔ
Celubεnye sɔ ɖo ejikpa la we omɔnu le hwezedo we akpaji, na ye
a do cɔ omɔ xeni yi egbε we otin la kɔn. Dɛnkpwe bo le ye si, ye
bo mimi-i nɔ, dɛnkpwe laye bo da ozo nɔ mla-mla-mla.

4

Kanyε hu Abeli

¹ Aðamu nɔ kpodo osyε ɛvu, e bo yi gomi, bo ji Kanyε, bo lɔ tun

^c3.20 Kpɔn Titɔ e ji 1:26.

^d3.20 ɛvu we gɔnmɛ wɛ nyi «ɛmɛ xe mɛ na egbε le».

mɔ: «Xwetɔ Mawu kpe do wu ye, ko bo ji ɲusuglovi ḍokpo.»² E bo mɔ ji nɔvye Abɛli. Abɛli bo nyi kanlinwintɔ, Kanyɛ bo nyi ogleletɔ.³ Azan ɖeye va yi, mi we gbedokpo, Kanyɛ hɛn ejinukunye bo do va na onu Xwetɔ Mawu.⁴ Abɛli, can bo hɛn kanlin etɔnye we ovi tantyan xeni do oju ye do va. Xwetɔ Mawu yi Abɛli kpodo onunina etɔn,⁵ vɔ, e ɔn yi Kanyɛ kpodo onunina etɔn. E ve le Kanyɛ wu taŋu, e bo ɖɔŋu.⁶ Xwetɔ Mawu bo lɔ na Kanyɛ tun mɔ: «Elɛ jɔ na adj do wle we, o bo ɖɔŋu?»⁷ Na o wa onu nywɛ, o na kɔ ota do yi oji, na e ɔn nyi mɔsinha, onu nyanya la oxɔmɔnu na we bo jlo na ɖu le ji we, vɔ, myɔ ɖu le e ji.»⁸ Ganke, Kanyɛ lɔ oxo^e na nɔvye Abɛli, mi we hwexenu na ye le nugyo, e zɔn jɛ nɔvye ji, bo hu-i.

⁹ Xwetɔ Mawu lɔ na Kanyɛ tun mɔ: «Bo le nɔvwe Abɛli le?» E bo ɖo e wu tun mɔ: «Ko ɔn nyɔ; mɔ we nyi nɔvye la cɔtɔ?»¹⁰ Mi we Mawu lɔ tun mɔ: «Elɛ nyi e mɛ na o do te? Nɔvwe we ɛhun we ogbe lo ɖi nɔ sɔn nyixɔ ji gbɔɔn bo va kɔn ye, bo lo byɔ ohlɔn nɔ.»¹¹ Fifi nudo na jɛ ji we, o bo na le dindycnu le nyixɔ xeni ke onu bo nu nɔvwe we ɛhun le alɔ mɛ na we la ji.¹² Na o le ogle, nyixɔ ɔn mɔ na we ḍɔkun etɔnye nɔ o. O ɔn li odo le ofi ɖe nɔ, o na nɔ flu nɔ le nyixɔ la ji.»

¹³ Mi we Kanyɛ lɔ na Xwetɔ Mawu tun mɔ: «ɛhwɛ xena ko hu we oto dindɔn hugan hinhɛn na-a.»¹⁴ Egbe fifi, o nya-a nɔ le nyixɔ xe

^e4.8 Le win wlan xixo ɖeye mɛ ye lɔ tun: Kanyɛ lɔ na nɔvye Abɛli tun ni boo va na heye a bo yi nugyo.

la ji, ko na hwla qye do we, ko ɔn li odo do ofi qe nɔ, a bo flu nɔ, na εmεdɛ va kpɔn-ɔ, e na hu-u.»¹⁵ Mi wɛ Xwetɔ Mawu lɔ ni-i tun mɔ: «Na εmεdɛ hu we, zɔn acowe wɛ ko na qe ohlɔn tɔwe.» Mi wɛ Xwetɔ Mawu qɔ josi Kanyɛ wu, e mɛ, na εmεdɛ kpɔn-ɛ, e ko mɔ hu-i nɔ o.¹⁶ E mɛ godo, Kanyɛ dun yi le Xwetɔ Mawu we ɲukɔn, bo va yi ci Nɔdu we oto mɛ le hwezedo na Edɛnu.

Kanyɛ we jijimɛviye

¹⁷ Kanyɛ nɔ kpodo osyɛ, e bo yi gomi, bo ji ɲusunglovi ɖokpo xena e qɔ nyikɔ na tun Enɔku. Kanyɛ bo qɔ toxo ɖokpo, bo qɔ ovye we nyikɔ Enɔku la na toxo la.¹⁸ Enɔku ji Iladi, Iladi bo ji Mɛhuyayeli, Mɛhuyayeli bo ji Mɛtucayeli, Mɛtucayeli bo ji Lemɛki.¹⁹ Lemɛki bo qe nyɔnu owe, ɖokpo nɔ nyi Ada, owegɔ la bo nɔ nyi Sila.²⁰ Ada la ji Yabali, Yabali la wɛ nyi kanliwintɔ xeye ni nɔ ɖi asa a bo do sɔn nɔ ye we dagbo.²¹ Ye bo yɔ nɔvye tun Yubali. Emyc wɛ nyi dagbo na εmɛ xeye ni nɔ xo okanhun kpodo εmɛ xeye ni nɔ kun kete ye.²² Sila emyc bo ji Tubali-Kanyɛ xeni nɔ sɔ organmu alo organ a do tun odanwanu xeni ɖa. Tubali-Kanyɛ la we nɔvye nyɔnusi nɔ nyi Naama.

²³ Lemɛki bo lɔ na osyeye tun mɔ:

«Ada kpodo Sila, mi qɔ oto ogbe tɔye!

Syee mi, mi tɛ oto do oxo tɔye wu!

Na ye xo-o, ko na hu ɲusunglo ɖokpo,

Na ye do abi wu ye, ko na hu vikpɛvi ɖokpo.

²⁴ Na ye qe ohlɔn na Kanyɛ zɔn acowe, ye na qe ohlɔn na mɔ

Lemeki donu kanđegban atun ɳukun owe.

²⁵ Ađamu mɔ nɔ kpodo osye. E bo ji ovi ɳusunglo ɖokpo bo ɖo nyikɔ ni-i tun Seti, ɖo, e lɔ tun Mawu bo na he jijimɛvi ɖokpo do Abeli xena Kanyɛ hu la, we domɛ.

²⁶ Seti va ji ovi ɳusunglo ɖokpo bo ɖo nyikɔ ni-i tun Enɔsu. Hwemenu wɛ ye je ɛdɛ xixo na Mawu ji bo nɔ do yɔ-e tun Xwetɔ Mawu.

5

Ađamu we okunkanye

¹ Ađamu we okunkanye xen.

Hwexenu na Mawu ɖo ɛgbetɔ, e ɖo-e do emyɔ ɳutɔ we ninɔmɛ.

² Osu kpodo osi wɛ e ɖo, bo do na ye, bo ɖo nyikɔ na ye tun ɛgbetɔ le hwexenu na e ɖo ye.

³ Xena Ađamu ɖo oxwe sandi ɖokpo ota atɔn, e ji ovi ɳusunglo ɖokpo ɖi emyɔ ɳutɔ ha, ovi la bo ɖi-i, e bo ɖo nyikɔ ni-i tun Seti.

⁴ Xena Ađamu ji Seti godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye. ⁵ Oxwe sandi ɛcɛnɛ ota atɔn wɛ Ađamu nɔ ɛgbɛ na, e me godo, e bo ku.

⁶ Xena Seti ɖo oxwe sandi ɖokpo ɳukun atun, e ji Enɔcu. ⁷ Xena Seti ji Enɔcu godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn ɳukun acowe, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye. ⁸ Oxwe sandi ɛcɛnɛ ota ɖokpo ɳukun owe wɛ Seti nɔ ɛgbɛ na, e me godo, e bo ku.

⁹ Xena Enɔcu ɖo oxwe kanwe owo, e ji Kenani. ¹⁰ Xena Enɔcu ji

Kenani godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn ota ɖokpo ɳukun atun, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye.¹¹ Oxwe sandi ecɛnɛ ɳukun atun wε Enɔcu nɔ ɛgbɛ na, e mɛ godo, e bo ku.

¹² Xena Kenani ɖo oxwe kandegban, e ji Maxalaleli.¹³ Xena Kenani ji Maxalaleli godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn ota ɛnɛ, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye.¹⁴ Oxwe sandi ecɛnɛ ota ɖokpo wε Kenani nɔ ɛgbɛ na, e mɛ godo, e bo ku.

¹⁵ Xena Maxalaleli ɖo oxwe kandeko atun, e ji Yelədi.¹⁶ Xena Maxalaleli ji Yelədi godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn ota atɔn, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye.¹⁷ Oxwe sandi atrotɔn ota ecɛnɛ ɳukun atun wε Maxalaleli nɔ ɛgbɛ na, e mɛ godo, e bo ku.

¹⁸ Xena Yelədi ɖo oxwe sandi ɖokpo ota ɛdɛn ɳukun owe, e ji Enɔku.¹⁹ Xena Yelədi ji Enɔku godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atrotɔn, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye.²⁰ Oxwe sandi ecɛnɛ ota ɛdɛn ɳukun owe wε Yelədi nɔ ɛgbɛ na, e mɛ godo, e bo ku.

²¹ Xena Enɔku ɖo oxwe kandeko atun, e ji Matusalemu.²² Xena Enɔku ji Matusalemu godo, e zɔn kpodo Mawu na oxwe sandi atɔn, e bo ji vikpɛ ɳusungloye kpodo nyɔnusiye.²³ Enɔku nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi atɔn ota ɛdɛn ɳukun atun.²⁴ Enɔku zɔn kpodo Mawu, emɛ ti ko mɔ va kpɔn-ɛ, ɖo, Mawu kɔ-ɛ do sɔn yi e kɔn.

²⁵ Xena Matusalemu ɖo oxwe sandi ɖokpo ota atrotɔn, e ji Lemɛki.²⁶ Xena Matusalemu ji Lemɛki godo, e nɔ ɛgbɛ na oxwe

sandi acowe ota atrotɔn ɲukun owe, e bo ji vikpε ɲusungloye kpodo nyɔnusiye.²⁷ Matusaleemu nɔ ɛgbε na oxwe sandi εcεnε ota eden ɲukun εcεnε.

²⁸ Xena Lemeki ɖo oxwe sandi ɖokpo ota atrotɔn ɲukun owe, e ji ɲusunglovi ɖokpo. ²⁹ E bo ɖo nyikɔ ni-i tun Nɔwe, e bo lɔ tun mɔ: «Emε xe na fa oji na mí le vivesise xeye na alɔnudan sinsyεnxu míatɔnye lo dɔn va na mí nɔ mε, le nyixɔ xena Xwetɔ Mawu do onu la ji.» ³⁰ Xena Lemeki ji Nɔwe godo, e nɔ ɛgbε na oxwe sandi atun ota εcεnε ɲukun atun, e bo ji vikpε ɲusungloye kpodo nyɔnusiye. ³¹ Lemeki nɔ ɛgbε na oxwe sandi acowe ota acowe ɲukun acowe, e mε godo, e bo ku.

³² Xena Nɔwe ɖo oxwe sandi atun, e ji ɲusunglo atɔn, ye wε nyi Sεmu, Camu kpodo Jafeti.

6

Mawu tun he bo na gu okun na ɛgbεtɔye

¹ Xena ɛgbεtɔye jε susu ji le nyixɔ la ji, bo ji nyɔnuviye nɔ,
² jiŋukunsintɔye kpɔn tun ɛgbεtɔye we vikpε nyɔnuvi laye bo nyɔhwyan, ye bo can le ye mε, bo de. ³ Mi wε Xwetɔ Mawu lɔ tun: «Ko ɔn jo Gbigbɔ teye do ni a nɔ ɛgbεtɔ mε gbɔɔn do yi nɔ o. Gbaza kpoŋu jan wε ɛgbεtɔ nyi. Be sɔn fifi, ɛgbεtɔ ɔn nɔ ɛgbε hugan oxwe kantɔn nɔ o.» ⁴ Le hwe mε la nu, εmε jwasuye le nyixɔ la ji, ye bo mɔ le gbɔɔn do jε hwexenu na jiŋukunsintɔye va ɖo oxo kpodo ɛgbεtɔ vikpε nyɔnuviye, bo ji ovi le ye wu. Ye wε

nyi ahwanfunto ḥaxo, kpo kanlinsu hwe me la nu tɔn ye.

⁵ Xwetɔ Mawu kpɔn tun egbetɔye we onu nyanya wiwa bo va hugan onyi le nyixɔ la ji. Le hwe zeteye nu, onu nyanya wiwa jan wɛ nɔ le ayixa me na ye. ⁶ Mi wɛ, e vɛ na Xwetɔ Mawu tun e dɔ egbetɔ do nyixɔ la ji, e bo se vive taju sɔn oji etɔn me. ⁷ E bo lɔ tun mɔ: «Ko na gu okun na egbetɔ na ko wasi le nyixɔ la ji, gbɔɔn do jɛ kanlinye ji, onu le egbe viviye, kpodo oxεye can. E vɛ na-a taju tun ko dɔ ye.» ⁸ Vɔ, Xwetɔ Mawu de dɔmɛ nywɛ ss xlɛ Nɔwe.

Mawu tun he bo na hwlen Nɔwe gan

⁹ Nɔwe we gbexo xɛn: Nɔwe nyi eme jijwɛ, ye ko nɔ kpɔn oxo de bo nɔ lɔ do e wu, le egbetɔ hwemenutɔn ye me. E zɔn gbɔn Mawu we omɔ ji. ¹⁰ E ji ŋusunglo atɔn: Semu, Camu, kpo Jafeti.

¹¹ Mawu kpɔn tun nyixɔ la ji bo gɔ kpodo onu nyanya wiwa kɛdɛ, danu wiwa bo hugan onyi. ¹² Mawu kpɔn nyixɔ la ji, bo kpɔn nyanya wiwa kɛdɛ, dɔ, egbetɔ zeteye lo zan egbe gbigle nɔ. ¹³ Mawu lɔ na Nɔwe tun mɔ: «Ko ss obeta a do gu okun na egbetɔ zeteye le nyixɔ la ji. Yee wɛ dɔn onu gbigle wiwa do gɔ nyixɔ la ji. Ko na crɔn ye kpo nyixɔ la kpo. ¹⁴ Ta ḥaka ḥaxo ḥokpo, kpodo otin adodwe. O ba ta ḥaka la di sanju ha, a bo ma-ɛ sonu-sonu, a bo si awɔn do dɔmɛ kpodo goto kpo ni-i. ¹⁵ Lena o na wasi-i dɔ xɛn: «Gigagamɛ etɔn na nyi sandi ḥokpo ota atun, kpolimɛ etɔn ba nyi abɔ oko atun, tegɔ etɔn ba nyi abɔ fɔntɔn. ¹⁶ O na tu ota na ḥaka la, a bo jo tenxo vɔvɔ de do ḥaka la kpodo ota tutu la gblamɛ, tenxo vɔvɔ la ba yi abɔ mame ḥopko. O na dɔ ohɔn do

akpa ḥokpo na ḫaka la, a bo ma ḫaka la do donu atɔn sɔn odo do yi jigbe.¹⁷ Mɔ, ko na na na otɔ ḥaxo ñe na gɔ le nyixɔ la ji, a do vɔ okun na onu le ɛgbɛ zeteye. Onu ḫekpekpe xeni gbe le nyixɔ la ji, na crɔn.¹⁸ Vɔ, ko na wasi okancica teye kpo we. O na ñye ḫaka la mɛ, myɔ kpodo, vikpɛ ñusunglo tɔweye, kpodo siwe, kpodo vwesiye.¹⁹ Le onu xeni le ɛgbɛ hame-hame zeteye mɛ, o na sɔ ye owe owe, osu kpodo osi, a do ñye ḫaka la mɛ, myɔ kpo ye kpo ba do gan.²⁰ Le oxɛ hame-hameye, kanlin hame-hameye kpodo onu le ɛgbɛ viviye mɛ, osu kpo osi kpo na va kɔn we, a bo do gan.²¹ Va yi kan onu na ye nɔ gbe ñu do ñi we ji, a bo xuxu ye ño, mi wɛ na nyi onuñuñu na myɔ kpo ye kpo.»²² Onu xena Nɔwe wasi mɛ, e bo wasi onu laye pεpεpε, ñi lena Mawu dɔn-ɛ ño ha.

7

Nɔwe ñye ḫaka ḥaxo la mɛ

¹ Xwetɔ Mawu lɔ na Nɔwe tun mɔ: «Ðye ḫaka ḥaxo la mɛ, myɔ kpodo xwedo tɔwe zeteye seju, ño, ko kpɔn tun myɔ ḥokpo wɛ nyi eme jijwɛ le ñumɛ na-a le jijimɛ xeye mɛ. ² O na sɔ kanlin osu kpodo osi donu acowe, le kanlin zeteye xeni ɔn nyi osu na ye do ye mɛ; o ba mɔ sɔ kanlin owe le kanlin xeye ni nyi osu na ye do ye mɛ, osu kpodo osi, ³ le oxεye can mɛ, o na sɔ osu kpodo osi donu acowe, jijimɛvi yetɔn ba do nɔ ɛgbɛ le nyixɔ la ji. ⁴ Ðo, e drɔn onyihinhɔn acowe, mɔ ko bo na wasi na oju a ja na onyihinhɔn kandɛ, ozan kandɛ, ko bo na vɔ okun na onu le ɛgbɛ

qekpekpe xena ko wasi le nyixɔ la ji.⁵ Nɔwe bo wasi onu zeteye xe we ogbe na Xwetɔ Mawu de ni-i.

⁶ Oxwe sandi eden wε Nɔwe do na otɔ qaxo de do gɔ le nyixɔ la ji. ⁷ E bo dγe qaka qaxo la mε kpodo vikpε ɲusunglo etɔnye, kpodo osyε, kpodo visyεye, ye ko mɔ do ku otɔ ku nɔ. ⁸ Le kanlin xeye ni nyi osu na ye do ye kpodo xeye ni ɔn nyi osu na ye do ye mε, oxεye kpodo kanlin qekpekpe xeni nɔ dɔn adɔ gbɔn nyixɔ mε ye, ⁹ owe-owe yetɔnye dγe qaka qaxo la mε le aha na Nɔwe, osu kpo osi kpo, qj lena Mawu de ogbe etɔn na Nɔwe do ha.

¹⁰ Onyihinhɔn acowe godo, otɔ gigɔ qaxo la bε, esin bo lo yi nyixɔ la ji nɔ seju.

¹¹ Le oxwe xe mε na Nɔwe do oxwe sandi eden le, we osun owegɔ la, we azan fɔtɔn ɲukun owegɔ gbe, esin tɔn kpo hɔnhlɔn kpo sɔn esinjɔtyɔn zeteye xeni le nyixɔ gɔ ye, mi we jiŋukunsin we esinmɔye hun. ¹² Oju bo je jija ji kɔn do nyixɔ la ji gbɔɔn na onyihinhɔn kande, ozan kande. ¹³ Gbegbe mε la we Nɔwe dγe qaka qaxo la mε kpodo vikpε ɲusunglo etɔnye, Sεmu, Camu kpodo Jafeti kpo. Nɔwe syε kpodo visyε atɔn laye can bo dγe e mε, ¹⁴ kpodo kanlin hɔntuntɔn kpodo oxwegbetɔn hamε-hamεye, onu le εgbε vivi hamε-hamεye, oxε hamε-hamεye, onu qekpekpe xeni nɔ gbe zɔn. ¹⁵ Onu le εgbε qekpekpe we osu kpodo osi va Nɔwe kɔn le qaka qaxo la mε. ¹⁶ Ye mε hamε-hamεye bo dγe e mε, osu qokpo osi qokpo, qj lena Mawu de ogbe etɔn na Nɔwe do ha. E mε godo Xwetɔ Mawu bo tu ohɔn do Nɔwe.

Otɔ qaxo de go le nyixɔ ji

¹⁷ Esin xeni sɔn jinjukunsin nɔ kpodo xeni sɔn nyixɔ gɔ nɔ la, bo je e ji nɔ gbɔɔn na onyihinhɔn kandɛ. Esin bo su gbɔɔn bo kɔ qaka qaxo la do yi oji. ¹⁸ Esin la bo su taŋu gbɔɔn qaka qaxo la bo xo yi adusi amyu nɔ le esin ɲukɔn. ¹⁹ Otɔ la bo mɔ gɔ do e ji nɔ gbɔɔn okpó xeye ni yi oji zeteye le ohwe we agɔye bo bu. ²⁰ Esin la bu okpóye bo gbɔn ye wu na abɔ acowe adaðe ha. ²¹ Onu le εgbε qekpekpe xeni le nyixɔ la ji wε ku. Oxεye wε, kanlin hɔntunton kpodo oxwegbetɔnye wε, onu qekpekpe xeni gbe hwan le nyixɔ la ji nɔ wε, εgbεtɔ zeteye seju, wε ku. ²² Le nyixɔ xuxu la ji, onu xena gbigbɔ gbe le ɲɔtinu na, zeteye wε viva. ²³ Mi wε Mawu vɔ okun na onu le εgbε qekpekpe xeni le nyixɔ la ji, sɔn εgbεtɔ ji gbɔɔn do je kanlinye, onu le εgbε viviye, kpodo oxεye ji. E vɔ okun na ye seju, Nɔwe kpodo εmε etɔnye kpodo kanlin xeye ni le e kɔn le qaka qaxo la mε ye, jan wε gan. ²⁴ Otɔ bo gɔ le nyixɔ la ji na onyihinhɔn sandi dokpo ota atun.

8

Otɔ la va xu le nyixɔ la ji

¹ Mawu ɔn wɔn Nɔwe kpodo oxwe kanlin, ogbe kanlin xeye ni le qaka la mε kpo-e ye. E bo na na jehɔn de nyi gbɔn εgbε la mε, esin la bo je ðiðe drɔn ji. ² Esinjɔtyɔn xeye ni le nyixɔ gɔ laye kpodo jinjukunsin we esinmɔ laye bo tu. Oju ni ja nɔ la can bo ðo ote. ³ Esin laye je xuxu ji viðe-viðe le nyixɔ la ji. Otɔ la gɔ we

onyihinhon sandi dokpo ota atun godo, esin la yi odo.⁴ Mi we le onyihinhon foton yukun owego gbe, na osunzan acowego la, daka la yuto va yi gli do okpoye ji le Alala we kansin me.⁵ Mosinha we oto la xu no gbogn do yi osunzan owogo me. Le osun owogo la we azan tantyan gbe, okpoye we ota ze.

⁶ Onyihinhon kande godo, Nove hun flesse xena e do na daka la,
⁷ e bo de cankpoli ton, e bo yi no bo gbogn no, gbogn do yi hwexenu na esin va xu le nyix la ji.⁸ Nove mo de honne dokpo ton, ni a do kpom tun esin la je odo jaa.⁹ Vo, honne la on kpom ofiti na e na je do, do, esin mo gbe le nyix la zeteye ji. Mi we e mo tra va Nove kon, e bo dron al, bo wle-e do daka la me.¹⁰ E no ote na onyihinhon acowe, e bo mo de honne la ton-e ke.¹¹ Honne la tra va le hwedo, kpo olivutinma yey dokpo le ebene nu. Nove bo nyce tun esin la bo de dron le nyix la ji.¹² E bo mo no ote na onyihinhon acowe ke, bo mo so honne la qodan, vo, xena e son, e on mo le oko va e kon.

¹³ Le oxwe xe me na Nove do oxwe sandi eden yukun dokpo le, we azan tantyan la gbe, le osun tantyan la me, Nove fo ota na daka la, e na kpom kponju, e kpom tun nyix la ji bo xu.

¹⁴ Onyihinhon oko atun yukun owego gbe, le osunzan owego la me, nyix la ji xu sesese.

¹⁵ Mi we Mawu lo na Nove tun mo:¹⁶ «Ton le daka la me, myo kpodo siwe, vikpe yusunglo tewe, kpo vvesiye.¹⁷ O ba de kanlin hame-hame zeteye ni le daka la me kpo we ye can ton, oxo

laye, oxwegbe kpo hɔntun we kanlin laye, onu ɖekpekpe xeni nɔ gbe hwan laye. Ye ni gbakpe gbɔn nyixɔ la ji, a bo ji, a bo gba okun.»¹⁸ Nɔwe kpodo vikpε etɔn ŋusungloye, kpodo osyε kpodo visyεye, tɔn le ɖaka la mε.¹⁹ Mi wε kanlin hame-hame laye, oxε laye, oxwegbe kpo hɔntun we kanlin laye, onu le ɛgbε vivi laye can tɔn le ɖaka la mε, de kplɔ ɖe do.

²⁰ E mε godo, Nɔwe wasi ovɔsinsan we agba ɖe na Xwetɔ Mawu. E bo sɔ kanlinye le kanlin xeye ni ɔn nyi osu na ye do ye mε, bo sɔ oxεye le oxε xeye ni ɔn osu na ye do ye mε, bo do wasi ovɔsinsan fifyɔ le agba la ji. ²¹ Xwetɔ Mawu se ovɔsinsan la we owan, e bo jεŋu ni-i, mi wε e lɔ le eđe mε tun mɔ: «Be sɔn egbe, ko ɔn mɔ do onu nyixɔ nɔ do egbetɔ wu. Oxojɔxo wε, be sɔn ovyu gbɔn we egbetɔye o nɔ dɔ susu nyanylaye, vɔ, ko ɔn mɔ vɔ okun na egbetɔye nɔ gbede di lena ko wasi-i dɔ xe ha.

²² Na nyixɔ la gbe le,
Ejinukun dido, kpodo ejinukun ɖide,
Zozo kpodo vivɔ
Ofyo kpodo oju hwenu
Ozan kpodo oklo
ɔn na dɔ ote gbede.»

9

Mawu wasi okancica kpodo Nɔwe

¹ Mi wε Mawu do na Nɔwe kpodo vikpε etɔn ŋusungloye, bo lɔ

na ye tun mɔ: «Mi ji, a bo gba okun, a bo gɔ nyixɔ la ji seju.

² Kanlin ɖekpekpe xeni le nyixɔ la ji, kpodo oxε ɖekpekpe, kpodo onu ɖekpekpe xeni nɔ gbe hwan le nyixɔ ji, kpodo exumehwe zeteye, na nɔ vɔ mi, a bo titɔ le ɲukɔn na mi. Ko sɔ ye sɔ do alɔ mɛ na mi. ³ Onu le egbε ɖekpekpe xeni nɔ gbe hwan, na nyi onuɖuɖu na mi. Ko sɔ zeteye sɔ na mi di lena ko o sɔ omaye sɔ na mi dɔ ha. ⁴ Vɔ, mi ɔn ɖu kanlin de kpodo εhun etɔn nɔ o. εhun la mɛ we egbε etɔn le. ⁵ Mi dɔ na kan do e ji tun, ko na byɔ ohlɔn miatɔn, kanlin we alo egbetɔ we kɔn εhun miatɔn dɔ onyi, ko na byɔ-ε ohlɔn miatɔn. Ko na byɔ egbetɔ we ohlɔn do egbetɔ si.

⁶ Na εmεde kɔn egbetɔ we εhun dɔ onyi,

Εmε ke we na kɔn εhun etɔn dɔ onyi.

Đo, Mawu wasi egbetɔ do ninɔmɛ etɔn ji.

⁷ Vɔ miye, mi ji, a bo gba okun, mi gbakpe gbɔn nyixɔ la ji, a bo ji do e ji le nyixɔ la ji.»

⁸ Mawu bo mɔ lɔ na Nɔwe kpodo vikpε etɔn ɲusungloye kpo tun mɔ: ⁹ «Mɔ xεn ka wasi okancica kpo miye kpodo jijimεvi miatɔn xeye ni na va jɔ kplɔ mi do ye nɔ, ¹⁰ kpodo onu le egbε zeteye ni le kpo mi ye, oxeye, kanlin oxwegbetɔn kpodo hɔntuntɔn zeteye, kpodo onu le egbε zeteye xeni tɔn sɔn qaka qaxo la mɛ ye. Kanlin zeteye seju xeni gbe le nyixɔ la ji, we okancica la kan. ¹¹ Ko na wasi okancica tεye kpo mi: otɔ qaxo la ɔn mɔ hu onu le egbε le nyixɔ la ji nɔ, otɔ qaxo ti ɔn mɔ gɔ nɔ bo crɔn nyixɔ la seju nɔ kpɔn o.» ¹² Mawu bo lɔ tun mɔ: «Mi kpɔn okancica la we josи xeni

na nɔ onyi le mɔ kpodo miye kpo, kpodo onu le εgbe ɖekpekpe xeye ni le kpo mi, kpodo jijimεvi zεtεye xeni na va nɔ onyi, we dodomε xεn: ¹³ ko sɔ anyidohwεdø tεye sɔ dø sunwɔ mε, e na nyi okancica we josi le mɔ kpodo εgbe la we dodomε. ¹⁴ Na ko kpli sunwɔye le jigbe, anyidohwεdø bo ze le sunwɔ mε, ¹⁵ ko na flin okancica tεye xeni le mɔ kpodo miye, kpodo onu le εgbe zεtεye mε. Otɔ qaxo ɖe ko mɔ gɔ nɔ, a bo do crɔn onu le εgbe ɖekpekpe nɔ. ¹⁶ Anyidohwεdø la na nɔ sunwɔ mε, ko bo na kpɔn-ε, e mε, ko na flin okancica mavɔmavɔ xeni le mɔ Mawu kpodo onu le εgbe zεtεye mε, onu le εgbe ɖekpekpe xeni gβε le nyixɔ la ji.» ¹⁷ Mawu bo mɔ lɔ na Nɔwe tun mɔ: «Okancica xena ko sɔ dø onyi le mɔ kpodo onu le εgbe ɖekpekpe xeni le nyixɔ la ji we dodomε la we josi, mε.»

Nɔwe we jijimεviye

¹⁸ Nɔwe vikpε ɳusunglo xeye ni tɔn le qaka qaxo la mε ye xεn: Sεmu, Camu kpodo Jafeti. Camu bo ji ovi ɳusunglo ɖe bo dø nyikɔ ni-i tun Kana. ¹⁹ Nɔwe vikpε ɳusunglo atɔn mε laye wε va gba okun bo gɔ nyixɔ la ji seju.

²⁰ Nɔwe wε nyi oglεletɔ tantyan xeni do ventin. ²¹ E bo nu vεn, bo mu, bo je gove le avɔva etɔn mε. ²² Camu xeni ji Kana, kpɔn amama mε na otɔ, bo va yi lɔ na nɔvye owe laye le gaji. ²³ Sεmu kpodo Jafeti, sɔ awu qaxo ɖe, bo hen otomε-otomε ni-i do okɔgbε, bo zɔn gɔgwε gbɔɔn bo va yi hwla amama mε na yetɔ. Xena e nyi tun okɔ wε ye dø akpa-akpa, ye ɔn kpɔn amama mε na yetɔ.

²⁴ Xena ahan va hɔn na Nɔwe, e se onu xena ovi kpotwi etɔn Camu wa kpo-e. ²⁵ E bo lɔ tun mɔ:

«Nudo wɛ na jɛ Kana ji!
ɛmɛ xixɔye we ɛmɛ xixɔ wɛ e na nyi
Na nɔvuya!»

²⁶ E bo mɔ lɔ tun mɔ:

«Ekpe na Xwetɔ Mawu, Mawu Sɛmutɔn,
Kana ni nyi ɛmɛ xixɔ na Sɛmu,

²⁷ Mawu ni na na onu na jɛ onu ji na Jafeti,
E ba nɔ cu Sɛmu we avvaye mɛ,
Kana ba nyi ɛmɛ xixɔ na Jafeti!»

²⁸ Le otɔ qaxo la we gigɔ godo, Nɔwe mɔ cu ɛgbɛ na oxwe sandi atɔn ota atun. ²⁹ Oxwe sandi ɛcɛnɛ ota atun, wɛ Nɔwe cu ɛgbɛ na, e mɛ godo, e bo ku.

10

Otogun xeye ni le nyixɔ la ji ye

¹ Xena otɔ qaxo la gɔ va yi vɔ, Nɔwe vikpɛ ɲusungloye, Sɛmu, Camu, kpo Jafeti va ji ovi. Jijimɛvi yetɔnye xen:

² Jafeti vikpɛ ɲusungloye xen: Gomɛ, Magɔgi, Madayi, Yavanu, Tubali, Mɔceki kpodo Tilasi. ³ Gomɛ vikpɛ ɲusungloye xen: Acekenazi, Hlifati kpodo Togama. ⁴ Yavanu vikpɛ ɲusungloye xen: Elica, Tasisi, Kitimu, kpodo Hlodutɔye. ⁵ ɛmɛ xeye ni jɛ oxwe do exutoye kpodo xeye ni jɛ oxwe do otɔdodomɛ we otoye mɛ ye,

Yavanu we okunkan mε wε ye jɔ sɔn. Ye bo le oto yetɔnye ɖokpo-ɖokpo mε dogbɔn ogbe yetɔnye kpodo hwendo yetɔnye nu le otogun yetɔnye ɖokpo-ɖokpo mε.

⁶ Camu vikpε ɳusungloye xεn: Kuci, Misilayimu, Puti, kpodo Kana. ⁷ Kuci vikpε ɳusungloye xεn: Seva, Havila, Savita, Hlayema, kpodo Saviteka. Hlayema we ovi ɳusungloye xεn: Saba kpodo Dedanu. ⁸ Kuci wε ji Nimulodu, xeni nyi εmε sinsyεnxu tantyanτɔn le nyixɔ la ji. ⁹ Nimulodu nyi ogbenyatɔ sinsyεnxu qε le Xwetɔ Mawu we ɳukɔn. Mi wε dɔn ye nɔ do lɔ tun: «Di Nimulodu xeni nyi ogbenyatɔ sinsyεnxu le Xwetɔ Mawu we ɳukɔn ha.» ¹⁰ Toxo tantyan xeye mε na e ɖu xɔlu le ye, wε nyi: Babeli, Eleki, Akadi, kpodo Kalune le Cineya we oto mε. ¹¹ Nimulodu le le oto mε la mε, bo sɔn yi Asuli we oto mε, bo va yi qo Ninivu, Hlewoboti-Illi kpodo Kala we toxoye, ¹² kpo toxo ɖaxo Hleseni xeni le Ninivu kpo Kala dodomε. ¹³ Misilayimu wε nyi dagbo-dagbo na εmε xeye ni le Ludu, Anemu, Lexavu, Nafitu, ¹⁴ Patlosu, Kasilu, kpodo Kafitɔtɔye. Kasilutɔye mε be Filisitɔye jɔ sɔn.

¹⁵ Kana ji Sidɔn kpo Heti. Sidɔn bo nyi ovi tantyan etɔn. ¹⁶ Heti wε nyi dagbo-dagbo na Jebusitɔye, Amɔlitɔye, Giligasutɔye ¹⁷ Hivitɔye, Alikitɔye, Sinitɔye, ¹⁸ Alivaditɔye, Semalitɔye, kpo Hamatitɔye. E mε godo hwendo Kanatɔn gbakpe. ¹⁹ Nyixɔ yetɔn bo be sɔn Sidɔn, bo gbɔn Gela, Gaza, Sodomu, Gomɔ, Adima, Seboyimu gbɔɔn bo va yi je Leca we toxo mε. ²⁰ Camu vikpεye mε dogbɔn hwendo yetɔnye, ogbe yetɔnye, oto yetɔnye kpodo otogun

yetɔnye nu ɖokpo-ɖokpo.²¹ Semu xeni nyi Jafeti we fofo can ji vikpε ɳusungloye. Mi wε nyi dagbo-dagbo na Ebε kpodo jijimεvi etɔnye.²² Semu vikpε ɳusunglo laye xεn: Elamu, Asu, Apakicadi, Ludi kpodo Alamu.²³ Alamu vikpε ɳusungloye xεn: Wusi, Huli, Getε kpodo Maci.²⁴ Apakicadi wε ji Cela, Cela bo ji Ebε.²⁵ Ebε bo ji ɳusunglo owe: tantyan la nɔ nyi Pelegi^f, ɖo hwe etɔn nu wε emεye gbakpe gbɔn nyixɔ la ji. Ovi owego la nɔ nyi Yokitanu.
²⁶ Yokitanu bo ji Alimɔdadi, Celefu, Xasamaveti, Yela,
²⁷ Hadolamu, Uzali, Dikla,²⁸ Ovali, Avimayeli, Saba,²⁹ Ofili, Havila, kpodo Yovavu. Yokitanu wε ji ye εmε mε zetεye.
³⁰ Oxwegbe yetɔnye bε sɔn Mεca gbɔɔn do yi Sefa danhɔn, le hwezedo we okpóye we kansinmε.³¹ Semu we jijimεviye mε, dogbɔn hwendo yetɔnye, ogbe yetɔnye, oto yetɔnye kpodo otogun yetɔnye nu ɖokpo-ɖokpo.

³² Nɔwe vikpε ɳusungloye mε, dogbɔn akɔta yetɔnye kpodo otogun yetɔnye nu ɖokpo-ɖokpo. Yee mε wε otogun zetεye, xeni va gbakpe gbɔn nyixɔ la ji le otɔ gigɔ ɖaxo la godo ye, jɔ sɔn.

11

Egbetɔye tɔ sanju xeni kɔ yi oji gbigbá ji le Babeli

¹ Le saa xoxo, ogbe ɖokpo gee wε ye nɔ do le εgbε la mε seju a

^f10.25 Pelegi we gɔnmε wε nyi «mima».

bo zan oxogbe ḥokpo ηumyɔye.² Xena εgbεtɔye le le hwezədo⁸, ye va yi ci sinsahun mε le Cinεya, bo je oxwe do blε.³ Ye bo lɔ na yenɔniçye tun mɔ: «Mi va! Mí a gbo εkpεnye, a bo mε ye le ozo mε!» Ekpen laye wε ye do gbá oxɔ, bo sɔ awɔn bo do wle εkpεn laye ḫo ote.»⁴ Ye bo mɔ lɔ ke tun mɔ: «Mi va! Mí a ḫo toxo ḥokpo a bo gbá sanju xeni na kɔ yi oji ḫe, ota etɔn ba tɔ jiŋukunsin. E mε, nyikɔ míatɔn ba yi oji, mí ko mɔ gbakpe gbɔn nyixɔ la ji nɔ.

⁵ Xwetɔ Mawu bo je ote va, a do kpɔn toxo la kpodo sanju xeni kɔ yi oji na εgbεtɔye gbá nɔ la. ⁶ Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Kpɔn! Ye nyi otogun ḥokpo gee, ye εmε zetεye bo do ogbe ḥokpo gee nɔ, onu xena ye ḫo bo ka dosin nɔ la we bibεmε mε mí lo kpɔn nɔ! Fifi, tito ti ɔn glo wiwasi na ye nɔ o. ⁷ Mi va! Mí a je ote, a bo hlu ogbe yetɔn, ye ko mɔ se yenɔniçye we ogbe nɔ o.»⁸ Sɔn blε la wε Xwetɔ Mawu kankan ye le do nyixɔ la ji seju, ye bo jo toxo la ḫido do. ⁹ Mi wε dɔn ye do ḫo nyikɔ na blε la tun Babεli, ḫo, blε la wε Mawu hlu εmε zetεye ni le nyixɔ la ji we ogbe do e wu le, sɔn blε la ke bε e kankan ye do nyixɔ la ji seju le.

Semu we jijimεviye

¹⁰ Semu we jijimεviye xεn: otɔ ḫaxo la gɔ we oxwe owe godo, Semu ji Apakisadi. Hwemεnu e bo lo ḫo oxwe sandi ḥokpo nɔ.

¹¹ Xena Semu ji Apakisadi vɔ, e mɔ nɔ εgbε na oxwe sandi atun, e

⁸ 11.2 Ye hεn ye na mɔ se e gɔnmε tun "ye yi hwezədo danhɔn nɔ" alo "Ye gbɔn hwezədo nɔ".

bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.¹² Apakisadi ḥo oxwe ogban atun, bo ji Cela.¹³ Xena Apakisadi ji Cela vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi ẹne ọjukun atɔn, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

¹⁴ Cela ḥo oxwe ogban, bo ji Ebε.¹⁵ Xena Cela ji Ebε vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi ẹne ọjukun atɔn, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

¹⁶ Ebε ḥo oxwe ogban ọjukun ẹne, bo ji Pelegi.¹⁷ Xena Ebε ji Pelegi vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi ẹne ota atɔn, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

¹⁸ Pelegi ḥo oxwe ogban, bo ji Hlewu.¹⁹ Xena Pelegi ji Hlewu vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi owe ọjukun ẹcẹnɛ, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

²⁰ Hlewu ḥo oxwe ogban ọjukun owe, bo ji Selugu.²¹ Xena Hlewu ji Selugu vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi owe ọjukun acowe, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

²² Selugu ḥo oxwe ogban, bo ji Nawɔ.²³ Xena Selugu ji Nawɔ vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi owe, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

²⁴ Nawɔ ḥo oxwe oko atun ọjukun ẹne, bo ji Tela.²⁵ Xena Nawɔ ji Tela vɔ, e mɔ nɔ ɛgbɛ na oxwe sandi dokpo ota ḫokpo ọjukun ẹcẹnɛ, e bo ji vikpe ọlusungloye kpodo nyɔnusiye.

²⁶ Tela ḥo oxwe kandegban, bo ji Ablamu, Nawɔ kpodo Halanu.

Tela we jijimeviye

²⁷ Tela we jijimeviye xen: Tela ji Ablamu, Nawɔ kpodo Halanu. Halanu bo ji Lɔtu. ²⁸ Halanu ku le toxo xe mε na ye ji-i le, le hwexenu na otɔ Tela mɔ gbe le egbε. Toxo la wε nyi Ulu, bo le Calude we oto mε. ²⁹ Ablamu kpodo Nawɔ ɖe nyɔnu. Ablamu syε nɔ nyi Salayi, Nawɔ syε bo nɔ nyi Milika xeni nyi Halanu vyε. Halanu wε nyi otɔ na Milika kpodo Yisika. ³⁰ Salayi bo nyi ajikponɔ, e ko ɖo ovi ti.

³¹ Tela kplɔ ovye Ablamu kpodo dagboyoɔvi etɔn Lɔtu xena Halanu ji la, kpodo visyε Salayi xeni nyi ovye Ablamu syε. Ye bo tɔn do okpɔ, bo lε le Ulu la, le Calude we oto la mε, a do sɔn yi Kana. Ye bo zɔn omɔ gbɔɔn bo yi Halanu we toxo mε, bo je oxwe do ble. ³² Oxwe sandi owe ŋukun atun wε Tela nɔ egbe na, bo ku le Halanu.

12

ABLAXAMU

(Titɔ e ji 12:1-25:18)

Mawu yɔ Ablamu tun ni boo lε le oto etɔn mε

¹ Xwetɔ Mawu lɔ na Ablamu tun mɔ: «Tɔn le xwedo tɔwe mε, le didawe we oxwegbe, le oto tɔwe mε, a bo sɔn yi oto xena ko na sɔ xlε we mε. ² Ko na sɔ we do wasi otogun ɖaxo ɖe, ko bo na do na we. Ko na na na nyikɔ tɔwe na nyi nyikɔ ɖaxo, ko bo na do na emε gbokpweye gbɔn ji we. ³ Ko na do na εmε xeye ni na do na

we ye, ko bo na do onu εμε xeye ni na kɔn acon do wu we ye. Gbɔn myɔ ji we, otogun ni gbɔn nyixɔ la ji zeteye na kpɔn dona.»⁴ Ablamu bo tɔn di lena Xwetɔ Mawu lɔ ni-i do ha, Lɔtu xeni nyi dayiyɔvi etɔn bo kplɔ-ε do. Oxwe kandegban atun we Ablamu do le hwexenu na e lε le Alanu we toxo mε. ⁵ E sɔn bo kplɔ osye Salayi kpodo dayiyɔvi etɔn Lɔtu. Ye be dɔkunnu yetɔnye seju, bo kplɔ εμε xixɔ xeye na ye do le Alanu we toxo la mε ye. Ye bo sɔn yi Kana we oto mε.

Ablamu nɔ Kana we oto mε, e mε godo e bo va sɔn yi Ejiputi we oto mε

Ye va yi je Kana we oto mε, ⁶ bo gbɔn oto la mε va yi nɔ gbɔɔn bo va yi je yɔhwetin qaxo qe kɔn le Mɔle le Sicemu we toxo mε. Le hweme la nu, Kanatɔye le Kana we oto la mε.

⁷ Xwetɔ Mawu ze do ŋume na Ablamu, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko na sɔ oto xe sɔ na jijimevi tɔweye.» Ablamu bo wasi ovɔsinsan we agba na Xwetɔ Mawu do ofi xena e ze ni-i le la. ⁸ E mε godo, e lε le ble, bo va yi ci kansin xe mε na okpóye le, le hwezedo na Beteli. E bo wasi avɔva etɔn do Beteli kpo Ayi we dodome. Beteli we toxo la, le hweyixɔ na avɔva la, Ayi we toxo bo le hwezedo ni-i. E bo wasi ovɔsinsan we agba na Xwetɔ Mawu, bo xo εqε, bo yɔ Xwetɔ Mawu we nyikɔ. ⁹ E mε godo, Ablamu je omɔ bo kpan ŋukɔn Negevu we kansinmε danhɔn, e kpɔn ofi qe, e ba je oxwe do ble.

¹⁰ Xovε de va tɔn le Kana we oto la mε. Xena xovε la syenxu nɔ,

Ablamu sɔn yi Ejiputi we oto mε, a do nɔ ble viđe.¹¹ Le hwexenu na e ka ɖye Ejiputi we oto la mε nɔ, e lɔ na osyε tun mɔ: «Đo oto-o! Ko nyɔ-ε tun myɔ bo nyi nyɔnu xeni nyɔhwyen bo nyɔ kpinkpɔn.¹² Na Ejiputitɔye kpɔn we, ye na lɔ tun siye bε myɔ bo nyi, ye ba hu-u, a bo jo we do εgbε.¹³ Mi wε dɔn, ko đe kuku na we, lɔ na ye tun nɔviye bε myɔ bo nyi. E mε, do myɔ wu, ye ba wađaŋu kpe ŋukunsin do wu ye. Mɔsinha ke, do myɔ wu we, ko ba gan.»¹⁴ Xena Ablamu va Ejiputi, Ejiputitɔye kpɔn tun osyε bo nyɔhwyen taŋu.¹⁵ Falawɔn we otodanwatɔ ɖaxoye kpɔn-ε, bo va yi lɔ lena e nyɔhwyen ɖo na Falawɔn la. Ye bo kplɔ nyɔnu la va xɔlu we oxwegbe.¹⁶ Do nyɔnu la wu, Falawɔn wasi dɔnmənywε na Ablamu. E bo ni-i gbɔgbwεye, lengbɔye, nyibuye, odansɔvi nyɔnusiye kpo ŋusungloye, osɔkete osiye kpo osuye, kpodo osɔkpɔtɔnɔye kpo.¹⁷ Vɔ, do Salayi Ablamu syε la wu, Xwetɔ Mawu xo Falawɔn kpodo xwedo etɔnye kpo, kpodo adɔn nyanylaye.¹⁸ Falawɔn la yɔ Ablamu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ele dɔn o do wasi mɔsinha kpo-o? Ele dɔn o ɔn do lɔ na-a tun he siye bε?¹⁹ Ele dɔn o do lɔ tun he nɔvye bε? E mε la we dɔn, ko do ss-ss-ss ɖo nyɔnu. Fifi, siwe mε, kplɔ-ε, a bo sɔn!»²⁰ Falawɔn bo đe ogbe na odansɔvi etɔnye tun ye boo va yi ɖo-e, emyɔ, osyε kpodo onu etɔn zetεye kpo, na ye a bo tɔn le Ejiputi we oto la mε.

¹ Ablamu kplɔ̄ osyε, e bo bε onu xena e dɔ̄ zεtεye seŋu, bo lε le Ejiputi we oto mε, bo trɔ̄ sɔ̄n yi Negεvu we kansinmε. Lɔ̄tu bo kplɔ̄-ε do.

Lɔ̄tu je ovo le Ablamu wu

² Ablamu nyi dɔ̄kunno qaxo, bo dɔ̄ kanlin susu kpodo ohogan kpodo sika. ³ E lε le Negεvu, bo sɔ̄n nɔ̄, na e kpɔ̄n ofi qe, e ba je oxwe do ble. Mɔ̄sinha wε e wasi nɔ̄ gbɔ̄on bo va yi je kaka Beteli we toxo mε, le ofi xena e o je oxwe do saa, le Beteli kpodo Ayi we toxoye we dodome, ⁴ le ofi xena e wasi ovɔ̄sinsan we agba do saa. Le ble la, Ablamu xo εqε bo yɔ̄ Xwetɔ̄ Mawu we nyikɔ̄.

⁵ Lɔ̄tu xeni kplɔ̄ Ablamu do, emyɔ̄ can dɔ̄ ogbɔ̄ye kpodo nyibuye, avɔ̄vaye can bo le e si. ⁶ Oto la bo hwedo ye, na ye a do nɔ̄ kpɔ̄kpɔ̄, dɔ̄kun yetɔ̄nye su gbɔ̄on na ye ɔ̄n mɔ̄ kpewu na nɔ̄ okpɔ̄. ⁷ Mɔ̄ bɔ̄ do e wu, Kanatɔ̄ye kpodo Felezutɔ̄ye can bo o nɔ̄ cu oto la mε. Mi wε, ojle va jo le Ablamu we kanlin kplɔ̄tɔ̄ye kpodo Lɔ̄tu we kanlin kplɔ̄tɔ̄ye mε. ⁸ Ablamu bo lɔ̄ na Lɔ̄tu tun mɔ̄: «Ko qe kuku na we, ko ɔ̄n jlo tun onu dindɔ̄n a nɔ̄ mɔ̄ kpodo myɔ̄ kpo mε, gbɔ̄on a bo do nɔ̄ kanlin kplɔ̄tɔ̄ mía tɔ̄nye mε can, dɔ̄, nɔ̄vi wε mí nyi. ⁹ Oto la zetεye le njumε na we. Mí a ma míadε. Na o yi aqusi mε, ko ba yi amyɔ̄ mε; alo na o yi amyɔ̄ mε, ko ba yi aqusi mε.»

¹⁰ Lɔ̄tu bo kɔ̄ ɳukunsin bo kpɔ̄n nyixɔ̄ zεtεye xeni lεdo Judεn we oto la, esin bo le nyixɔ̄ la ji ganji. Blε mε laye, gbɔ̄on do va yi je Sowa we toxo mε, le di εjikpa Xwetɔ̄ Mawutɔ̄n ha, bo mɔ̄ le di

Ejiputi we oto ha. Mɔsinha wε e le ɖo, gbxwe Xwetɔ Mawu do va crɔn Sodomu kpodo Gomɔɔ we toxoye.¹¹ Lɔtu bo can ofi zeteye xeni ledo Juden we otɔ la, e bo sɔn yi hwezedo. Lena ye ma le yencɔnɔye wu ɖo, e mi mε.¹² Ablamu bo nɔ Kana we oto mε, Lɔtu emyɔ, bo va yi ci toxo xeye ni ledo Juden we otɔ la ye mε, e bo va yi ɖo avɔva etɔnye do kaka Sodomu gbɔɔn.¹³ Sodomu we toxometɔye bo nɔ wa danu taŋu kpodo onu nyanya susu do kpan ɳukɔn Xwetɔ Mawu.

Xwetɔ Mawu fyan ajɔgbeye na Ablamu

¹⁴ Xena Lɔtu va yi je ovo le Ablamu wu vɔ, Xwetɔ Mawu lɔ na Ablamu tun mɔ: «Le ofi xena o le la, kɔ ɳukunsin na kpɔn, otagbe, afɔgbe, hwezedo kpodo hweyixɔ kpo,¹⁵ ɖo, oto xena o kpɔn nɔ mε seŋu, ko na sɔ na myɔ kpodo jijimεvi tɔwεye kpo gbɔɔn do yi mavɔmavɔ.¹⁶ Ko na na na jijimεvi tɔwεye na su ɖi okɔ ha gbɔɔn na εmε ti ɔn kpewu xlε ye nɔ ɖi lena ye ɔn nɔ kpewu xlε okɔ ɖo ha.¹⁷ Site, a bo ɖi asa gbɔn ofi ɖekpekpe le oto la mε seŋu, ɖo, myɔ wε ko na sɔ-ɔ sɔ na.»

¹⁸ Ablamu bo ɖe avɔva etɔnye, e bo va yi je oxwe do dahwe xena ye nɔ yɔ tun Mamule we hɔncɔytun le aha na Eblɔn we toxo. E bo wasi ovɔsinsan we agba do blε na Xwetɔ Mawu.

¹ Le hwemε la nu xɔlu εnε ɖeye le, nyikɔ yetɔnye kpodo ofi xeye na ye ɖu xɔlu le ye xεn: Amilafeli ɖu xɔlu le Mεzopotami we kansinmε, Aliyɔki bo ɖu xɔlu le Elasa we oto mε, Kedɔlawomε bo ɖu xɔlu le Elamu we oto mε, Tidali bo ɖu xɔlu le Goyimu we oto mε. ² Ye va yi fun ahwan kpodo xɔlu atun ɖeye. Nyikɔ yetɔnye kpodo ofi xeye na ye ɖu xɔlu le ye, xεn: Bela xeni ɖu xɔlu le Sodomu we toxo mε, Bilica xeni ɖu xɔlu le Gomɔɔ we toxo mε, Cinabu xeni ɖu xɔlu le Adima we toxo mε, Cemεbe xeni ɖu xɔlu le Seboyimu we toxo mε kpodo Bela we toxo we xɔlu, toxo mε la wε ye mɔ nɔ yɔ tun Sowa. ³ Xɔlu atun mε laye, va yi kpli do Sidimu we sisahun mε, le ofi xena εxu xe mε na onu ti ɔn nɔ jɔ ovi le, va le le egbe. ⁴ Ye nɔ xɔlu Kedɔlawomε we εce gɔ na oxwe weve, vɔ, oxwe wetɔngɔ la mε, ye fɔn ogu. ⁵ Le oxwe wenεgɔ la mε, Kedɔlawomε kpodo xɔlu gbokpwe xeye ni le e ji ye, sɔ ahwan nu, mi wε hwexenu na ye sɔn nɔ, ye ɖu le Hlafatɔye ji le Acitalɔtu-Kanayimu we toxo mε, mɔsinha ke, ye ɖu le Zuzitɔye ji le Hamu we toxo mε, bo mɔ ɖu le Emititɔye ji le Kiliyatayimu we toxo mε, ⁶ bo mɔ ɖu le Hɔtɔye ji, le Seyi we okpóye kansin mε. Ye bo nya ye gbɔɔn do yi Eli-Palan xeni le zogbeji we aha. ⁷ E mε godo, ye trɔ va Eyinu-Micepa we toxo mε, xena ye mɔ nɔ yɔ tun Kadesi. Ye bo va yi gba Amalekitɔye we oto seju, bo gba Amɔlitɔ xeye ni nɔ nɔ Asasɔn-Tamaa we toxo mε ye. ⁸ Hwexenu na ye lo tekɔ nɔ, Sodomu we xɔlu kpo Gomɔɔ we xɔlu kpo Adima we xɔlu kpodo Seboyimu we xɔlu kpo Bela xena ye mɔ nɔ yɔ tun Sowa we

xɔlu, qe ahwanvi yetɔnye tɔn-ε, a do wa ahwan le Sidumu we sisahun mε, ⁹ kpan ɳukɔn Xɔlu Kedɔlawomε xeni nyi Elamu we xɔlu, kpodo Tidali xeni nyi Goyimu we xɔlu kpodo Amilafeli xeni nyi Mεzopotami we xɔlu kpodo Aliyɔki xeni nyi Elasa we xɔlu. Xɔlu atun site kpan ɳukɔn xɔlu εnε. ¹⁰ Le Sidumu we sisahun la mε, ogun titito qeye le, awɔn bo le ye mε. Le hwexenu na xɔlu Sodomutɔn kpo Gomɔɔtɔn kpo lo si sɔn nɔ, ye va yi fle je awɔngun laye mε. Emε gbokpweye bo si sɔn yi okpóye godo. ¹¹ Emε xeye ni ɖu oji laye, bε dɔkun Sodomu kpodo Gomɔɔ tɔn seju, ye bo mɔ bε onuɖuɖu yetɔnye xena ye kpli ɖo onyi ye seju, bo sɔn. ¹² Ablamu we dayiyɔvi Lɔtu la bo le Sodomu hwemenu, ye wle-e, bo bε dɔkun etɔn zeteye seju do sɔn.

¹³ Le emε xeye ni si nɔ ye mε, emε ɖokpo va do ewen na Ablamu Heblitɔ la, xeni je oxwe do Mamule amɔlitɔ la we hɔncyc mε. Mamule la kpodo Ecikɔlu kpo Ane bo nyi nɔvi. Ye emε atɔn laye bo wasi okancica kpodo Ablamu. ¹⁴ Xena Ablamu se tun ye bo wle dayiyɔvi etɔn, e can ahwanvi etɔn ɳusunglo sandi atɔn ota ɖokpo ɳukun atrotɔn xeye na ye ji le oxwe etɔngbe ye, bo sɔ ahwannu na ye, ye bo nya xɔlu xeye ni wle Lɔtu laye do, gbɔɔn bo je Dan we toxo mε. ¹⁵ Ablamu ma ahwanvi etɔn laye sonu-sonu, ye bo kpe ahwan kpo kɛntɔ laye le ozan mε. E xo kɛntɔ laye, bo nya ye gbɔɔn do yi Hova we oto mε le Damasi we toxo we otagbe. ¹⁶ E yi dɔkun zeteye xena ye bε laye le ye si, bo mɔ yi dayiyɔvi etɔn Lɔtu kpo dɔkun etɔnye, bo yi nyɔnusiye, kpodo emε gbokpwe xeye na

ye wle laye.

¹⁷ Xena Ablamu ḥu le xɔ̄lu Kedɔ̄lawome kpo xɔ̄lu xeye ni le e ji ye ji kpo vɔ̄, e trɔ̄ va sɔ̄n nɔ̄, mi wɛ, xɔ̄lu Sodomutɔ̄n va kpe-e le Cave we sisahun mɛ, xena ye mɔ̄ nɔ̄ cɔ̄ yɔ̄ tun xɔ̄lu we sisahun mɛ.

Melicisedeki va kpe Ablamu le omɔ̄ ji

¹⁸ Melicisedeki xeni nyi Salemu we toxo we xɔ̄lu bo nyi ovɔ̄sants Mawu Đaxotɔ̄n, hen kpɔ̄nnɔ̄ kpo vɛn kpo va. ¹⁹ E xo fifa we eđe na Ablamu, bo lɔ̄ ni-i tun mɔ̄: «Mawu Đaxo xeni wasi jiŋukunsin kpo nyixɔ̄ kpo ni do na we. ²⁰ Ɛkpe na Mawu Đaxo xeni sɔ̄ kentɔ̄ tɔ̄weye sɔ̄ do asi na we.» Mi we Ablamu sɔ̄ onu zeteye xena ye yi do gbɔ̄n laye we mađowo sɔ̄ na Melicisedeki. ²¹ Sodomu we xɔ̄lu lɔ̄ na Ablamu tun mɔ̄: «Sɔ̄ egbetɔ̄ laye na-a, a bo bɛ dɔ̄kun laye do sɔ̄n.» ²² Ablamu ḥo e wu ni-i tun mɔ̄: «Le Xwetɔ̄ Mawu Đaxo, xeni ḥo jiŋukunsin kpodo nyixɔ̄ kpo we ŋumɛ, ko kɔ̄ alɔ̄ teye: ²³ bo ta onu, ko ɔ̄n sɔ̄ onutɔ̄we ti kaŋukonu nɔ̄, ko ɔ̄n sɔ̄ okan tete nɔ̄ gbɔ̄ɔ̄n do sɔ̄ afɔ̄kpa kan vɔ̄cɔ̄ nɔ̄ can. E mɛ, o ko mɔ̄ kpewu na va lɔ̄ tun mɔ̄: "Mɔ̄ we do dɔ̄kun oxwe na Ablamu. " ²⁴ Mɔ̄ ŋutɔ̄ ɔ̄n kan onu ti nɔ̄, onu xena ko na yi jan wɛ nyi onu xena ɛmɛ teyee ḥu, kpodo onu xena, Ane, Ecikɔ̄lu, kpo Mamule, xeye ni wa ahwan kpo-o ye, ḥo na yi.

¹ Xena onu me laye jɔ va yi vɔ, Xwetɔ Mawu lɔ na Ablamu le qidexle de me tun mɔ: «Ablamu! ká mɔ vɔ, mɔ ɲutɔ we nyi ahwanglonnu tɔwe, axɔ xena ko na tu na we, na glo diin.»

² Ablamu bo qɔ e wu tun mɔ: «Xwetɔ Mavɔmavɔ, onu xena o na na-a la, εlε ko na do wa? Mɔ xen lo ku nyɔxo nɔ, ovi ti ma qɔ, Elyezε xeni sɔn Damasi we toxo me we na sɔ cinc teye. ³ Ablamu bo mɔ lɔ tun mɔ: o ɔn na jijimεvi ti wu, odansɔvi xeni le oxwe teye gbe, we na va sɔ cinc teye.» ⁴ Xwetɔ Mawu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Emyɔ hɛn na sɔ cinc tɔwe, vɔ, ovi xeni na tɔn sɔn εhun tɔwe me, we na sɔ cinc tɔwe.» ⁵ Xwetɔ Mawu bo kplɔ-ε do yi gaji, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Kpɔn sunhwevi xeye ni le jiŋukunsin me ye ganji, o na kpewu na xlε ye wεε?» E bo mɔ lɔ ni-i ke tun mɔ: «Mɔsinha we jijimεvi tɔweye na le qɔ me.»

⁶ Ablamu bo kan do Xwetɔ Mawu ji. Mi we dɔn, Xwetɔ Mawu do sɔ-ε do kpɔn εmε jijwε. ⁷ E bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mɔ we nyi Xwetɔ Mawu xeni de we tɔn-ε le Ulu le Caludetɔye we toxo me, a bo do sɔ oto xe me na o le xe, a sɔ na we, e ba nyi tɔwe.» ⁸ Ablamu bo kan se tun mɔ: «Xwetɔ Mawu, josi ɲukɔ le na de xlε-ɔ tun e bo na nyi teye?» ⁹ Xwetɔ Mawu bo qɔ e wu ni-i tun mɔ: «Sɔ onyi osi dokpo xeni qɔ oxwe atɔn, kpodo gbɔgbwε dokpo xeni qɔ oxwe atɔn, kpodo agbo dokpo xeni qɔ oxwe atɔn, kpodo kpanxwele dokpo kpodo hɔnnε dokpo.» ¹⁰ Ablamu bo sɔ kanlin me laye senju bo ma ye gbeswε qɔ owe-owe, akpaðe bo nɔ kpan ɲukɔn akpa owegɔ la, vɔ, e ɔn ma oxε laye do owe-owe o. ¹¹ Aklansuye bo zɔn

va kanlin kuku laye ji, vɔ, Ablamu bo nya ye.

¹² Xena ohwe lo yi oxɔ nɔ, Ablamu dγe awlɔn mε taŋu, vuvlù bo do kpennɛ-kpennɛ, vivɔ ḥaxo de bo jɛ e ji. ¹³ Xwetɔ Mawu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Nyɔ-ɛ tun jijimɛvi tɔweye na va nyi jɔnɔ le εmɛ bu we nyixɔ ji, ye bo na nyi εmɛ xixɔye, ye bo na do aya na ye na oxwe sandi εnɛ. ¹⁴ Vɔ, ko na dɔn oto na otogun xena ye na nyi εmɛ xixɔye na la, ye bo na tɔn le oto la mε kpodo dɔkun ḥaxo-ḥaxoye.

¹⁵ Myɔ, o na ku nyɔxo taŋu, o ba va ku le fifa mε, ye bo na di we.

¹⁶ Jijimɛvi tɔweye na trɔ gbɔn va bwɛ le jijimɛvi εnɛgɔ tɔwe hwenu, ḥo, Amɔlitɔye ɔn wa onu nyanya susu hɔndyo na ko na do nya ye.»

¹⁷ Xena ohwe yi oxɔ seŋu vɔ, vuvlù mɔ va do taŋu, zɔndokpo kponju, ozo hehehe de xeni tun azɔ nɔ kpodo ozodɛ nɔ gbɔn kanlin xeye na Ablamu ma laye mε. ¹⁸ Gbegbe mε la, Xwetɔ Mawu wasi okancica kpodo Ablamu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko sɔ oto xe sɔ na jijimɛvi tɔweye, sɔn Ejiputi we otɔsisa ji do va yi je otɔsisa ḥaxo Eflati ji. ¹⁹ Oto mε, Kenitɔye, Kenazutɔye, Kadumɔtɔye, ²⁰ Hititutɔye, Felezutɔye, Hlefayitutɔye, ²¹ Amɔlitɔye, Kanatɔye, Giligasutɔye kpodo Jebuzutɔye tɔn wɛ e nyi.

16

Agaa ji Isimayeli

¹ Salayi, Ablamu syɛ, ɔn ji ovi ti ni-i. Osyɛ la bo ḥo εmɛ xixɔ nyɔnuvi Ejiputitɔ de, xena ye nɔ yɔ tun Agaa. ² Salayi bo lɔ na

Ablamu tun mɔ: «Kpɔn, Xwetɔ Mawu ɔn ðe omo na-a na ko do ji ovi, ko ðe kuku na we, gbɔjwɛ va yi ðo oxo^h kpodo εmε xixɔ nyɔnuvi tɔye, tanyɔ dogbɔn emyɔ ji, ko ba ðo nusunglovi dokpo.» Ablamu yi ogbe na Salayi we oxo la.³ Salayi sɔ εmε xixɔ nyɔnuvi etɔn Agaa Ejiputitɔ la, bo sɔ na Ablamu oswa la, ni a do ðo nyɔnu. Ablamu o wasi oxwe owo le Kana we oto la mɛ nɔ, le hwemɛ la nu.⁴ Ablamu ðo oxo kpodo Agaa, e bo yi gomi. Xena e kpɔn tun he bo yi gomi, e ɔn mɔ nɔ sɔ xwɛnɔ etɔn Salayi do yɔ onu ti.⁵ Mi wɛ Salayi lɔ na Ablamu tun mɔ: «Zun na Agaa lo zun-u nɔ, e va ji onu ðe, o na sɔ kpan. Mɔ wɛ sɔ εmε xixɔ nyɔnuvi tɔye sɔ na we, xena e kpɔn tun he bo yi gomi, e ɔn mɔ nɔ sɔ c-ccs cu ðo yɔ onu ti. Xwetɔ Mawu wɛ na gbo εhwe la na mɔ kpodo myɔ kpo.»⁶ Ablamu ðo e wu na Salayi tun mɔ: «E nyɔ, εmε xixɔ nyɔnuvi tɔwe wɛ e nyi, bo le εcε tɔwe gɔ. Onu xeni jlo we, wasi kpo-e.»

Mi wɛ Salayi do aya na Agaa gbɔɔn, e bo si le e kɔn.⁷ Xwetɔ Mawu we εwendotɔⁱ va yi kpɔn-ɛ le otɔ ðe to le zogbeji, otɔ la le Culu we omo ji.⁸ E bo kan-ɛ se tun mɔ: «Agaa Salayi we εmε xixɔ, bɔ le o sɔn? bɔ le o lo yi nɔ?» E bo ðo e wu tun mɔ: «Xwɛnɔ tɔye

^h**16.2** Le Ablaxamu we hwenu, na nyɔnu ðe ɔn kpewu ji ovi nɔ, e hen e na lɔ na oswa tun ni boo va yi ðo oxo kpodo εmε xixɔ heteye nyɔnuvi, ovi xena εmε xixɔ la na ji la, na nyi nyɔnu la kpodo oswa tɔn.

ⁱ**16.7** Xwetɔ Mawu nɔtɔ wɛ lo lɔ oxo le bwɛ nɔ.

Salayi, wε ko si na nɔ.»⁹ Ewendoto la bo lɔ ni-i tun mɔ: «Trɔ sɔn yi xwenɔ tɔwe kɔn, o ba hwe q̄iwe ni-i.¹⁰ Xwetɔ Mawu we ewendoto la bo mɔ lɔ ni-i tun mɔ: «Ko na na jijimɛvi tɔweye na su gbɔɔn na ye ɔn kpewu na xlɛ ye can.¹¹ Gomi mε le si we, o na ji ɲusunglovi ɖokpo, a bo ɖo nyikɔ ni-i tun Isimayeli ɖo, Xwetɔ Mawu se ale nina tɔwe.¹² Ovi tɔwe la, na va le q̄i osɔkete hɔntuntɔn ha. E na tɔn ahwan εmε zeteye, εmε zeteye bo na fɔn ahwan do e ji. E na jε oxwe etɔn do azɔga na εmε etɔnye.¹³ Agaa ɖo nyikɔ na Xwetɔ Mawu, bo lɔ tun mɔ: «O nyi Eli Hlɔyi», ɖo, Agaa kan ede se tun mɔ: «Εmε xeni kpɔn-ɔ la, ko kpɔn-ɛ doo?»¹⁴ Mi wε dɔn ye nɔ do yɔ dotwε xeni le Kadesi kpodo Bele we gblame la tun mɔ: “Laxayi-Hlɔyi we dotwε”.¹⁵ Agaa ji ɲusunglovi ɖokpo na Ablamu. Ablamu bo ɖo nyikɔ na ovi xena Agaa ji ni-i la tun Isimayeli.¹⁶ Oxwe kanwe εdɛn wε Ablamu ɖo na Agaa do ji ovi ɲusunglo mε la ni-i.

17

Mawu ɖɔli nyikɔ na Ablamu

¹ Xena Ablamu ɖo oxwe kanweko e hwe ɖokpo, Xwetɔ Mawu ze do ɲumε ni-i bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mɔ wε nyi Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ. Zɔn gbɔn omɔ teye ji na ko ko mɔ kpɔn oxo ɖe a lɔ do wu we o.² Mɔ, ko na wasi okancica kpo we, ko na na o na gba okun a bo gbɔn ojle wu.»³ Mi wε Ablamu do onu odo na Mawu, e bo mɔ lɔ ni-i tun mɔ:⁴ «Okancica xena mɔ ko wasi kpo we nɔ xen:

o na nyi dagbo-dagbo na otogun susu gbagbagba.⁵ Ye ṣon mō yó
nyikɔ xeni nyi Ablamu na we nɔ, vɔ, nyikɔ tɔwe na nyi Ablaxamu,
dɔ, ko sɔ we do dɔ dagbo-dagbo na otogun susu gbagbagba.⁶ Ko
na na o na gba okun taŋu, otogunye na tɔn sɔn myɔ mɛ, xɔluye bo
na tɔn sɔn myɔ mɛ.⁷ Ko na wasi okancica kpodo myɔ kpodo
jijimеви tɔwe xeye ni na va jɔ kplɔ we do ye, de kplɔ de do. E na
nyi okancica mavɔmavɔ, e mɛ la wɛ na na na ko na do nyi Mawu
tɔwe kpodo jijimеви xeye ni na va jɔ kplɔ we do ye tɔn.⁸ Oto xe
mɛ na o nyi jonɔ le xe, Kana we oto xe la zeteye seŋu, ko na sɔ na
di cinc mavɔmavɔ ha, na myɔ kpodo jijimеви tɔwe xeye ni na va jɔ
kplɔ we do ye. Ko bo na nyi Mawu yetɔn.»

Okancica xena Mawu wasi kpodo Ablaxamu we josi

⁹ Mawu bo lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Myɔ, o na hɛn okancica teye
wu, myɔ kpodo jijimеви tɔwe xeye ni na va jɔ kplɔ we do ye, de
kplɔ de do.¹⁰ Kpɔn lena myɔ kpodo jijimеви tɔwe xeye ni na va jɔ
kplɔ we do ye, mi na hɛn okancica xena ko wasi kpo mi nɔ la dɔ
xen: ye dɔ na gbo ada na ɲusunglo Ɂekpekpe le mia mɛ.¹¹ Mi na
gbo ada na miaðe, e ba nyi okancica la we josi le mɔ kpodo miye
kpo mɛ.¹² Na ɲusunglovi míatɔn de gbe dɔ onyihinhɔn atrotɔn, ye
dɔ na gbo ada ni-i. Mɔsinha wɛ ye na nɔ wasi na ye, sɔn jijimеви
de ji gbɔɔn do yi de ji. Mɔsinha ke wɛ e na nyi na εmɛ xixɔ we
ɲusunglovi xeye na ye ji le oxwe tɔwe gbe ye kpodo ɲusunglo
xena ye sɔ oho do xɔ le jɔnɔ si, e ko nyi jijimеви tɔwe.¹³ εmɛ xixɔ
xena ye ji le oxwe tɔwe gbe wɛ alo xena ye xɔ kpodo oho wɛ, ye

đo na gbo ada ni-i. E mε, le gbaza míatɔn wu, e na nyi okancica mavɔmavɔ we josi. ¹⁴ Vɔ, ɲusunglo xena ye ɔn gbo ayru etɔn tε nɔ, ye na đe-e tε le otogun etɔn mε. Đo, e da le okancica tεye ji.»

¹⁵ Mawu bo mɔ lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Xeni nyi siwe Salayitɔn, o ɔn cɔ tu-ɛ tu-ɔ tu Salayi, vɔ, nyikɔ etɔn na nyi Sala. ¹⁶ Ko na do ni-i, ko bo na we ɲusuglovi đokpo gbɔn e ji; ko na do ni-i, e bo na nyi mama-mama na otogunye. Oto susu we xɔluye na tɔn sɔn e mε. ¹⁷ Ablaxamu do onu odo, bo ko εde, bo lɔ le oji etɔn mε tun mɔ: «Ijusunglo xeni o đo oxwe sandi đokpo na mɔ kpewu ji ovi wεε? Alo Sala xeni đo oxwe kanwe owo na mɔ kpewu ji ovi wεε?»

¹⁸ Ablaxamu bo lɔ na Mawu tun mɔ: «Isimayeli ni gbe nɔ egbe, dona tɔweye ba kplɔ-ɛ do kpoŋu! E boo na kpe.» ¹⁹ Mawu bo lɔ tun mɔ: «O o! Siwe Sala na ji ɲusunglovi đokpo na we, o bo na đo nyikɔ ni-i tun Izaki. Ko na wasi okancica tεye kpo-e, e bo na nyi okancica mavɔmavɔ na emyɔ kpodo jijimεvi etɔn xeye ni na va jɔ kplɔ-ɛ do ye. ²⁰ Ko se oxo xena o lɔ do Isimayeli wu. Ko na do ni-i, ko na na e na ji, ko bo na na e na gba okun gbɔɔn a bo gbɔn ojle wu. E na ji xɔluvi weve, ko bo na na na otogun đaxo na tɔn sɔn e mε. ²¹ Vɔ, okancica tεye xe we oxo na ko lɔ nɔ, ko na wasi-i kpodo Izaki xena Sala na ji na we le organxixo xeye ha mε le oxwe xeni gbɔn nɔ mε.»

²² Xena Mawu lɔ oxo na Ablaxamu vɔ, e lε le e kɔn. ²³ Ablaxamu bo kplɔ ovye Isimayeli kpodo εmε xixɔ zetεye xena ye ji le oxwe etɔn gbe ye, kpodo xena e xɔ zetεye, εmε xeni gbe nyi ɲusunglo le

oxwe etɔn gbe, e gbo ada na ye le gbegbe mε la dī lena Mawu lɔ ni-i ɖo ha.²⁴ Oxwe kanweko e hwe ɖokpo, wε Ablaxamu ɖo, bo do gbo ada.²⁵ Ovyε Isimayeli bo ɖo oxwe wetɔn, bo do gbo ada.²⁶ Azan ɖokpo ji wε Ablaxamu kpodo ovye Isimayeli gbo ada le.²⁷ Mɔsinha ke wε, ɳusunglo zetεye xeni le oxwe etɔn gbe ye kpodo εmε xixɔ xeye na ye ji le oxwe la gbe ye kpodo xeye na ye xɔ kpo oho le jonɔye si ye, yee kpo emyɔ kpo wε gbo ada seju.

18

Mawu lɔ tun Sala bo na ji ovi ɳusunglo ɖokpo

¹ Xwetɔ Mawu ze do ɳume na Ablaxamu le Mamule we hɔncycɔ kɔn, hwemenu Ablaxamu bo xlɔn onyi le avɔva etɔn we mɔnu, ohwe sinsyεnxu ɖe bo lo hun nɔ. ² E kɔ okɔ, bo kpɔn ɳusunglo atɔn le ote le ajiji mε, ye ko dɛn le e wu. Xena e kpɔn ye, e do odun sɔn avɔva la mɔnu, bo va yi kpe ye, bo do onu odo, bo do do ogbe na ye. ³ E bo lɔ na εmε ɖokpo le ye mε tun mɔ: «Εmε ɖaxo, ko ɖe kuku, na ko kpewu na kpɔn dɔmεnywε tɔwe, be bo nɔ ote viðe le mɔ odansɔvi tɔwe kɔn. ⁴ Ye ni hɛn εsin viðe va a do klɔj afɔ na mi, mi ba yi gbjwε le otin xe go. ⁵ Ko na hɛn onuduɖu ɖe va, na mi a ɖu, a bo do kpɔn hɔnhlɔn, keju gbɔxwe na mi a mɔ wle omɔ. E mε, mi ko mɔ gbɔn mɔ odansɔvi miatɔn kɔn cu vɔvɔ.»

^j18.4 Le ohwe yetɔn nu, na jɔnɔ va εmε de, ye nɔ klɔ afɔ ni-i, a do ɖe xlε tun ye bo ɖo bubu ɖaxo ni-i.

Jonç laye bo lɔ tun mɔ: «E nyɔ! Wasi q̄i lena o lɔ dɔ ha.»

⁶ Ablaxamu hwlendo, bo yi avɔva la mε, bo va yi lɔ na Sala tun mɔ: «Yawu, nya yovowɔ gannu atɔn, a bo mε kɛkɛ.» ⁷ E mε godo, e do odun yi kanlin etɔnye we okpwe mε, bo wle nyibuvi xeni su q̄du bo wa q̄anju do olan nywɛde, bo sɔ na odansɔvi etɔn q̄e, odansɔvi la bo hu-i, bo jle dɔ bleŋju.

⁸ Xena ye jla olan la dɔ vɔ, Ablaxamu sɔ-e sɔ dɔ akɔn mε na jonç laye, kpodo waŋugaci kpo nyibunɔsin kpo. Ablaxamu le ote le otin la gɔ le aha na ye, ye bo do q̄u onu la nɔ. ⁹ Ye bo kan Ablaxamu se tun mɔ: «Siwe Sala q̄e?» E bo dɔ e wu tun: «E le avɔva la mε.» ¹⁰ Jonç q̄okpo bo lɔ tun mɔ: «Ko ka do e ji tun, ko na trɔ va kɔn we, le oxwe xeni gbɔn nɔ mε, le lesinha hwenu, siwe Sala bo na ji ovi ŋusunglo q̄okpo.»

Vɔ, Sala la bo le avɔva la mɔnu, le godo na Ablaxamu, bo lo se oxo la nɔ. ¹¹ Ablaxamu kpo Sala kpo bo o hwɛn, oxwe yetɔnye o su, Sala can ko mɔ nɔ kpɔn ede. ¹² Sala bo ko εde le ayixa etɔn mε nɔ, bo lɔ tun mɔ: «Mɔ xeni o ku nyɔxo dɔ lesinha, ŋusunglo na mɔ jlo mɔ nɔ? Suye can bo o ku nyɔxo.» ¹³ Xwetɔ Mawu bo lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Ele dɔn na Sala do ko εde, bo do lɔ tun he xeni o ku nyɔxo diin, na kpewu ji ovi doo? ¹⁴ Onu q̄e le na mɔ Xwetɔ Mawu la na hwedo wiwasi wu wɛɛ? Hwexenu na ko na trɔ va kɔn we, le oxwe xeni gbɔn nɔ mε, le lesinha hwenu, Sala na ji ovi ŋusunglo q̄okpo.» ¹⁵ Sala mɔ onu, bo lɔ tun mɔ: «Ko ɔn ko εde mɔ.» Vivɔ we je e ji, mi we dɔn e do lɔ mɔsinha. Xwetɔ Mawu bo

lɔ ni-i tun mɔ: «O ko ede diin.»

Ablaxamu ñe kuku do ota na Sodomu

¹⁶ E me godo, eme laye site, bo je omɔ kpan ɲukɔn Sodomu danhɔn, bo lo kpɔn toxo la nɔ le odo daan, Ablaxamu bo kplɔ ye do, a do va yi ño ye. ¹⁷ Xwetɔ Mawu bo lɔ do ayixa me tun mɔ: «Onu xena ko ka dosin nɔ la ñe, ko na hwla-ε do Ablaxamu wεε?

¹⁸ E ño na va nyi dagbo-dagbo na otogun ñaxo hɔnhlɔnnɔ ñe. Dogbɔn emyɔ ji, ko na dona otogun xeye ni gbɔn nyixɔ la ji zeteye. ¹⁹ Ðo, ko can-ε, e ba do ñe ogbe na vikpe etɔnye kpodo jijimɛvi etɔnye xeye ni va jɔ kplɔ-ε do ye, tun ye boo zɔn gbɔn osen teyee ji, a bo zan εgbε jijwε, a bo wa onu xeni sɔgbe. E me, ko ba do na na ajɔgbe xena ko fyan ni-i la, a ce ni-i.» ²⁰ Mi we Xwetɔ Mawu lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Ehwε xena ye do na Sodomutɔye kpo Gomɔɔtɔye kpo nɔ, e hugan onyi, onu nyanyila yetɔn bo su diin. ²¹ Ko na yi toxo la me, a bo yi kpɔn tun εhwε xena ye do na ye nɔ ko bo se nɔ la, mɔsinha jan we ye wa onu laye ño oxojɔxo jaa? E nyi oxojɔxo we alo ojo we, ko na nyɔ-ε.»

²² Le jɔnɔ atɔn laye me, eme owe le le ble la, bo ño ɲukɔn yiyi le omɔ zinzɔn yetɔn me do yi Sodomu, vɔ, Xwetɔ Mawu la, bo nɔ ote le Ablaxamu kɔn^k. ²³ Ablaxamu tɛkpɔ-ε, bo lɔ tun mɔ: «Be, o na crɔn eme jijwε kpodo εhwɛhutɔ ño okpɔ? ²⁴ Tanyɔ, eme jijwε

^k18.22 Le ofi ñeye ye wlan tun: Ablaxamu bo mɔ gbe kpɔtɔ le ote le ɲukɔn na Xwetɔ Mawu.

kandé owo na le toxo la mε. Na e le mɔsinha, o na crɔn toxo la jan wεε? O ɔn na kpɔn do εmε jijwε kandé owo xeye ni le toxo la mε wu, a do sɔ εhwε ke toxo la wεε? ²⁵ O o! o ɔn do onu mɔsinhatɔn sin nɔ kpɔn gbede. A crɔn εmε jijwε kpodo εhwεhutɔ dɔ okpɔ? E le mɔsinha, be axɔ qokro ɲumyɔ bε mε o tu na εmε jijwε kpodo εhwεhutɔ kpo mɔ! Ni ká jɔ kpɔn gbede. Myɔ xeni nyi egbe la seju we εhwεdɔtɔ, o ɔn na dɔ εhwε jijɔ wεε?» ²⁶ Xwetɔ Mawu dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Na ko kpɔn εmε jijwε kandé owo le Sodomu, be ko na kpɔn do εmε mε laye wu, a bo sɔ εhwε ke toxo la seju.»

²⁷ Ablaxamu mɔ yi oxo bo lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu, kafla, okɔ kpodo ofin jan wε mɔ ko nyi, ganke ko bo xa lɔ oxo na we nɔ.

²⁸ Tanyɔ, εmε atun na va yi hwe le εmε jijwε kandé owo laye wu, be o na crɔn toxo la zεtεye do εmε atun xeye ni hwe laye wu wεε?» Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Na ko kpɔn εmε jijwε kandé atun le toxo la mε, be ko ɔn crɔn-ε nɔ.»

²⁹ Ablaxamu mɔ te εqε do oxo la ji nɔ, bo lɔ tun mɔ: «Tanyɔ εmε jijwε kandé jan wε na le toxo la mε». Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Do εmε kandé laye wu, ko ɔn do onu ti sin nɔ.» ³⁰ Mi wε Ablaxamu mɔ lɔ tun mɔ: «Ko qε kuku, Xwetɔ teye, ká do aqj tun ko gbe lɔ oxo nɔ. Tanyɔ, εmε ogban jan wε na le ofi la.» Xwetɔ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Do εmε ogban laye wu, ko ɔn do onu ti sin nɔ.» ³¹ Ablaxamu bo mɔ lɔ tun mɔ: «Xwetɔ teye, kafla, ko gbe xa lɔ oxo na we nɔ. Tanyɔ, εmε oko jan wε ye na kpɔn le ofi la.» Xwetɔ

Mawu bo tun: «Do εεε oko laye wu, ko ɔn crɔn toxo la nɔ. ³² Mi wε Ablaxamu lɔ tun mɔ: «Xwetɔ, kafla, ká do aqj, kpotwi xεn ko lɔ oxo nɔ. Tanyɔ, εεε jijwε owo jan wε ye na kpɔn le ofi la.»

Xwetɔ Mawu bo lɔ tun: «Do εεε owo laye wu, ko ɔn crɔn toxo la nɔ.» ³³ Xena Xwetɔ Mawu lɔ oxo kpo Ablaxamu vɔ, e sɔn, Ablaxamu can bo le okɔ gbɔn va nɔtυɔn etɔn.

19

Mawu crɔn Sodomu kpo Gomɔɔ kpo

¹ Mawu we εwendoto owe laye bo va Sodomu we toxo mε le hwedo, hwemenu, Lɔtu bo le onyi xinxlɔn le toxo la we agbo mɔnu. Xena e kpɔn ye, e site bo va yi kpe ye, bo do onu odo na ye. ² E bo lɔ tun mɔ: «Ko ñe kuku na mi, εεε ñaxo tεyee, mi lεkɔ a bo ze mɔ odansɔvi miatɔn we oxwe gbe, mi ba klɔ afɔye, a bo dɔ ble. Kεklenu dεen, mi na fɔn, a bo mɔ je omɔ miatɔn, a bo sɔn.» Ye bo lɔ ni-i tun mɔ: «O o! Mí na dɔ dogba ji.» ³ Vɔ, Lɔtu bo zin do ye ji gbɔɔn ye bo lεkɔ bo ze oxwe etɔn gbe. E bo ña onuñuñu na ye, bo na na ye mε kpɔnnɔ ma ño tinkɛn na ye, ye bo ñu.

⁴ Ye ɔn ka hlɔn onyi can, mi wε toxo la metɔye, Sodomu we ñusungloye, ledo oxwe la, sɔn hwanjaviye ji gbɔɔn do yi nyɔxɔnɔye ji, otogun la zetεye seju we tɔn, εεε ti ɔn hwe. ⁵ Ye bo yɔ Lɔtu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Bɔ le ñusunglo xeye ni ñyε oxwe tɔwe gbe le ozan xe mε ye le? Ðe ye tɔn-ε na mí, na mí a ño oxo kpo ye.»

⁶ Lɔtu tɔn va ye kɔn le gaji, bo tu ohɔn la do godo etɔn. ⁷ E bo lɔ na ye tun mɔ: «Nɔvyee, ko ñe kuku na mi, mi ká wa onu nyanya o. ⁸ Ko ño nyɔnuvi owe xeye ni ɔn nyɔ ñusunglo kpɔn, ko ñe kuku na mi, ko na ñe ye tɔn-ɛ na mi, mi ba wasi onu xeni jlo mi kpo ye. Vɔ, eme me ye, mi ká wa onu nyanya ti kpo ye o, ño, ye o ñye oxɔ teye me.» ⁹ Ye bo lɔ tun mɔ: «Dun yi le ble!» Ye bo mɔ lɔ ke tun mɔ: «Myɔ o nyi jɔnɔ, a bo va kpa ece na míye le toxo míatɔn me. Kpɔn, mí na wa onu nyanya kpo we sɔ hugan eme laye tɔn!» Ye bo tintin Lɔtu kpo hɔnhlɔn kpo, bo dri nɔ a do fo ohɔn la. ¹⁰ Vɔ, ewendotɔ owe laye bo drɛn alɔ, bo dɔn Lɔtu do oxɔ la me, bo tu ohɔn la. ¹¹ Ye bo gba ñukunsin na eme xeye ni le oxɔ la mɔnu ye, sɔn vikpevi ji gbɔɔn do va yi je emehyɔn ji, ye ko mɔ do kpewu kpɔn ohɔn la nɔ.

¹² Ewendotɔ owe laye bo lɔ na Lɔtu tun mɔ: «Onu le o mɔ ño le bwɛ? Ovi su ñe wɛ, ovi ñusunglo alo nyɔnusi tɔweye wɛ, kpodo eme ñekpekpe xeni gbe nyi tɔwe le toxo la me, ñe ye tɔn-ɛ le toxo xe me. ¹³ Mí na crɔn toxo la, ño, ñhwɛ xena ye do na toxo la metɔye nɔ, e hugan onyi le ñumɛ na Xwetɔ Mawu. E bo sɔ mí ñodan, na mí a do crɔn toxo la. ¹⁴ Lɔtu bo tɔn, a do va yi lɔ oxo la na viswaye, e bo lɔ na ye tun mɔ: «Mi site, a bo tɔn le toxo xe me, ño, Xwetɔ Mawu na crɔn toxo la.» Vɔ, hwanjavi laye bo kpɔn nɔ tun e bo lo ñɔ ohwan nɔ.

¹⁵ Gbɔɔn na egbe me na vo, ewendotɔ laye bo te ñdɛ e ji na Lɔtu tun mɔ: «Site, a bo kplɔ siwe kpodo vikpe nyɔnuvi owe xeye ni le

bwε ye, na o ko mɔ do ku nɔ le hwexenu na mí na crɔn toxo la nɔ.

¹⁶ Vɔ, Lɔtu bo dɛn nɔ; mi we εwendotɔ owe laye jɛ alɔtin nu ji ni-i, emyɔ la kpodo osyε kpodo vikpε nyɔnuvi owe etɔnye, bo dε ye tɔn-ɛ le toxo la mε, qɔ, Xwetɔ Mawu kpɔn dɔjukunu ni-i.

¹⁷ Xena ye dɔn ye tɔn-ɛ vɔ, εwendotɔ qokpo lɔ na Lɔtu tun mɔ: «Si a bo hwlɛn εgbε tɔwe gan, ká kpɔn godo, a bo ká tre le ofi ti le kansin la mε o! Si a bo sɔn yi okpó ji, o ko mɔ do crɔn nɔ.» ¹⁸ Lɔtu bo lɔ na ye tun mɔ: «O o! Ko dε kuku εmε qaxo! ¹⁹ Ko dε kuku, mɔ odansɔvi tɔwe kpɔn dɔmεnywε tɔwe, o bo dε owan yiyi qaxo tɔwe sɔ xlɛ-ɔ, bo do hwlɛn εgbε tεye gan; vɔ, gbɔɔn na ko na si nɔ gbɔɔn a bo va yi jε okpó la ji, onu nyanyla na va jε ji ye, ko ba ku. ²⁰ Ko dε kuku, o kpɔn toxo mε, e tεkpɔ bwε nywεdε, ko na kpewu si yi ble, e bo mɔ nyi toxo ovi. Ko dε kuku, dε omɔ na-a, na ma va yi bε le ble qɔ toxo ovi wε, ko ba do gan. ²¹ E bo qɔ e wu ni-i tun mɔ: «E nyɔ, ko mɔ wasi dɔmεnywε mε la can na we, ko ko crɔn toxo xe we oxo na o lɔ na-a nɔ la. ²² Yawu, a bo va yi bε le ble, qɔ, ko ɔn kpe onu ti wu bo na wa gbɔɔn do yi hwexenu na o na jε ble la.» Mi we dɔn ye nɔ do yɔ toxo mε la tun Sowa¹.

²³ Hwexenu na ohwe lo ze nɔ, we Lɔtu qyε Sowa. ²⁴ Hwemenu wε Xwetɔ Mawu na na hwemi kpodo ozo kpo ja sɔn emyɔ ɲutɔ kɔn le jiŋukunsin di oju ha kɔn do Sodomu kpodo Gomɔɔ we toxoye ji.

²⁵ E bo crɔn toxo mε laye, kansin la serju, toxo la metɔ zetεye kpodo onu xeni gbe wu le nyixɔ la ji. ²⁶ Vɔ, Lɔtu syε bo kpɔn godo,

¹19.22 Sowa we gɔnmε we nyi ovii.

bo trɔ zun ojɛ we ɛkpɛn tita le ote.

²⁷ Ablaxamu bo site le kɛklenu dɛɛn, bo yi ofi xena Xwetɔ Mawu nɔ ote le e kɔn saa la le. ²⁸ Xena e kɔ ɲukunsin bo kpɔn Sodomu kpo Gomɔɔ kpodo kansin la zeteye seju danhɔn, e na kpɔn kroŋu, azɔ ñe mɛ lo tun nɔ sɔn nyixɔ ji ñi ozo ñaxo ñe we azɔ ha.

²⁹ Xena Mawu crɔn toxo xeye ni le kansin xe mɛ na Lɔtu le la, e ñoñudo Ablaxamu wu, bo ñe Lɔtu tɔn-ɛ le afɔku ñaxo mɛ la mɛ.

Lɔtu vikpɛye da ale

³⁰ Lɔtu le le Sowa we toxo la mɛ, bo va yi ci ofi xena okpóye le, emyɔ kpodo vikpɛ nyɔnuvi owe etɔnye, ño, e vɔ Sowa we toxo la mɛ nini nɔ. Emuɔ kpodo vikpɛ nyɔnuvi owe etɔnye, bo va yi je oxwe do ogun ñaxo ñe mɛ, le ɛkpɛn ñaxo ñe mɛ. ³¹ Mi wɛ ovi mɛhyɔn la lɔ na nɔvye kpe tun mɔ: «Míatɔ ku nyɔxo, ɲusunglo ñe ko le oto xe mɛ, bo na va nɔ kpo mí ñi lena e nɔ jɔ ño le ofi zeteye ha. ³² Va, na mí a na ven míatɔ e ba nu mu, e ba do ño oxo kpo mí, mí ba do ño jijimèvi na míatɔ.»

³³ Mi wɛ, ye na ven yetɔ la, e bo nu mu, le gbegbe mɛ la we ozan mɛ. Emɛhyɔn la bo va yi ñɔ kpo yetɔ la, e ko nyɔ hwexenu na e hlɔn aha ni-i gbɔɔn do nyɔ hwexenu na e sɔn le e kɔn can.

³⁴ Onyihinhɔngbe etɔn, nyɔnuvi mɛhyɔn la lɔ na nɔvye kpe tun mɔ, kpɔn, ko va yi ñɔ kpo didaye le egbe we ozan mɛ; na ozan mɔ do, mí a mɔ ni-i ven e ba nu mu, o ba va yi ñɔ kpo-e, mí ba do ño jijimèvi ñe na míatɔ la. ³⁵ Ye bo mɔ na ven yetɔ la ke le ozan mɛ la mɛ, nɔvye kpe la bo va yi ñɔ kpodo-e; e ko nyɔ hwexenu na e va

hlɔn onyi le aha ni-i gbɔɔn do nyɔ hwexenu na e sɔn can.

³⁶ Lɔtu vikpε nyɔnuvi owe laye bo yi gomi na yetɔ. ³⁷ Nyɔnuvi mɛhyɔn la ji ɲusunglovi bo dɔ nyikɔ ni-i tun Mɔwabu. Emɔɔ we nyi dagbo-dagbo na Mɔwabutɔye gbɔɔn do va jɛ egbe. ³⁸ Vikpεvi la can bo ji ɲusunglovi, e bo dɔ nyikɔ ni-i tun Benu-Ami. Emɔɔ we nyi dagbo-dagbo na Amɔnititɔye gbɔɔn do va jɛ egbe.

20

Ablaxamu lɔ na Abimelèki tun Sala bo nyi he nɔvye

¹ Ablaxamu lε le ofi xena e le, bo sɔn yi Nεgεvu we kansime. E bo va yi jɛ oxwe do Kadεsi kpo Culu gblame. E me godo, e va nɔ Gela viðe. ² Ablaxamu lɔ do osye Sala wu tun e bo nyi he nɔvye.

Abimelèki xeni nyi xɔlu Gelatɔn dɔn emεye ñodan, ye bo va yi kplɔ Sala va ni-i. ³ Vɔ, Mawu va kpe kpodo Abimelèki le odrɔ mε, le ozan mε, bo lɔ ni-i tun mɔ: «O na ku, do nyɔnu xena o dɔn tun ye boo kplɔ va na we la wu, ño, e ño osu.» ⁴ Abimelèki ɔn tekɔ nyɔnu la hɔndyo can, mi wε e do axwa bo lɔ tun mɔ: «Xwetɔ teye! O na crɔn otogun xeni nyi otogun jijwε can wεε? ⁵ Emɔɔ ɲutɔ hen lɔ na-a tun he nɔvye bε wεε? Nyɔnu la can ɔn lɔ tun fofo hetεye bε wεε? Onu xena ko wasi, εhwε jijɔ ji we ko wasi-i do, ayixa teye ko do εhwε ñe na-a nɔ o.» ⁶ Mawu bo ño e wu ni-i le odrɔ mε tun mɔ: «Mɔ can ko nyɔ-ε tun myɔ bo wa onu do εhwε jijɔ ji, mɔ ke wε dɔn na o ɔn do wa onu nyanya do-o, mi wε dɔn ko ɔn do jo we do na o do tekɔ-ε. ⁷ Fifi, sɔ nyɔnu la na dahwe la, ño,

oxolɔdonyitɔ wε e nyi, e bo na xo εđε na we, o ba do nɔ εgbε. Vɔ, na o ɔn sɔ nyɔnu la sɔ na, nyɔ-ε tun o na ku jan we, myɔ kpodo εmε tɔweye seju.»

⁸ Abimeleki fɔn le keklenu fuu, bo yɔ odansɔvi etɔn zeteye, bo to oxo la na ye seju, vivɔ qaxo đe bo je ye ji. ⁹ E mε godo, Abimeleki yɔ Ablaxamu, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ele nyi e mε na o wasi kpodo mí! Onu nyanya ŋukɔ le ko wa do we, na o ka do zin mɔ kpodo xɔluquto tεye kpo do onu nyanya qaxo mε nɔ? Onu xena ye ɔn nɔ wasi kpodo εmε, e mi mε o wasi kpo-o.» ¹⁰ Abimeleki mɔ lɔ tun mɔ: «Susu ŋukɔ lε o đo bo do wasi mɔsinha?» ¹¹ Ablaxamu đo e wu tun mɔ: «Oxo xena ko lɔ le ayixa tεye mε xen: ko kan do e ji tun εmε xeye ni le bwε ye, bo ɔn đo sisi ti na Mawu, ye bo na hu-u do siye nu. ¹² Ko na do lɔ can, Sala la nɔvye wε e nyi le oxojɔxo mε, mɔ kpo emyɔ kpo, otɔ đokpo vikrεye wε mí nyi, vɔ, onɔ bo klan, mi wε e va trɔ zun siye. ¹³ Le hwexenu na Mawu lɔ tun, mɔ boo lε le didaye we oxwegbe, ko lɔ na siye tun ni boo wasi dɔmεnywε na-a, a bo lɔ le ofi đekpekpe xena mí na yi tun, fofo etɔn bε ko bo nyi.» ¹⁴ Mi wε, Abimeleki bo sɔ ogbɔye, gbɔgbwεye, nyibuye, odansɔvi nyɔnusiye kpodo ŋusungloye, bo sɔ na Ablaxamu, bo sɔ osye Sala la sɔ ni-i. ¹⁵ Abimeleki bo mɔ lɔ tun mɔ: «Kpɔn, oto tεye la, e mi mε le ŋumε na we, je oxwe do ofi đekpekpe xeni jlo we. ¹⁶ E mε godo, e bo lɔ na Sala tun mɔ: kpɔn, ko sɔ ohogan akpo đokpo sɔ na fofo tɔwe, e mε la wε na đe xlε tun đe bo ɔn nyi tɔwe le xo xe mε, le ŋumε na εmε zeteye xeni le

kpo we ye, e mε, εmε ti ḡn mɔ do εhwε na we nɔ o.»

¹⁷ Mi wε, Ablaxamu xo εđε na Mawu, Mawu bo gɔ adɔn na Abimeleki kpodo osyε kpodo odansɔvi nyɔnusi etɔnye, ye ba do kpewu ji ovi. ¹⁸ Đo, Xwetɔ Mawu o na na nyɔnusi zetεye xeni le Abimeleki we oxwegbe ye, trɔ zun ajikponɔye, do onu xeni jɔ do Sala Ablaxamu syε ji wu.

21

Sala ji Izaki na Ablaxamu

¹ Xwetɔ Mawu de dɔmεnywε etɔn sɔ xlε Sala di lena e lɔ-ε dɔ ha, ogbe xena e xo ni-i, e wasi do e ji. ² Mi wε Sala bo yi gomi, bo ji ŋusunglovi ɖokpo na Ablaxamu le nyɔxo mε etɔn, le hwexenu na Xwetɔ Mawu lɔ na Ablaxamu la. ³ Ablaxamu bo dɔ nyikɔ na ŋusunglovi xena Sala ji ni-i la tun Izaki. ⁴ Xena Izaki dɔ onyihinhɔn atrotɔn, Ablaxamu gbo ada ni-i di lena Mawu de ogbe etɔn ni-i dɔ ha. ⁵ Hwexenu na ye ji Izaki la, Ablaxamu dɔ oxwe kanweko. ⁶ Mi wε Sala do axwa bo lɔ tun mɔ: «Mawu do εđe na-a. Emε zetεye xeni na se ye, ye na ko εđe do-o.» ⁷ E bo mɔ lɔ ke tun mɔ: «Onu le kpewu na lɔ na Ablaxamu le saa tun mɔ, mɔ Sala bo na va na anɔ ovi? Ganke, ko ji ovi ŋusunglovi ɖokpo ni-i le nyɔxo mε etɔn.»

Ablaxamu nya Agaa le oxwe etɔn gbe

⁸ Izaki la bo hwεn, ye bo de anɔ ni-i. Ablaxamu bo du agɔ ɖaxo

đe le gbe xe gbe na ye đe anɔ na Izaki la. ⁹ Sala bo kpɔn ŋusunglovi xena Agaa Ejiputitɔ la ji na Ablaxamu la, lo da egbɛ nɔ. ¹⁰ E bo lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Nya nyɔnu εmε xixɔ mɛ kpodo ovye ŋusunglo mɛ, đo εmε xixɔ vye mɛ la, ɔn ma cincɔ kpodo ŋusunglovi teye Izaki nɔ.»

¹¹ Oxo mɛ la ɔn je e ji na Ablaxamu kula, đo ovye ke wɛ. ¹² Vɔ, Mawu bo lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Oxo xena Sala lɔ do hwanjavi tɔwe kpodo εmε xixɔ tɔwe la wu, ni ká ve na we o. Onu zeteye xena e byɔ we, wasi ni-i, đo, dogbɔn Izaki ji wɛ o na đo jijimɛvi xeni na đo nyikɔ tɔwe le. ¹³ Vɔ, ovi ŋusunglo xena εmε xixɔ tɔwe ji na we la, ko na sɔ emyɔ can do wasi otogun, đo, okunkan tɔwe ke wɛ.»

¹⁴ Ablaxamu bo site le kɛklenu dɛen, bo sɔ kpɔnnu kpodo olangbaza we oglo xe mɛ na εsin le, sɔ na Agaa. E bo kɔ ovi la đo abɔta ni-i, bo nya-ɛ. Agaa la bo sɔn, bo va yi flu nɔ le Be-Ceba we zogbeji.

¹⁵ Xena εsin vɔ le olangbaza we oglo la mɛ, e sɔ ovi la flen do otinvi đe gɔ. ¹⁶ E bo va yi xlɔn onyi le dindycɔnnu, le ofi xena oda xena ye tɛ na va yi je ha. Đo, e lɔ nɔ tun mɔ: «Ko ɔn kpɔn ovi teye we kuku mɛ nɔ o.» E bo xlɔn onyi le azɔga, bo je avin finfan ji hɛhɛhɛ. ¹⁷ Vɔ, Mawu bo se hwanjavi la we ogbe, mi wɛ ewendotɔ etɔn đe yɔ Agaa sɔn jiŋukunsin, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Elɛ wa we, Agaa? Ká mɔ vɔ, đo, Mawu se hwanjavi la we ogbe le ofi xena e le. ¹⁸ Site, kɔ hwanjavi la, a bo hɛn e wu ganji, đo, ko na sɔ-ɛ do

wasi otogun daxo ñe. ¹⁹ Mawu bo hun ñukunsin ni-i, e bo kpɔn dotwɛ ñe. E bo va yi yi esin do olangbaza we oglo la mɛ gbɔɔn e bo gɔ, e bo na hwanjavi la, e bo nu.

²⁰ Mawu bo le kpo hwanjavi la, e bo hwɛn bo va yi je oxwe do zogbeji. Odateɛtɔ wɛ e nyi. ²¹ E bo nɔ zogbe mɛ la xena ye nɔ yɔ tun Palan ji, onɔ bo na na ye va yi ñe nyɔnu ni-i le Ejiputi we oto mɛ.

Ablaxamu wasi okancica kpodo Abimeléki

²² Le hwemenu, Abimeléki kpodo Pikɔlu ahwanga etɔn, va Ablaxamu kɔn, mi wɛ Abimeléki lɔ ni-i tun mɔ: «Mawu le kpo we le onu zeteye xena o nɔ wasi ye mɛ. ²³ Ta Mawu, a bo lɔ na-a, le bwɛ fifi trololo tun, myɔ boo ɔn ble mɔ kpodo vikpɛ tɛyee kpodo jijimɛvi tɛyee ñu nɔ o. Owan yiyi xena ko ñe sɔ xlɛ we, myɔ can bo na ñe afɔ etɔn ha sɔ xlɛ mɔ kpodo oto xe mɛ na o nɔ vide saa tɔye.» ²⁴ Ablaxamu bo ño e wu tun mɔ: «Ko ta Mawu.»

²⁵ Ablaxamu bo je εhwɛ na Abimeléki do dotwɛ xena odansɔvi etɔnye yi gannu-gannu wu. ²⁶ Abimeléki bo ño e wu tun mɔ: «Ko ɔn nyɔ εmɛ xeni wa onu mɛ la, myɔ ñutɔ can o ko lɔ na saa, mɔ can, fifi jan be mɛ ko lo se nɔ.» ²⁷ Mi wɛ Ablaxamu sɔ ogbɔ, gbɔgbwɛ kpodo onyi sɔ na Abimeléki, ye εmɛ owe laye bo wasi okancica ñe. ²⁸ Ablaxamu bo sɔ lengbɔ acowe le okpwe etɔn mɛ, bo sɔ ño ovo. ²⁹ Mi wɛ Abimeléki kan-ɛ se tun mɔ: «Lengbɔ ñukɔye le mɔ nyi acowe xeye na o ñe ño ovo mɛ ye?» ³⁰ E bo ño e wu ni-i tun mɔ: «O na yi lengbɔ acowe mɛ laye le si ye, e ba do ñe xlɛ tun

mɔ bε bo ðe dotwε la.»³¹ Mi wε ðɔn ye do yɔ blε la tun Be-Ceba, ðo, blε la wε ye xo ogbe na yenɔniɔye le.

³² Ye bo wasi okancica ðe le Be-Ceba la. E me godo, Abimelèki site, mi wε emyɔ kpodo Pikɔlu ahwanga etɔn trɔ sɔn yi Filisitɔye we oto mε. ³³ Ablaxamu bo do otin xena ye nɔ yɔ tun Tamalisi do Be-Ceba la. E bo xo εðε na Mawu tegbε-tegbetɔn bo yɔ-ε tun Mawu Mavɔmavɔ. ³⁴ Ablaxamu bo nɔ Filisitɔye we oto mε na azan susu.

22

Mawu do Ablaxamu kpɔn

¹ Xena onu me laye jɔ va yi vɔ, Mawu do Ablaxamu kpɔn, mi wε e yɔ-ε, bo lɔ tun mɔ: «Ablaxamu!» Ablaxamu la bo yi ogbe, bo lɔ tun mɔ: «Ago, Xwetɔ, mɔ xɛn!» ² Mawu bo lɔ tun mɔ: «Ko ðe kuku, kplɔ ovi ŋusunglo tɔwe, ovi ðokpo gee tɔwe, xena o yi owan na, Izaki la, a bo sɔn yi Mɔlija we oto mε. Le blε, o na sɔ-ε do wasi ovɔsinsan fifyɔ le okpó xena ko na jle na we ji.

³ Ablaxamu site le kæklenu ðεen, bo bla akpa na osɔkεtε etɔn, bo kplɔ odansɔvi hwanjavi owe kpodo ovye Izaki la do ðεtε. E bo fen nake na ovɔsinsan la, bo sɔn yi ofi xena Mawu jle ni-i la.

⁴ Onyihinhɔn atɔngɔ gbe, Ablaxamu kɔ okɔ bo kpɔn ofi la ðodan daan. ⁵ E bo lɔ na hwanjavi laye tun mɔ: «Miye kpodo osɔkεtε la kpo, mi nɔ bwe, mɔ kpodo ovi teye la, mí na yi blε daan, a bo va yi sen Mawu, e me godo, mí na trɔ va mia kɔn.»

⁶ Ablaxamu bo kɔ ovɔsinsan fifyɔ we nake laye sɔ qɔ ota na ovye Izaki, emyɔ ɲutɔ bo hɛn ozo la kpodo ohwi la do asi. Ye bo zɔn kpɔkpɔ, bo lo sɔn nɔ. ⁷ Mi wɛ Izaki yɔ otɔ la, bo lɔ tun mɔ: «Didaye», Ablaxamu bo yi ogbe ni-i tun mɔ: «Ovi tɛye, mɔ xɛn.» Ovi la bo kan-ɛ se tun mɔ: «Ozo la kpodo nake laye xɛn, bɔ le lengbɔvi xena o na do wasi ovɔsinsan fifyɔ la le?» ⁸ Ablaxamu bo qɔ e wu tun mɔ: «Ovi tɛye, Mawu ɲutɔ na na lengbɔvi la na ovɔsinsan fifyɔ la.»

Ye εmε owe laye bo zɔn kpɔkpɔ bo lo sɔn nɔ. ⁹ Xena ye va yi je ofi xena Mawu jlɛ ni-i la, Ablaxamu wasi ovɔsinsan we agba la do blɛ, bo to nake laye do e ji. E bo bla ovye Izaki bo sɔ qɔ nake laye ji le ovɔsinsan we agba la ji. ¹⁰ Ablaxamu bo dren alɔ bo sɔ ohwivi la, a do gbo ohlo na ovye la. ¹¹ Vɔ, Xwetɔ Mawu we εwendoto de yɔ-ɛ sɔn jiŋukunsin bo lɔ tun mɔ: «Ablaxamu! Ablaxamu!» E bo yi ogbe tun mɔ: «Ago, mɔ xɛn!» ¹² E bo mɔ lɔ tun mɔ: «Ká qɔ alɔ ovi la wu o, a bo ká wa onu ti kpo-e o, qɔ fifi, ko nyɔ-ɛ tun o nɔ Mawu, o ko gbɛ ovi tɔwe ɖokpo gee la sisɔ ni-i o.»

¹³ Ablaxamu kɔ okɔ, e na kpɔn kpoŋu, agbo de me azo etɔnye jan ci klili de me, e bo va yi sɔ-ɛ do wasi ovɔsinsan fifyɔ do dome na ovye la. ¹⁴ Ablaxamu bo qɔ nyikɔ na ofi la tun mɔ: «Xwetɔ Mawu nɔ na.» Mi wɛ ye nɔ do lɔ egbe tun mɔ: «Le Xwetɔ Mawu we okpó ji, Mawu na na.»

¹⁵ Xwetɔ Mawu we εwendoto la bo mɔ yɔ Ablaxamu zɔn owegɔ sɔn jiŋukunsin ¹⁶ bo lɔ tun mɔ: «Oxo xena Xwetɔ Mawu lɔ xɛn:

xena e nyi tun o wasi mɔsinha, o ko gbe ovi tɔwe dɔkpo gee la sisɔ na-a, ko ta ãye na we,¹⁷ ko na do na we taŋu a bo na na jijimevi tɔweye na su gbagbagba di sunhwevi jiŋukunsintɔnye kpodo exuta we okɔ ha. Jijimevi tɔweye na yi kɛntɔ yetɔnye we toxoye le ye si.¹⁸ Dogbɔn jijimevi tɔweye ji, otogun zeteye xeni le nyixɔ la ji na kpɔn dona, qo, o se otonu na-a.»¹⁹ Ablaxamu bo trɔ sɔn yi hwanjavi odansɔvi etɔnye kɔn, ye bo site bo zɔn kpɔkpɔ do sɔn yi Beceba, qo, ble la we Ablaxamu je oxwe do.

²⁰ Le onu mε laye we godo, ye va lɔ na Ablaxamu tun mɔ: «Kpɔn Milika can ji ovi ŋusungloye na nɔvwe Nawɔ. ²¹ Ovi tantyan la wε nyi Wusu, nɔvyεye bo nyi Buzu kpodo Kemuweli xeni nyi Alamu oto. ²² Vikpε gbokpweye wε nyi Kesedi, Hazo, Pilidaci, Yidalafu kpodo Betweli kpo. ²³ Ovi ŋusunglo atrotɔn xeye na Milika ji na Nawɔ Ablaxamu nɔvyε, ye mε. Betweli emyɔ bo ji Hlebeka. ²⁴ Nawɔ we zyavi xena ye nɔ yɔ tun Hlewuma, emyɔ can ji vikpεye. Ye wε nyi Tεva, Gahamu, Taxaci kpodo Maka.

23

Ablaxamu xɔ ogle bo do di Sala

¹ Sala nɔ εgbe na oxwe Sandi dɔkpo ota owe ŋukun acowe. ² Sala bo ku le Kana we oto mε, le Kilyati-Aluba, xena ye mɔ nɔ yɔ tun Eblɔn. Mi wε Ablaxamu wasi Sala we ocoŋuye, bo fan avin do ota ni-i. ³ E mε godo, e lε le ofi xena osyε we oco le, bo va yi Heti we jijime kɔn, bo lɔ na ye tun mɔ: ⁴ «Jonɔ wε ko nyi, bo do le mia mε.

Mi na-a ocəqityon de le mia kɔn, na ma kɔ siye we oco, a bo va yi
di-i.»⁵ Heti we jijimeviye bo dɔ e wu na Ablaxamu tun mɔ: ⁶ «Do
oto mí, eme daxo! Mawu sɔ we do dɔ ogá le mía me; di siwe do
yɔgun míatɔn xeni nyɔju we me; eme ti ɔn gbe le mía me nɔ tun
myɔ boo ká di siwe do yɔgun etɔn me nɔ o.»

⁷ Ablaxamu site, bo do onu odo na Heti we jijimeviye, yee be le
oto la me,⁸ e bo lɔ na ye tun mɔ: «Na mi jlo xojoxo tun mɔ boo kɔ
siye, a bo di-i do bwɛ, be mi dɔ oto-o: mi de kuku na Eflɔn xeni
nyi Sowa vye na-a,⁹ e ba do sɔ ogun daxo xeni le ɛkpɛn daxo me
le ogle etɔn we oto le Makpela, a sɔ sa na-a. Ni sɔ sa na-a do oho
xena e dɔ na nyi ji, e ba do nyi ocəqityon na-a le mía me.¹⁰ Eflɔn,
Heti we jijimevi la, bo le onyi xinxlɔn le ble la le nɔvyeye me. E
bo dɔ e wu na Ablaxamu le Heti we jijimevi gbokpweye kpodo
eme xeye ni kpli do toxo la we agbo mɔnu ye we ŋumɛ tun mɔ:
¹¹ «O o, eme daxo teye, dɔ oto-o! Ko sɔ ogle la sɔ na we, ko mɔ sɔ
ogun daxo xeni le ɛkpɛn daxo la me can, sɔ na we. Ko sɔ na we le
otovi laye we ŋumɛ. Di siwe we oco.»

¹² Ablaxamu bo do onu odo na oto la metɔye,¹³ bo lɔ na Eflɔn le
otovi laye we ŋumɛ tun mɔ: «Ko de kuku na we, dɔ oto-o, ko na
tu ogle la we oho na we, yi-i le si ye, ko ba va yi di siwe we oco
do e me.»¹⁴ Mi we Eflɔn dɔ e wu na Ablaxamu tun mɔ:

¹⁵ «Emedaxo teye, dɔ oto-o, nyixɔ xena ye na sɔ oho sandi ene do
xɔ, elɛ e nyi le mɔ kpo myɔ kpo do me? Va yi di siwe we oco!»

¹⁶ Mi we, Ablaxamu kpodo Eflɔn kpo lɔ, bo gbo, e bo xlɛ oho

sandi εne la na Eflɔn di lena e lɔ le ηumε na Heti we jijimεvi gbokpweye do ha. Oho xena oxwisiñoye nɔ zan le hwemεnu, wε e do tu axɔ ni-i.¹⁷ Mi wε Eflɔn we ogle xeni le Makpela, bo kpan ηukɔn Mamule, kpodo ogun daxo xeni le εkpεn daxo la mε, kpodo otin zeteye xeye ni le e ji ye kpodo xeye ni gbɔn ogle la we odo zeteye ji ye,¹⁸ bo trɔ zun Ablaxamutɔn le Heti we jijimεvi kpodo emε zeteye xeni va kpli le toxo la we agbo mɔnu ye, we ηumε.

¹⁹ E mε godo Ablaxamu di osye Sala do ogun daxo xeni le εkpεn daxo la mε, le ogle la ji, le Makpela. Makpela la bo kpan ηukɔn Mamule xeni nɔ nyi Eblɔn le Kana we oto mε. ²⁰ Ogle la kpodo ogun daxo xeni le εkpεn daxo la mε, le ogle la ji, bo trɔ zun ocɔdityɔn Ablaxamutɔn. E ko mɔ nyi Heti we jijimεviye tɔn o.

24

Ablaxamu de nyɔnu na Izaki

¹ Ablaxamu ku nyɔxo, bo hwεn taŋu, Xwetɔ Mawu bo do ni-i le onu zeteye mε. ² Ablaxamu lɔ na odansɔvi xeni nyi εmε xixo sɔ hugan εmε gbokpweye le oxwe etɔn gbe, bo nɔ kpɔn dɔkun etɔn zeteye ji, tun mɔ: «Ko de kuku, sɔ alɔ tɔwe sɔ do atagbo^m teye go,³ a bo ta Xwetɔ Mawu jiŋukunsintɔn, Mawu nyixɔ ji tɔn, tun mɔ, o ɔn de nyɔnu na ovi teye nɔ le Kanatɔ xeye mε na ko je oxwe do ye

^m24.2 Le Ablaxamu we hwenu ye nɔ wasi mɔsinha a do do εkpεn ajɔgbe xena ye fyan nɔ la ji.

we vikpe nyɔnuviye mε nɔ o,⁴ vɔ, o na yi oto teye mε le xwedo teye mε, a bo va yi ðe nyɔnu ðokpo na ovi teye Izaki.»⁵ Odansɔvi la bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Tanyɔ, nyɔnu la ɔn yi ogbe nɔ, a do kplɔ-ɔ do, do va oto xe mε nɔ; ko ðo na kplɔ ovi tɔwe la do yi oto xe mε na o sɔn la wεε?»⁶ Ablaxamu bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Cañu-cañu, ká kplɔ ovi teye do yi o.⁷ Xwetɔ Mawu, jiŋukunsin we Mawu, xeni na na ko le le didaye we oxwegbe kpodo oto xe mε na ko jɔ le, lɔ oxo na-a, bo fyan ajɔgbe na-a tun he bo na sɔ oto xe sɔ na jijimεvi mɔ teyee. Emyc ɳutɔ na na na εwendotɔ etɔn na je ɳukɔn na we, ble la bε o na ðe nyɔnu le na ovi teye.⁸ Na nyɔnu la ɔn va yi ogbe, a do kplɔ we do, be ajɔgbe xena o fyan na-a xe la, ɔn mɔ kan we, vɔ, ká kplɔ ovi teye yi ble la kpɔn gbede.»⁹ Mi wε, odansɔvi la sɔ alɔ sɔ ðo atagbo gɔ na xwetɔ etɔn Ablaxamu bo fyan ajɔgbe ni-i tun he bo na wasi do oxo etɔn ji.¹⁰ Odansɔvi la sɔ xwetɔ etɔn we osɔkpotɔnɔ owo, bo sɔ ðɔkun hame-hame adodwe xeye ni nyi xwetɔ etɔn tɔn bo do sɔn. E bo je omɔ a do yi toxo xena ye nɔ yɔ tun Nawɔ mε le otage le Mεzopotami we oto mε.

¹¹ Xena e va yi je dotwε ðe kɔn le toxo la we ɳukɔn, e na na osɔkpotɔnɔ laye je klita, e ba do je ote. Hwedo bε, le organ xe mε na nyɔnusiye nɔ va dun εsin le.¹² E bo lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu, xwetɔ teye Ablaxamu we Mawu, ko ðe kuku, ðe omɔ na-a, na onu xe gbe na ko tɔn ma kpɔn-ɛ le egbe. O ba ðe ðɔmεnywε tɔwe sɔ xlε xwetɔ teye Ablaxamu la.¹³ Mɔ xεn le dotwε kɔn, toxo la mε

tɔye we vikpε nyɔnuviye bo na tɔn a do va dun εsin.¹⁴ Nyɔnuvi xena ko na lɔ na tun ni boo dε εsinzen etɔn na-a, na ma nu εsin, e ba dø e wu na-a tun mɔ: “Nu, ko na na εsin osɔkpotoñɔ tɔweye can,” nyɔnuvi me la wε na nyi nyɔnu xena o sɔ dø onyi na odansɔvi tɔwe Izaki. Dogbɔn e me la me, ko na nyɔ-ε tun myɔ bo dε dɔmenywε sɔ xlɛ xwetɔ tεye.”¹⁵ E ɔn lɔ oxo vɔ can, mi wε Hlebeka va tɔn kpodo εsinzen le abɔta. Hlebeka la bo nyi Betweli vye nyɔnuvi, bo do nyi Ablaxamu nɔvye Nawɔ kpodo osye Milika we dagboyɔvi.¹⁶ Nyɔnuvi la nyɔhwyan tanju, bo le alɔji, ŋusunglo ti ko dø oxo kpo-e kpɔn. E va dotwε la to, bo dun εsin do ozɛn etɔn me gbɔɔn e bo gɔ, bo je omɔ.

¹⁷ Odansɔvi la bo do odun bo va yi kpe-e, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko dε kuku, na-a εsin ovii dε le εsinzen tɔwe me, na ma nu.»¹⁸ E bo hwlendo bo qidi εsinzen la do abɔ me, bo dε-ε na ni a nu. E bo lɔ ni-i tun mɔ: «ɛmε qaxo nu.»¹⁹ Xena e ni-i εsin e nu vɔ, e lɔ tun mɔ: «Ko na dun na osɔkpotoñɔ tɔweye can, ye ba nu gbɔɔn e ba kpe ye.»²⁰ E bo hwlendo bo qɔli εsin xeni le εsinzen etɔn me la kɔn do onu xe me na kanlinye nɔ nu εsin le, bo mɔ do odun a do va yi dun εsin le dotwε la nu, e bo dun εsin na osɔkpotoñɔ zeteye seju.²¹ Dahwe la bo le onubɔnyi xwii bo lo kpɔn-ε nɔ, a do kpɔn tun εen alo o o, Xwetɔ Mawu na na na omɔ ji yiyi etɔn la na kpa-ε jaa.

²² Xena osɔkpotoñɔ laye nu εsin la vɔ, dahwe la sɔ ŋɔtinganvi sikatɔn xeni ve oho kpodo alɔgan sikatɔn owe xeye ni ve oho tanju

ye, bo sɔ ni-i.²³ E bo kan-ε se tun mɔ: «Onu vyε le o nyi? Ko ðe kuku, na na ma nyɔ-ε. Tenxo le didawe we oxwegbe na mɔ kpodo εmε xeye ni kplɔ-ɔ do ye a nɔ ble le ozan xe mε?»²⁴ E bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Betwεli vyε wε ko nyi. Milika bε ji Betwεli la na Nawɔ.»²⁵ E bo mɔ lɔ tun mɔ: «Ejinukun we getinye kpodo kanlin we onuduquye le gbagbagba le mía xwe, ofi xena εmε na dɔ can bo mɔ le.»

²⁶ Dahwe la bo jε klita, bo do onu odo na Xwetɔ Mawu,²⁷ bo lɔ tun mɔ: «Ekρε na Xwetɔ Mawu, xwetɔ teye Ablaxamu we Mawu, e ñɔn dokpo ðɔmεnywε etɔn kpodo ogbeji ninc etɔn sɔ xlɛ-ε o! Xwetɔ Mawu kplɔ-ɔ le omɔji yiyi teye mε, gbɔɔn do va jε xwetɔ teye nɔvyeeye we oxwegbe.»

²⁸ Nyɔnuvi la do odun bo va yi lɔ oxo la zeteye na onɔ le oxwegbe.²⁹ Vɔ, Hlebeka ðo fofɔ ðokpo, ye bo nɔ yɔ-ε tun Laban. Laban la hwlendo, bo yi dahwe la kɔn le dotwε la to.³⁰ E o kpɔn ñɔtinganvi la kpodo alɔgan laye le alɔ na nɔvye, e bo o se nɔvye Hlebeka we ogbe xeni va ðo do oxo xena dahwe la lɔ ni-i wu. Mi wε, e va e kɔn, dahwe la bo le ote le osɔkpɔtɔnɔ laye kɔn le dotwε la to.³¹ E bo lɔ ni-i tun mɔ: «Va, myɔ εmε xena Xwetɔ Mawu do na! Elε jɔ o do ci gaji? Ko jla oxwe la gbe ðo, bo ðo tenxo onyi na osɔkpɔtɔnɔ laye.

³² Dahwe la ðyε oxwe la gbe. Laban bo ðe agbanye jε ote le osɔkpɔtɔnɔ laye ji, bo na ye onuduqυ, bo sɔ ejinukun we getinye do ðo tenxo na ye, bo na εsin, na dahwe la kpodo εmε xeye ni

kplɔ-ɛ do ye, a do klo afɔ. ³³ Ye bo hɛn onuɖuɖu va ni-i, vɔ, e bo lɔ tun mɔ: «Na ko ɔn lɔ oxo xena ko dɔ bo ka lɔ nɔ, ko ɔn ɖu onu nɔ.» Laban bo lɔ ni-i tun mɔ: «Lɔ oxo.» ³⁴ Mi wɛ e lɔ tun mɔ: «Ablaxamu we odansɔvi wɛ ko nyi. ³⁵ Xwetɔ Mawu do na xwetɔ teye tanju, e bo trɔ zun dɔkunɔ ɖaxo. E ni-i ogbɔye, lengbɔye, onyiye, ohogan kpodo sika, odansɔvi ɳusunglo kpodo nyɔnusi kpo, osɔkpotɔnɔye kpodo osɔkete. ³⁶ Sala, xwetɔ teye syɛ, ku nyɔxo ganke, bo ji ovi ɳusunglo ɖokpo na xwetɔ teye la. Ovi mɛ la wɛ xwetɔ teye la sɔ dɔkun etɔn zeteye sɔ na. ³⁷ Xwetɔ teye bo na na ko ta onu, e bo lɔ na-a tun mɔ boo ká ɖe nyɔnu na heviye le Kanatɔ xeye mɛ na he bo jɛ oxwe do ye we vikpɛ nyɔnuviye mɛ o, ³⁸ vɔ, mɔ boo yi hedidaye we oxwegbe, le xwedo heteye mɛ, a bo va yi ɖe nyɔnu ɖokpo na heviye. ³⁹ Mi wɛ ko lɔ na xwetɔ teye tun mɔ: «Vlavo, na nyɔnu la va yi gbe tun he bo ɔn kplɔ-ɔ do nɔ ɖe?» ⁴⁰ E bo dɔ e wu na-a tun mɔ: «Xwetɔ Mawu xena ko nɔ se otonu na, na dɔn ɛwendotɔ etɔn, e ba le kpo we, e bo na na omɔ ji yiyi tɔwe na kpa we, o bo na ɖe nyɔnu ɖokpo na ovi teye le xwedo teye mɛ, le didaye we oxwegbe. ⁴¹ Xwedo teye mɛ jan wɛ o na yi gbɔxwe na ajɔgbe xe la na tɔn le okɔ na we. Na o yi, ye ko jo nyɔnuvi la do na we, hwemenu ajɔgbe xe la ɔn mɔ le okɔ na we o.» ⁴² Hwexenu na ko va dotwɛ la to le egbe, ko lɔ oxo xe: «Xwetɔ Mawu, xwetɔ teye Ablaxamu we Mawu, na na omɔ ji xena ko yi nɔ xe, a kpa-a. ⁴³ Mɔ xɛn le dotwɛ to, nyɔnuvi xeni na tɔn a do va dun ɛsin, xena ko na lɔ na tun, ko ɖe kuku, na-a ɛsin ovii ɖe ma

nu le esinzen tɔwe mε, ⁴⁴ e bo na dɔ e wu na-a tun, “nu myɔ ɳutɔ, ko bo na dun esin na osɔkpotɔnɔ tɔweye can,” nyɔnuvi mε la wε na nyi nyɔnu xena Xwetɔ Mawu sɔ dɔ onyi na xwetɔ teye vyε.

⁴⁵ Ko ɔn lɔ oxo la vɔ le oji teye mε can, mi wε Hlebekə va tɔn, esinzen bo le abɔta, e bo va dotwε nu, bo dun esin. Mi wε, ko bo lɔ ni-i tun: ko ñe kuku, na-a esin ma nu. ⁴⁶ E hwlendo, bo ñidi esinzen la do abɔ mε, bo lɔ tun mɔ: «Nu, ko bo na na esin osɔkpotɔnɔ tɔweye can.» Ko bo nu, e bo na esin osɔkpotɔnɔ laye can. ⁴⁷ Ko bo kan-ε se tun mɔ: «Onu vye le o nyi?» E bo dɔ e wu tun: «Betweli vye wε ko nyi. Betweli la wε Milika ji na Nawɔ.» Mi wε, Ko bo do ɳɔtinganvi ɳɔtin ni-i, bo do alɔganye alɔtinuye ni-i.

⁴⁸ E mε godo, ko jε klita bo do onu odo na Xwetɔ Mawu, bo do ekpε na xwetɔ teye Ablaxamu we Mawu, xeni kplɔ-ɔ nywεde le omɔ ji yiyi teye mε na ma do ñe xwetɔ teye we dayiyɔvi na ovye. ⁴⁹ Fifi, na mi jlo na ñe dɔmεnywε kpodo ogbeji ninɔ sɔ xlɛ xwetɔ teye, mi lɔ na-a; na e ɔn mɔ nyi mɔsinha, mi mɔ lɔ na-a, na ma kan ofi ñe, a bo gbɔn.»

⁵⁰ Laban kpodo betweli kpo bo dɔ e wu tun mɔ: «Oxo xe, Xwetɔ Mawu kɔn wε e sɔn, oxo nyanyaalo oxo nywε ɳukɔ le mí na lɔ do e wu fifi? ⁵¹ Hlebekə mε le ɳukɔn na we. Kplɔ-ε do sɔ sɔn. Ni va yi trɔ zun nyɔnu na xwetɔ tɔwe vyε, ñi lena Xwetɔ Mawu lɔ dɔ ha.» ⁵² Xena Ablaxamu we odansɔvi la se oxo mε laye, e do onu odo na Xwetɔ Mawu. ⁵³ Odansɔvi la ñe ohogan we onuye, sikanuye, kpodo onudidoye tɔn-ε, bo sɔ na Hlebekə, bo na onu

xeye ni ve oho taŋu ye fofo etɔn kpodo onɔ. ⁵⁴ Odansɔvi la kpodo eme xeye ni kplɔ-ɛ do ye, du, bo nu, bo hlɔn ble le ozan la me.

Le onyihinhɔngbe etɔn keklenu, hwexenu na ye fɔn, e lɔ tun mɔ: «Mi ñe omɔ na-a, na ma sɔn yi xwetɔ teye kɔn.» ⁵⁵ Nyɔnuvi la we fofo kpodo onɔ, bo lɔ tun mɔ: «Ni nɔ mía kɔn viðe, na onyihinhɔn owo mɔsinha, e me godo, e ba sɔn.» ⁵⁶ E bo ño e wu na ye tun mɔ: «Mi ká mɔ ñen ganme na-a o, Xwetɔ Mawu o na na omɔji yiyi teye kpa-a, mi jo-o do ma sɔn yi xwetɔ teye kɔn.» ⁵⁷ Ye bo lɔ tun: «Mí a yɔ nyɔnuvi la, a bo kan-ɛ se.»

⁵⁸ Ye bo yɔ Hlebekà, bo kan-ɛ se tun mɔ: «O jlo na kplɔ dahwe xe do?» E bo ño e wu tun mɔ: «Een, ko na kplɔ-ɛ do.» ⁵⁹ Mi wε, ye ñe omɔ na ye nɔvye Hlebekà kpodo nyɔnu xeni nɔ kpe ñukunsin do e wu sɔn vikrεvi me etɔn gbɔɔn, kpodo Ablaxamu we odansɔvi la kpodo eme etɔnye, ye bo sɔn. ⁶⁰ Ye bo xo fifa we ñdɛ na Hlebekà, bo lɔ tun mɔ:

Myɔ mía nɔvye,

O na nyi onɔ na eme akpo nemu-nemu ñe
Jijimεvi tɔweye

Ni yi kentɔ yetɔnye we toxoye le ye si.»

⁶¹ Hlebekà kpodo nyɔnu odansɔvi etɔnye, xε osɔkpɔtɔnɔ laye ji, bo kplɔ dahwe la do. Mɔsinha wε odansɔvi la kplɔ Hlebekà do sɔn ño me.

⁶² Izaki bo lεkɔ sɔn Laxayi-Hlɔyi we dotwε kɔn. Izaki la bo nɔ nɔ Negevu we kansinmε. ⁶³ Hwedo gbedokpo, Izaki tɔn a do va yi ñi

asa le gbefaji, e kɔ okɔ bo kpɔn osɔkpotɔnɔye lo gbɔn nɔ.

⁶⁴ Hlebeka can kɔ okɔ, bo kpɔn Izaki, bo zɔn jɛ ote le osɔkpotɔnɔye la ji,⁶⁵ bo kan Ablaxamu we odansɔvi la se tun mɔ: «Dahwe ɲukɔ le nyi e me ni gbɔn nɔ sɔn gbefaji bo ka va kpe mí nɔ mɛ?»

Odansɔvi la bo dɔ e wu tun: «Xwetɔ tεye wɛ.» Mi wɛ Hlebeka sɔ dukwivi etɔn bo sɔ cɔn ɲumɛ.⁶⁶ Odansɔvi la bo lɔ onu zetεye xena e wasi, na Izaki.⁶⁷ Izaki kplɔ Hlebeka, bo dγe avɔva xe mɛ na onu Sala nɔ nɔ saa, e bo trɔ zun osyε; e bo yi owan ni-i, e me la wɛ nyi akɔn fifa ni-i le onɔ we oku godo.

25

Ablaxamu ku

¹ Ablaxamu mɔ va ɖe nyɔnu bu, ye bo nɔ yɔ-e tun Ketula.

² Ketula la bo ji vikpε ɲusungloye na Ablaxamu, yee wɛɛ nyi: Zimulanu, Yokucannu, Medanu, Madyan, Yicibaku kpodo Cwa.

³ Yokucannu bo ji Saba kpodo Dedan. Dedan vikpε ɲusungloye bo nyi Aculimu, Letucimu kpodo Lewumimu.⁴ Madyan vikpε ɲusungloye bo nyi Efa, Efe, Anɔku, Abida kpodo Elida. Jijimɛvi Ketulatɔn zetεye, e mi mɛ.

⁵ Ablaxamu sɔ dɔkun etɔn zetεye sɔ na Izaki.⁶ Hwexenu na Ablaxamu le εgbε, e ma onu ɖeye na vikpε xeye na zyavi etɔnye ji ni-i ye, e me godo, e sɔ vikpε mɛ laye sɔ ɖodan hwezɛdo we oto ɖe mɛ, le dindycɔnnu na ovye Izaki.⁷ Ablaxamu nɔ εgbε na oxwe sandi ɖokpo ota acowe ɲukun atun.⁸ E me godo, Ablaxamu wen

huun, bo ku. Ablaxamu ku nyɔxo taŋu, bo hwɛn taŋu, bo nɔ egbe dindycɔn, gbɔxwe ku, bo sɔn yi dagbwaye kɔn. ⁹ Vikpe etɔnye Izaki kpodo Isimayeli bo di-i do ogun qaxo xeni le ɛkpɛn qaxo la mɛ le Makpela, le ogle xeni nyi Eflɔntɔn saa mɛ, e bo kpan ŋukɔn Mamule. Eflɔn la bo nyi Sowa vyɛ, Sowa bo nyi Heti we jijimɛvi. ¹⁰ Ogle mɛ la wɛ Ablaxamu xɔ le Heti we jijimɛvi si. Blɛ wɛ ye di Ablaxamu kpodo osyɛ Sala do. ¹¹ Le Ablaxamu we oku godo, Mawu do na ovye Izaki. E bo je oxwe do aha na Laxyi-Hlɔyi we dotwɛ.

Isimayeli we jijimɛviye

¹² Isimayeli xena nyɔnuvi ɛmɛ xixɔ Salatɔn xena ye nɔ yɔ tun Agaa xeni nyi Ejiputi we otometɔ, ji na Ablaxamu, we jijimɛviye xɛn: ¹³ Isimayeli vikpe ŋusungloye kpodo okunkan yetɔnye xɛn: Nɛbayɔtu ovi tantyan la, Keda, Adibeli, Mivisamu, ¹⁴ Micima, Duma, Masa, ¹⁵ Hadadi, Tema, Yetu, Nafici kpodo Keduma. ¹⁶ Yee wɛ nyi Isimayeli vikpe ŋusunglo weve laye, nyikɔ yetɔnye bɛ mɛ, ye bo ɖo nyikɔ yetɔnye na ofi xeye na ye je oxwe do ye kpodo otota yetɔnye. ɛmɛ ɖokpo-ɖokpo bo nyi xɔluvi le hwendo etɔn nu. ¹⁷ Isimayeli nɔ egbe na oxwe sandi ɖokpo ota atɔn ŋukun acowe, bo ku, bo sɔn yi dagbwaye kɔn. ¹⁸ Isimayeli we jijimɛviye je oxwe sɔn Avila we toxo mɛ gbɔɔn bo va yi je Culu we toxo mɛ, le Acu danhɔn, Culu la bo kpan ŋukɔn Ejiputi we oto. Ye va yi je oxwe le dindycɔnnu na Ablaxamu vikpe gbokpweye.

Hlebekà ji hohoviye na Izaki

¹⁹ Izaki Ablaxamu vyε, we jijimεviye xεn:

Ablaxamu ji Izaki. ²⁰ Izaki ɖo oxwe kandε gbxwe ɖe Hlebekα, Betweli vyε. Betweli bo nyi Alamutɔ, e bo sɔn Padanu-Alamu. Hlebekα we fofo bo nɔ nyi Laban, emyɔ can bo nyi Alamutɔ.

²¹ Izaki xo εɖε ɳuklen-ɳuklen na Xwetɔ Mawu do ota na osyε, ɖo, ajikponɔ wε e nyi. Xwetɔ Mawu se εɖε xixo etɔn. Osyε Hlebekα bo yi gomi. ²² Vikpε xeye ni le dɔmε ni-i ye, bo lo xo evun nɔ, e bo lɔ tun mɔ: «Elε jɔ onu xe do jɔ do ji ye nɔ?» E bo va yi kan oxo Xwetɔ Mawu se. ²³ Xwetɔ Mawu bo lɔ ni-i tun mɔ:

«Otogun owe wε le dɔmε na we,
Otogun vovwe owe wε na tɔn sɔn adɔ tɔwe mε.
De na syεnxu hugan ɖe
Σmεhyɔn la na nyi odansɔvi na vikpεvi la.»

²⁴ Xena azan va kpe na gomi etɔn la, ye kpɔn tun hohoviye bε bo le dɔmε ni-i xojɔxo. ²⁵ Σmε tantyan xeni tɔn, nyi Σmε ove, goto etɔn bo gɔ kpodo ofun di kanlin gbaza ha. Ye bo ɖo nyikɔ ni-i tun Esawi. ²⁶ E me godo, Σmε owego bo tɔn, alɔ etɔn bo wle afɔdrinu na Esawi la. Ye bo ɖo nyikɔ ni-i tun Jakɔbu. Izaki ɖo oxwe kandeko hwexenu na e ji vikpε laye.

²⁷ Vikpε ɳusunglovi mε ye bo hwεn. Esawi bo nyi ogbenyatɔ xena afɔ bi na taŋu, e bo yi owan na ogbe mε gbingbɔn; vɔ, Jakɔbu bo nyi Σmεɖe bo nɔ nɔ kpoo, bo yi owan na avɔvaye gɔ ninc. ²⁸ Izaki yi owan na Esawi, ɖo, e nɔ yi owan na ogbemelanye ɖuɖu. Vɔ, Hlebekα bo yi owan na Jakɔbu.

²⁹ Gbedokpo, Jakɔbu lo dɔ onu nɔ, Esawi bo gbɔn sɔn hɔntun, agbɔ bo kpe-e taŋu. ³⁰ Esawi bo lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Ko ðe kuku, ðe omɔ na-a, na ma ðu onuðuðu ove tɔwe mɛ, onuðuðu ove mɛ la, ðo, agbɔ kpe-o.» Mi wɛ dɔn na ye do ðo nyikɔ na Esawi tun Edɔmu. ³¹ Jakɔbu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Sɔ ovi tantyan we ece tɔwe sɔ sa na-a gbɔxwe.» ³² Esawi bo tun mɔ: «Xovɛ ka hu-u nɔ. Elɛ ko na sɔ ovi tantyan we ece do wa?» ³³ Jakɔbu bo mɔ lɔ tun mɔ: «O na ta onu na-a gbɔxwe.» Mi wɛ Esawi ta onu tun he bo sɔ ovi tantyan we ece la, bo sɔ sa ni-i. ³⁴ Jakɔbu bo ni-i onuðuðu ove xe mɛ na ayi le, kpodo kpɔnnɔ. Esawi bo ðu, bo nu, bo site, bo sɔn. Mɔsinha wɛ Esawi ðe okɔ le ovi tantyan we ece etɔn wu ðo mɛ.

26

Izaki va yi je oxwe do xɔlu Abimelèki we oto mɛ

¹ Xovɛ ðe va tɔn le oto la mɛ, e bo gbɔn ovo na xovɛ tantyan xeni tɔn le Ablaxamu we hwenu, mi wɛ, Izaki sɔn yi Gela le Abimelèki Filisitɔye we xɔlu kɔn. ² Xwetɔ Mawu bo ze do ñumɛ ni-i, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ká mɔ yi Ejiputi o, vɔ, oto xe we oxo na ko na lɔ na we, mɛ wɛ o na nɔ. ³ Nɔ oto xe la mɛ vide, ko bo na le kpo we, a bo do na we. Ðo, myɔ kpodo jijimɛvi tɔweye wɛ ko na sɔ oto mɛ zeteye sɔ na. Ko na wasi do ajɔgbe xena ko fyan na didawe Ablaxamu ji. ⁴ Ko na na na jijimɛvi tɔweye na su ði jinjukunsin we sunhweviye ha; ko na sɔ oto mɛ zeteye sɔ na jijimɛvi tɔweye, otogun zeteye xeni le nyixɔ la ji, bo na kpɔn dona gbɔn jijimɛvi

tɔweye ji,⁵ qo, Ablaxamu se otonu na-a, bo wasi onu xena ko dɔn-ɛ ye, bo zɔn do ogbe qidé tεyee ji, bo wasi do ogbeta xeye na ko sɔ ye ji, bo zɔn do osen tεyee ji.»

⁶ Mi wε Izaki nɔ Gela. ⁷ Toxo la mε tɔye bo kan-ɛ oxo se do osyε wu. E bo qo e wu na ye tun mɔ: «Nɔvye nyɔnusi wε.» E vɔ lili nɔ tun hesye bε, na toxo la mε tɔye ko mɔ do hu-i nɔ o, qo, Hlebeka nyɔhwyan taŋu.

⁸ E nɔ ble la na azan susu. Gbedokpo, Filisitɔye we xɔlu Abimeleki la, qe okɔ kpɔn odo gbɔn flesenu, e na kpɔn kpoŋu, e kpɔn Izaki lo da εgbε kpodo osyε Hlebeka nɔ. ⁹ Xena Abimeleki kpɔn ye qo mɔsinha, e yɔ Izaki bo lɔ ni-i tun mɔ: «Kpɔn, ko kan do e ji tun Siwe wε. Elε jɔ o do lɔ tun henɔvye nyɔnusi bε?» Izaki bo qo e wu tun mɔ: «Ko lɔ mɔsinha, qo, ko vɔ nɔ tun ye na hu-u do e nu.» ¹⁰ Abimeleki bo mɔ yi oxo bo lɔ tun mɔ: «Elε nyi e mε na o wa kpo mí mε? Viđe jan wε drɔn, otovi ŋusunglo qe ba qo oxo kpo siwe, o bo na do dɔn mí do εhwε mε.»

¹¹ Mi wε Abimeleki qe ogbeta tɔn na otogun la senju, bo lɔ tun mɔ: «Emε ɔekpekpe xeni na qo alɔ dahwe xe alo osyε wu, ye na hu-i.»

Ye qe ofun na Izaki

¹² Oxwe mε la mε, Izaki xwa εjinukun le oto la mε, bo qe onu xena e xwa la we donu sandi ɔokpo, qo, Xwetɔ Mawu do ni-i. ¹³ E trɔ zun dɔkunno, dɔkun etɔnye bo jε e ji ni-i nɔ gbɔn e bo va trɔ zun dɔkunno ɔaxo kpligidi. ¹⁴ E qo gbɔgbwεye, lengbɔye, nyibuye,

bo qo odansɔviye gbagbagba. Filisitɔye bo be εwuhwan.¹⁵ Filisitɔ laye be okɔ do tu dotwε zeteye xena otɔ we odansɔviye kun le otɔ Ablaxamu la we hwenu ye.¹⁶ Mi wε Abimeleki lɔ na Izaki tun mɔ: «Le le oto míatɔn mε, qo, o va trɔ zun εmε qaxo tanju hugan mí.»

¹⁷ Izaki bo le le ble la, bo va yi do avɔva etɔnye do Gela we sisahun mε, bo je oxwe do ble.¹⁸ Dotwε xeye na ye o kun le otɔ Ablaxamu we hwenu ye, Filisitɔye bo va tu dotwε me laye le Ablaxamu la we oku godo ye, e trɔ kun ye. Nyikɔ xeye na otɔ o qo na dotwε laye saa, nyikɔ mε laye ke wε e mɔ qo na ye.

¹⁹ Izaki we odansɔviye mɔ kun dotwε le Gela we sisahun la mε, bo wɔ dotwε la do esinhun ji.²⁰ Gelatomε we ogbɔkplɔtɔye bo wa ojle kpo Izaki we ogbɔkplɔtɔye, bo lɔ na ye tun mɔ: «Míatɔn we nyi esin la.» Izaki bo yo dotwε me la tun Esekiⁿ, qo, ye dɔn onu kpo-e do e wu.²¹ Izaki we odansɔviye mɔ de dotwε bu ke, ojle bo mɔ va nɔ onyi do e mε la can wu. Izaki bo qo nyikɔ ni-i tun Sitina^o.²² E be agban, bo le le ble, bo va yi de dotwε bu, ojle ko mɔ va nɔ onyi do e mε la wu, e bo qo nyikɔ ni-i tun Hlexobɔtu^p, qo, e lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu hun omɔ na mí fifi hen, onu míatɔnye bo na yi ḥukɔn le oto la mε.»

²³ Mi wε e le le ble, bo sɔn yi Be-Ceba.²⁴ Le ozan mε la mε, Xwetɔ Mawu ze do ḥume ni-i bo lɔ tun mɔ: «Mɔ wε nyi didawe

ⁿ26.20 Eseki we gɔnmε wε nyi «ojle».

^o26.21 Sitina we gɔnmε wε nyi «εhwedido».

^p26.22 Hexobɔtu we gɔnmε wε nyi «tɛnxo qaxo»

Ablaxamu we Mawu, ká mɔ vɔ, dɔ, ko le kpo we, ko bo na do na we, bo na na na jijimɛvi tɔweye na su do odansɔvi tɛye Ablaxamu wu.»²⁵ Mi wɛ, Izaki wasi ovɔsinsan we agba dɛ do ble, bo yɔ Xwetɔ Mawu we nyikɔ. E do avɔva etɔn do ble la, odansɔvi etɔnye bo dɛ dotwɛ do ble la.

Izaki wasi okancica kpodo Abimeleki

²⁶ Abimeleki sɔn Gela gbɔɔn, emyɔ kpodo hadwe etɔn Ahuzatu kpodo ahwanga etɔn Pikɔlu, ye bo va Izaki kɔn. ²⁷ Izaki bo kan ye se tun mɔ: «Elɛ dɔn mi do va kɔn ye? Owan hen mi gbe na-a bo nya-a le mia kɔn wɛɛ?» ²⁸ Ye bo dɔ e wu tun: «Mí do josi-i cede-cede tun Xwetɔ Mawu bo le kpo we. Mi wɛ dɔn, mí dɛ kuku bo lo lɔ nɔ tun, ogbe xixo dɛ ni nɔ mía domɛ, mí ba wasi okancica kpo we. ²⁹ Ta onu na mí tun myɔ boo ɔn wa onu nyanyla dɛ kpo mí nɔ o, qì lena míye can, mí ɔn do aya na we dɔ ha, mí bo wa onywɛ dɔdyo na we, bo jo we do, o bo sɔn le fifa mɛ, myɔ bɛ xen Xwetɔ Mawu do na fifi.» ³⁰ Izaki bo d̄u agɔ kpo ye, ye bo d̄u, bo nu. ³¹ Ye bo fɔn le keklenu dɛɛn, bo xo ogbe na yenɔniçye. Izaki bo dɔ ye, ye bo lɛ le e kɔn le fifa mɛ.

³² Le gbegbe mɛ la, Izaki we odansɔviye va dɔ ogbe ni-i do dotwɛ xena ye kun la wu, ye bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mí kpɔn esin.» ³³ E bo dɔ nyikɔ na dotwɛ mɛ la tun Ciba^q. Mi wɛ dɔn na gbɔɔn do va je

^q26.33 Ciba we gɔnmɛ wɛ nyi «ogbe xixo».

egbe, toxo la we nyikɔ nɔ nyi Be-Ceba^r.

Esawi ðe nyɔnu

³⁴ Xena Esawi ðo oxwe kandé, e ðe Jexuditi xeni nyi Beli vye nyɔnuvi, Beli la bo nyi Hëti we jijimëvi. Esawi bo mɔ ðe Basumatu xeni nyi Elɔnu vye nyɔnuvi. Elɔnu la can bo nyi Hëti we jijimëvi. ³⁵ Nyɔnu owe mɛ laye na na egbe ve ninc na Izaki kpodo Hlebekà kpo taŋu.

27

Jakɔbu yi Esawi we dona

¹ Izaki o ku nyɔxo, agbɔ bo kpe ɲukunsin etɔnye gbɔɔn e ko mɔ kpɔn onu nɔ. Mi wɛ e yɔ ovi tantyan etɔn Esawi, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ovi teye!» E bo ðo e wu ni-i tun: «Ago! Didaye, mɔ xɛn». ² Izaki, bo mɔ yi oxo bo lɔ tun mɔ: «Kpɔn, ko ku nyɔxo, ko ko nyɔ okuzangbe teye. ³ Fifi, ko ðe kuku, sɔ ogbenyanu tɔweye, ogbekpo tɔwe la kpodo oda tɔwe la, yi hɔntun, a bo va yi hu olan ðe va na-a. ⁴ O ba va ða onuduðu adodwe ðe na-a ði lena ko nɔ yi owan na ðo ha, o ba sɔ-ɛ va na-a, ko ba ðu-i, mɔ ɲutɔ ba xo fifa we ðqɛ na we, gbɔxwe a ku.»

⁵ Vɔ, hwexenu na Izaki lo lɔ oxo na ovye Esawi nɔ, Hlebekà se oxo la nɔ. E mɛ godo, Esawi sɔn yi hɔntun, a do va yi nya ogbe, a bo hu olan do va. ⁶ Hlebekà bo lɔ na ovye Jakɔbu tun mɔ: «Kpɔn,

^r26.33 Be-Ceba we gɔnmɛ wɛ nyi «ogbe xixo we dotwɛ».

ko se didawe lɔ oxo na fofo tɔwe Esawi nɔ, e lɔ ni-i tun mɔ: ⁷ “Hu olan va na-a, a bo da onuɖuɖu adodwe va na-a, na ma ɖu. Ko ba xo fifa we ɛɖe na we le Xwetɔ Mawu we ɳukɔn gbɔxwe a ku.”

⁸ Fifi, ovi teye, se ogbe teye, a bo wasi onu xena ko na dɔn we.

⁹ Ko ɖe kuku, yi ogbɔkpwe mε, a bo wle gbɔgbwεvi owe xeye ni wa ɖanju do olan ye, do va, na ma ɖa onuɖuɖu adodwe ɖe na didawe di lena e nɔ yi owan na ɖo ha. ¹⁰ O ba sɔ-e sɔ va yi na didawe, e ba ɖu, a bo xo fifa we ɛɖe na we, gbɔxwe a ku.»

¹¹ Jakɔbu bo ɖo e wu na onɔ Hlebeka tun mɔ: «E nyɔ, vɔ, ofun keɖe wε gɔ goto na fofo teye Esawi, mɔ ko ko ɖo. ¹² Tanyɔ, didaye na va si alɔ gbɔn wu ye, ko bo na nyi emεbleɖutɔ le ɳumε ni-i, ko bo na dɔn nudo va ɖiye ji, e ko mɔ nyi dona nɔ.» ¹³ Onɔ bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ovi teye, nudo tɔwe ni jε ji ye! Se ogbe teye kponju, a bo va yi sɔ onu xena ko lɔ na we va na-a.»

¹⁴ Jakɔbu va yi sɔ gbɔgbwεvi laye va na onɔ, onɔ la bo da onuɖuɖu adodwe na otɔ di lena e nɔ yi owan na ɖo ha. ¹⁵ E mε godo, Hlebeka bo sɔ ovi tantyan etɔn Esawi we onudidoye, onudido nywε-nywε xeye ni le e kɔn le oxwegbe ye, bo sɔ do na ovi owegɔ etɔn Jakɔbu. ¹⁶ E bo sɔ gbɔgbwεvi laye we gbaza bo sɔ cɔn alɔye kpodo ofi xeni mε le okɔmε ni-i ye. ¹⁷ E bo sɔ onuɖuɖu adodwe la kpodo kpɔnnɔ xena e jla ɖo la, sɔ do alɔ mε na ovye Jakɔbu. ¹⁸ Mi wε, e yi otɔ kɔn, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Didaye!» Izaki bo lɔ tun mɔ: «Mɔ xen, ovi teye ɳukɔ le la?» ¹⁹ Jakɔbu bo ɖo e wu na otɔ tun mɔ: «Mɔ wε nyi Esawi ovi tantyan tɔwe, ko wasi onu

xena o lɔ na-a. Ko ðe kuku, site, a bo xlɔn onyi, a bo ðu ogbemelan teye, na myɔ ɳutɔ, a xo fifa we εðε na-a.»²⁰ Izaki bo lɔ na ovye tun mɔ: «Ovi teye, o mɔ yawu kpɔn olan la ke!» Jakɔbu bo ðo e wu tun mɔ: «Xwetɔ Mawu, Mawu tɔwe, wɛ kplɔ olan la va ɳukɔn na-a.»

²¹ Izaki bo lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Ko ðe kuku, tekpo-ɔ ganji, ovi teye, na ma si alɔ gbɔn wu we. Myɔ jan wɛ nyi ovi teye Esawi la doo? Alo myɔ hen?»²² Jakɔbu bo tekpo otɔ Izaki, e bo si alɔ gbɔn e wu, bo lɔ tun mɔ: «Ogbe la nyi Jakɔbu we ogbe, vɔ, alɔ laye bo nyi Esawi we alɔye.»²³ E ɔn do josi-i, ðo, ofun le alɔ etɔnye wu ði fofo etɔn Esawitɔnye ha, vɔ, gbɔxwe e na xo fifa we εðε la ni-i,²⁴ e kan-ɛ se tun mɔ: «Myɔ jan wɛ nyi ovi teye Esawi la?» Jakɔbu bo ðo e wu tun mɔ: «ɛen».

²⁵ Izaki bo lɔ tun mɔ: «Sɔ onuðuðu la na-a, na ma ðu ovi teye we ogbemelan, na mɔ ɳutɔ a xo fifa we εðε na we.» Jakɔbu bo sɔ-ɛ ni-i, e bo ðu. E bo sɔ ven can va ni-i, e bo nu.²⁶ Mi wɛ otɔ Izaki lɔ ni-i tun mɔ: «Ovi teye, ko ðe kuku, tekpo-ɔ, a bo kisi na-a.»²⁷ E bo tekpo-ɛ, bo kisi ni-i. Izaki bo se onudido etɔnye we owan, e bo xo fifa we εðε ni-i, bo lɔ tun mɔ: «Ovi teye we owan le ði ogle xena Xwetɔ Mawu do na we owan ha.

²⁸ Mawu ni na na ahun a ja do nyixɔ tɔweye ji sɔn jinukunsin
Ni na we nyixɔ xe ji na εji na je le tanju
Ni na we εjinukun kpodo ven susu gbagbagba.

²⁹ Otogunye ni sɔ odan na we,

Otoviye ni nɔ do onu odo le ɲukɔn na myɔ kpodo jijimevi
tɔweye!

Nyi ogá na nɔvweye,

Nawe vikrεye ni do onu odo le ɲukɔn na we!

Nudo ni je εmε xení na do onu we ji,

Donanc wε na nyi εmε xení na xo fifa we εdε na we.

³⁰ Izaki bo xo fifa we εdε na Jakɔbu vɔ, emyɔ can bo lε le otɔ Izaki la kɔn pεs kroju, fofo etɔn Esawi bo gbɔn sɔn ogbe nya gbe.
³¹ Emyɔ can bo dɔ onuɖuɖu adodwe bo sɔ va na otɔ, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Didaye ni site, a bo dɔ mɔ ovi tɔwe we ogbemelan, e mε, myɔ ɲutɔ ba xo fifa we εdε na-a.» ³² Otɔ Izaki bo kan-ε se tun mɔ: «Myɔ onu lε?» E bo dɔ e wu tun mɔ: «Mɔ Esawi ovi tantyan tɔwe wε.»

³³ Izaki bo titɔ nɔ titeŋugbetɔn, bo lɔ tun mɔ: «Onu lε va yi nya ogbe bo hen olan va na-a hen? Ko o dɔ onu zeteye gbɔxwe o va. Ko xo fifa we εdε na εmε la, e bo na nyi donanc!»

³⁴ Xena Esawi se otɔ we oxoye, e do axwa sinsyεnxu dε kpodo vivesise taŋu, bo lɔ na otɔ tun mɔ: «Didaye, xo fifa we εdε mɔ can!» ³⁵ Mi wε e dɔ e wu tun mɔ: «Nɔvwe va kpodo εmεbleɖu, bo yi dona tɔwe.» ³⁶ Esawi bo lɔ tun mɔ: «Nyikɔ etɔn Jakɔbu^s la dɔ e wu xojɔxo, mi wε dɔn, e ble-ɔ dɔ zɔn owe blebu. E o yi ovi tantyan we εcε teye saa, fifi, e mɔ yi dona teye.» Esawi bo kan se

^s27.36 Jakɔbu we nyikɔ we gɔnmε wε nyi: Tenxo -εmetɔn yi tɔ alo εmεbleɖutɔ.

tun mɔ: «O ḥon drɔn dona ñe na-a wεε?»³⁷ Izaki yi oxo bo lɔ na Esawi tun mɔ: «Kpɔn, ko sɔ-e sɔ wasi oga tɔwe, ko bo sɔ nɔvye zeteye do wasi odansɔvi etɔnye. Ko ni-i ejinukun kpodo ven. Ovi teye, εlε ko na kpewu wasi na we fifi?»³⁸ Esawi bo ño e wu na otɔ tun mɔ: «Dona ñokpo gee me la jan wε o ño, didaye? Xo fifa we εñe na-a, na mɔ can!» Esawi bo fan avin nɔ hεhεhε.³⁹ Mi wε, otɔ Izaki lɔ ni-i tun mɔ: «Kpɔn!

Nɔtyɔn tɔwe na le dindyɔnnu na nyixɔ xeye ji na εji na nɔ jε le
ye

Ahun ti ḥon ja sɔn jiŋukunsin bo kɔn do nɔtyɔn tɔwe nɔ o
⁴⁰ Dogbɔn ahwan wiwa mε wε o na nɔ egbe le,
O na nyi odansɔvi na nɔvwe,
Vɔ, dogbɔn ogu finfɔn^t tɔwe mε, o na gba okɔnugban etɔn le
jiwe.»

Hlebeka lɔ na Jakɔbu tun ni boo si

⁴¹ Esawi bo do okεn Jakɔbu do dona xena e yi sɔn otɔ kɔn wu. E bo lɔ le ayixa etɔn mε nɔ tun mɔ: «Lutu mε ninc na didaye we azan o lo tekpa nɔ, e mε godo, ko na hu nɔvye Jakɔbu.»⁴² Oxo xena ovi tantyan Hlebekatɔn Esawi lɔ, ye va to-e ni-i. Mi wε, e ñɔn εmε, ye bo yɔ Jakɔbu, ovi owego etɔn la, do va, e bo lɔ ni-i tun mɔ: «Kpɔn, fofɔ tɔwe ka ñe ohlɔn nɔ, a bo hu we.⁴³ Fifi, ovi

^t27.40 Le bwε, ye hεn ye na mɔ se egɔnmε tun: Na o lo dan gbɔn gbeji-gbeji nɔ.

teye, qo oto-o, site, a bo si son yi fofo teye Laban kon le Alanu.

⁴⁴ O ba no e kon na azan vidé, gbcon do yi hwexenu na fofo towé we adjí na fa do. ⁴⁵ Hwexenu na fofo towé na jo adjí xena e do do we no la do vo, e ba wón onu xena o wa kpo-e, ko na dón emé, ye bo na va kpló we gbon son ble la. Elé jɔ na mi emé owe laye na do ku do-o le gbedokpo^u?»

⁴⁶ Hlebeka lɔ na Izaki tun mɔ: «Egbe la ti okɔ na-a do viyesi Heti we jijimévi mε ye wu. Na Jakɔbu can mɔ va yi de Heti we jijimévi de, le oto xe we nyɔnuviye mε, di e mε ye ha, elé ko na mɔ le egbe na?»

28

¹ Mi we Izaki yɔ Jakɔbu, bo xo fifa we eðε ni-i, bo ni-i ogbedíde xe: «Ká mɔ de nyɔnu le nyɔnuvi Kanatɔye mε o. ² Site! Yi Padanu-Alamu le nawe we otɔ Betweli we oxwegbe, va yi de ble la we nyɔnu ðokpo, le nyłwe Laban we vikpε nyɔnuviye mε.
³ Mawu honhlɔn zeteyetɔ ni do na we, a bo na, na ji do e ji, a bo gba okun, a bo trɔ zun dagbo-dagbo na otogun susu. ⁴ Ni sɔ Ablaxamu we dona sɔ na we, myɔ kpodo jijimévi toweye, e mε, oto xe mε na o nyi jonɔ le xe, xena Mawu sɔ na Ablaxamu, ba do nyi towé.» ⁵ Izaki sɔ Jakɔbu sɔ ðodan, e bo son yi Padanu-Alamu le Laban kon. Laban bo nyi Betweli Alamu we otometɔ vyε, bo nyi

^u**27.45** Na Esawi hu Jakɔbu, emé de qo na va de ohlɔn, a bo hu Esawi la can.

fofo na Hlebekə xeni nyi Jakəbu kpodo Esawi ono.

⁶ Esawi kpɔn tun Izaki bo xo fifa we εđε na Jakəbu, bo sɔ-ε sɔ qđodan Padanu-Alamu ni a do va yi đe ble la we nyɔnu, mi we hwexenu na e xo fifa we εđε ni-i nɔ, e ni-i ogbediđe tun ni boo ká đe nyɔnu le nyɔnuvi Kanatɔye mε o. ⁷ Mi we Jakəbu se tonu na otɔ kpodo ono, bo sɔn yi Padanu-Alamu. ⁸ Esawi kpɔn onu je e wu tun nyɔnuvi Kanatɔye we onu bo on je e ji na otɔ Izaki. ⁹ Mi we, e sɔn yi Isimayeli Ablaxamu vye kɔn, bo đe Isimayeli vye Mahalatu sɔ kpe nyɔnu xeye ni o le e si ye, Mahalatu la we fofo bo nɔ nyi Nebayɔtu.

Mawu đe onu sɔ xlɛ Jakəbu le odrɔ mε

¹⁰ Jakəbu lε le Be-Ceba bo sɔn yi Halanu. ¹¹ E va yi je ofi đe le omɔ la ji, bo dɔ ble la, đo ozin cɔn. E sɔ εkpren xeye ni le ofi la ye we đokpo, bo do đo okədonu, bo hlɔn onyi le ble la. ¹² E ku odrɔ đe. Mi we e kpɔn hwəntin đe le ote le nyixɔ ji, onu etɔn bo tɔ jijukunsin, e bo kpɔn Mawu we εwendotɔye lo xε e ji do yi jigbe nɔ bo mɔ lo je ote nɔ. ¹³ Mi we Xwetɔ Mawu nɔ ote le aha ni-i, bo lɔ tun mɔ: «Mɔ we nyi Xwetɔ Mawu, Mawu dagbowe Ablaxamutɔn, Mawu Izakitɔn. Nyixɔ xe ji na o hlɔn onyi le xe, ko na sɔ na myɔ kpodo jijimεvi tɔweye. ¹⁴ Jijimεvi tɔweye na su đi okɔ ha. Ye na gbakpe gbɔn hweyixɔ, hwezədo, otagbe kpodo afɔgbe. Hwendo zεtεye xeni le nyixɔ la ji ye, na kpɔn dona dogbɔn myɔ kpodo jijimεvi tɔweye ji. ¹⁵ Kpɔn, ko le kpo we, ko na cɔ we le ofi đekpekpe xena o na yi, a bo kplɔ we gbɔn-ε va nyixɔ xe ji,

ɖo, ko ɔn jo we do nɔ, gbɔn do yi hwexenu na ko na wasi onu xena ko lo lɔ na we nɔ.»

¹⁶ Xena Jakɔbu fɔn sɔn awlɔn mɛ, e lɔ tun mɔ: «Ko kan do e ji tun Xwetɔ Mawu bo le bwɛ, vɔ, ko ko nyɔ-e saa.» ¹⁷ Vivɔ ɖo-e, e bo lɔ tun mɔ: «Bwɛ xe la do vivɔ ke! Ko kan do e ji tun Mawu we oxwegbe wɛ, e bo mɔ nyi jiŋukunsin we agbo.» ¹⁸ Jakɔbu bo fɔn le kɛklenu dɛen, bo sɔ ɛkpen xena e sɔ ɖo okɔgbe la, bo li-i, bo do ɖo josi ofi la, bo kɔn ami do ota ni-i. ¹⁹ E bo ɖo nyikɔ na ofi la tun Beteli^v, vɔ, ye boo nɔ yɔ toxo la tun Luzu le saa. ²⁰ Jakɔbu bo fyan ajɔgbe xe, bo lɔ tun mɔ: «Na Mawu le kpo-o, bo cɔ-ɔ le omɔ xe ji na ko le bo lo sɔn nɔ, na e na-a onu ko bo ɖu, bo na-a awu ko bo do, ²¹ na ko trɔ gbɔn va didaye we oxwegbe le fifa mɛ, be, Xwetɔ Mawu wɛ na nyi Mawu teye. ²² ɛkpen xena ko li di josidonu ha xe, na nyi Mawu we oxwegbe, mi we onu ɖekpekpe xena e na na-a, ko na na ni-i maɖowo etɔn.»

29

Jakɔbu sɔn yi Laban kɔn

¹ Jakɔbu mɔ je omɔ bo sɔn yi emɛ xeye ni le hwezedo ye we oto mɛ. ² Mi wɛ, e kpɔn dotwɛ ɖe le gbefaji, ye bo kpli ogbɔye donu vovwe atɔn le aha na dotwɛ la, kanlin laye bo hlɔn onyi, ɖo dotwɛ mɛ la mɛ wɛ ye nɔ dun esin le, na kanlin laye nɔ nu. Vɔ,

^v28.19 Beteli we gɔnme wɛ nyi Mawu we oxwegbe.

ekpen qaxo de we ye do tu dotwe la.³ Kanlin zeteye no va kpli le ble la, ye ba bli ekpen qaxo la te le dotwe la nu, a bo na esin kanlin laye, e me godo, ye ba mo bli ekpen la do tenxo eton le dotwe la nu.⁴ Jakobu bo kan ogbokplotoye se tun mo: «Noviyee mi, bo to le mi nyi?» Ye bo do e wu ni-i tun mo: «Alanutoye we mi nyi.»⁵ E bo mo kan ye se tun mo: «Mi nyi Laban Nawo we dagboyovi?» Ye bo do e wu tun mo: «Een, mi nyi-e.»⁶ E bo mo kan ye se tun mo: «E le nywede?» Ye bo do e wu tun mo: «E le nywede! Kpon ovye Hlaceli can me kpolo gbogbweye kpodo lengbouye gbou no.»⁷ Jakobu bo lo tun mo: «Mi kpon, ohwe mo le ote ganji, ogan xe me na mi na kpli kanlinye le hen nyi xe, mi na esin gbogbwae kpodo lengbo laye, a kpolo ye do yi amakanme.»⁸ Ye bo do e wu tun mo: «Mí on kpewu na wasi mosinha, gbou do je hwexenu na kanlin laye seju va kpli; mí ba bli ekpen la te le dotwe la nu, a bo na esin gbogbwae kpodo lengbo laye.»

⁹ E mo gbe lo oxo kpodo ye no, na Hlaceli do va kpodo otu we gbogbwae kpo lengbouye. Do, ogbokplotu we Hlaceli nyi.¹⁰ Xena Jakobu kpon onylo Laban vye Hlaceli kpodo onylo la we gbogbwae kpo lengbouye, e tekpo dotwe la, bo bli ekpen la te le dotwe la nu, bo na esin gbogbwae kpo lengbo laye.¹¹ Jakobu bo kisi na Hlaceli, bo be jijwe we avin finfan.¹² Jakobu bo lo na Hlaceli tun otu we eme be he bo nyi, bo nyi Hlebeku vye. Hlaceli bo do odun bo va yi lo na otu.¹³ Xena Laban se nyluyovi eton Jakobu we nyik, e do odun bo va yi kpe-e, bo xo te-e, bo kisi ni-i, bo kpolo-e do son yi

oxwegbe. Jakɔbu bo to onu xeni jɔ do e ji zeteye na Laban.

¹⁴ Laban bo lɔ ni-i tun mɔ: «Le oxojɔxo mɛ, emɛ teye wɛ o nyi, ehun teye xen.» Jakɔbu bo nɔ Laban kɔn na osunzan dokpo.

Jakɔbu de nyɔnu owe

¹⁵ Gbedokpo, Laban lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Tɔn na o nyi emɛ teye, wɛ dɔn na o na do wa odan na-a vɔvɔ? Lɔ onu xeni na nyi axɔtu tɔwe na-a.»

¹⁶ Vɔ, Laban bo qɔ ovi nyɔnuvi owe. Emehyɔn la nɔ nyi Leya, vikpεvi la bo nɔ nyi Hlaceli. ¹⁷ Ɲukunsin cɔ^w na Leya la, vɔ Hlaceli bo nyɔ kpinkpɔn taŋu, ¹⁸ Jakɔbu bo yi owan na Hlaceli, mi wɛ e lɔ tun mɔ: «Ko na wa odan na we na oxwe acowe do Hlaceli ovi tɔwe owegɔ la ta.» ¹⁹ Laban bo lɔ tun mɔ: «E nyɔ na-a tun ma sɔ-ɛ sɔ na myɔ, sɔ hugan tun ma sɔ-ɛ sɔ na ɲusunglo bu. Nɔ kɔn ye!»

²⁰ Mi wɛ Jakɔbu wa odan na oxwe acowe do ota na Hlaceli.

Onyihinhɔn viðe ha wɛ e ði le ɲumɛ ni-i, qɔ, e yi owan ni-i taŋu.

²¹ E mɛ godo, Jakɔbu bo lɔ na Laban tun mɔ: «Sɔ nyɔnu xena ko ka ðe nɔ sɔ na-a. Odanwiwa we oxwe laye va yi. Ko ka jɛ okpɔ-e nɔ.»

²² Laban kpli oto la mɛ tɔ zeteye, bo ðu agɔ. ²³ Vɔ, xena ozin cɔn, e kplɔ ovye Leya sɔ do oxɔ na Jakɔbu, e bo nɔ kpo-e. ²⁴ Laban bo o sɔ emɛ xixɔ nyɔnuvi etɔn Zilipa sɔ na ovye Leya ni a do nyi odansɔvi ni-i. ²⁵ Ɲukɔn ðe, e na kpɔn, Leya wɛ e va nyi, mi wɛ

^w**29.17** Ye hɛn ye na mɔ lɔ tun Leya we ɲukunsinye bo nyɔ kpinkpɔn.

Jakɔbu kan Laban se tun mɔ: «Elɛ nyi e mɛ na o wa kpo-o? Hlaceli we ota hɛn ko wa odan na we do wɛɛ? Elɛ jɔ o do bɛ-ɔ ɖu?»

²⁶ Laban bo lɔ ni-i tun mɔ: «Le mía we akɔnu wiwa mɛ le bwɛ, nyɔnuvi vikpɛvi ɔn nɔ ɖe osu je ɳukɔn na emɛhyɔn la. ²⁷ Alɔwiwle we oxwe we kwesiða la ni vɔ, mí bo na sɔ Hlaceli la can sɔ na we, vɔ, o ɖo na mɔ wa odan na-a na oxwe acowe bu.» ²⁸ Jakɔbu bo wasi mosinha, e vɔ alɔwiwle we oxwe we kwesiða la, Laban bo sɔ ovye nyɔnuvi Hlaceli sɔ ni-i, e bo sɔ ɖe. ²⁹ Laban bo sɔ emɛ xixɔ nyɔnuvi etɔn Bilixa sɔ na ovye nyɔnuvi Hlaceli ni a do nyi odansɔvi ni-i. ³⁰ Jakɔbu bo nɔ kpo Hlaceli can, e bo yi owan na Hlaceli la sɔ hugan Leya. E bo mɔ wa odan na Laban na oxwe acowe bu ke.

Vikpɛye xeye na Jakɔbu ji ye

³¹ Xena Xwetɔ Mawu kpɔn tun Jakɔbu bo ɔn yi owan na Leya, e hun ajidɔ ni-i, vɔ, Hlaceli bo nyi ajikponɔ. ³² Leya yi gomi bo ji ovi ɳusunglo ɖokpo, e bo ɖo nyikɔ ni-i tun Hlubenu^x, ɖo, e lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu kpɔn lena ye ɖe-o drɔn ɖo, fifi, suye na yi owan na-a.»

³³ E mɔ yi gomi bu, bo mɔ ji ɳusunglovi, e bo lɔ tun mɔ: «Een, Xwetɔ Mawu se tun ye bo ɔn yi owan na-a saa, e bo mɔ na-a ovi xe», e bo ɖo nyikɔ ni-i tun Simenyc^y.

^x**29.32** Hlubenu we gɔnmɛ wɛ nyi «mi kpɔn ɳusunglo xen».

^y**29.33** Smenyc we gɔnmɛ wɛ nyi «e se».

³⁴ E bo mɔ yi gomi zɔn atɔngɔ, bo mɔ ji ɲusunglovi bu, e bo lɔ tun mɔ: «Fifi tɔn xe, suye na tε do wu ye, qɔ, ko ji ɲusunglo atɔn kpetyo ni-i.» Jakɔbu bo qɔ nyikɔ na ovi la tun Lewi^z.

³⁵ E mɔ yi gomi bu, bo mɔ ji ɲusunglovi ke, e bo lɔ tun mɔ: «Fifi, ko na kanfu Xwetɔ Mawu!», mi we dɔn, e qɔ nyikɔ ni-i tun Juda^a.

E bo qɔ ovi jiji te gbɔxwe.

30

¹ Xena Hlacelei kpɔn tun he bo ɔn ji ovi na Jakɔbu nɔ, e be εwu hwinhwān do dada etɔn wu. E bo lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Na-a ovi, e ɔn nyi mɔ, ko na ku!» ² Adjí wle Jakɔbu do Hlacelei wu, e bo lɔ tun mɔ: «Mɔ we nyi Mawu xeni tε we ovi?» ³ Hlacelei bo lɔ tun mɔ: «Kpɔn nyɔnuvi odansɔvi tεye Bilixa xεn; va yi nɔ kpo-e, ni a ji ovi do ata^b ji na-a, dogbɔn emyɔ ji, mɔ can ba qɔ ovi ɲusunglo qokpo.

⁴ E bo sɔ nyɔnuvi odansɔvi etɔn Bilixa sɔ do qɔ nyɔnu na Jakɔbu, e bo nɔ kpo-e.

⁵ Bilixa yi gomi bo ji ɲusunglovi qokpo na Jakɔbu. ⁶ Hlacelei bo lɔ tun mɔ: «Mawu yi εhwε na-a, bo se εdε tεye, bo na-a ɲusunglovi qokpo.» Mi we dɔn, e qɔ nyikɔ ni-i tun Dan^c.

⁷ Bilixa, Hlacelei we odansɔvi nyɔnuvi, mɔ yi gomi, bo ji

^z**29.34** Lewi we gɔnmɛ wε nyi «tε do e wu».

^a**29.35** Juda we gɔnmɛ wε nyi «kanfu»

^b**30.3** Kpɔn Titɔ e ji 16:2.

^c**30.6** Dan we gɔnmɛ wε nyi «e gbo εhwε.»

ηusunglovi owego na Jakɔbu.⁸ Hlaceli bo lɔ tun mɔ: «Ko xo εvun sinsyεnxu^d qe kpodo dada teye, ko bo du oji.» E bo do nyikɔ ni-i tun Nεfutali^e.

⁹ Xena Leya kpɔn tun he bo do ovi jiji te gbɔxwe, e sɔ nyɔnuvi odansɔvi etɔn Zilipa sɔ do do nyɔnu na Jakɔbu.¹⁰ Zilipa, Leya we odansɔvi nyɔnuvi, ji ηusunglo qokpo na Jakɔbu.¹¹ Leya bo lɔ tun, ko do tanywɛ, e bo do nyikɔ ni-i tun Gadi^f.

¹² Leya we odansɔvi Zilipa mɔ ji ηusunglovi owego na Jakɔbu.

¹³ Leya bo lɔ tun: «Onu nyɔ na-a ke! Εεn, nyɔnusiye na nɔ yɔ-c tun nyɔnanɔ», e bo do nyikɔ ni-i tun Ace^g.

¹⁴ Gbedokpo, Hlubεnu yi nugyo le εjinukun qide hwenu, bo kpɔn owan^h yiyi we otinkun, bo hen do gbɔn na onɔ Leya. Mi we Hlaceli lɔ na Leya tun mɔ: «Ko de kuku, na-a ovi tɔwe we owan yiyi we otinkun.»¹⁵ Leya bo do e wu ni-i tun mɔ: «Suye na o yi, ɔn kpe we wεε? O na mɔ yi ovi teye we owan yiyi we otinkun do e ji?» Hlaceli bo lɔ ni-i tun mɔ: «E nyɔ, do ovi tɔwe we owan yiyi

^d**30.8** Ye hen, ye na mɔ se e gɔnmɛ tun, Mawu gɔ alɔ na ko bu du le dada teye ji.

^e**30.8** Nεfutali we gɔnmɛ we nyi εvun.

^f**30.11** Gadi we gɔnmɛ we nyi tanywɛ.

^g**30.13** Ace we gɔnmɛ we nyi nyɔna.

^h**30.14** Εmεye nɔ bwi tun na ye du oglenuku mε la, owan yiyi bo mɔ nɔ je e ji le osu kpodo osi kpo mε, mɔ bɔ do e wu, e hen e na na nyɔnusi na mɔ kpewu yi gomi.

we otinkun wu, suwe la na nɔ kpo we le egbe zan mɛ.»

¹⁶ Hwedo, Jakɔbu gbɔn nɔ sɔn nugyo, mi wɛ Leya tɔn bo va yi kpe-e, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mɔ wɛ o na nɔ kpo egbe, dɔ, ko sɔ ovi teye we owan yiyi we otinkun sɔ na do e nu.» Jakɔbu bo nɔ kpo-e le ozan mɛ la mɛ. ¹⁷ Mawu dɔ Leya we ɛdɛ wu, e yi gomi bo ji ɲusunglovi atungɔ na Jakɔbu. ¹⁸ Leya bo lɔ tun mɔ: «Mawu tu axɔ teye na-a, mɔ xeni sɔ nyɔnuvi odansɔvi teye sɔ na suye.» E bo dɔ nyikɔ ni-i tun Isakaⁱ.

¹⁹ Leya mɔ yi gomi ke bo ji ɲusunglovi ɛdɛngɔ na Jakɔbu. ²⁰ Leya bo lɔ tun mɔ: «Mawu na-a ajɔ nywɛ ɖe, fifi, suye na do bubu wu ye, ko ji ovi ɲusunglo ɛdɛn ni-i.» E bo dɔ nyikɔ ni-i tun Zabulɔn^j.

²¹ E mɛ godo, e bo va ji nyɔnuvi ɖokpo, bo dɔ nyikɔ ni-i tun Dina.

²² Mawu bo ɖonjudo Hlaceli wu, bo dɔ ɛdɛ etɔn wu, bo hun ajidɔ ni-i. ²³ E yi gomi bo ji ɲusunglovi ɖokpo, bo lɔ tun mɔ: «Mawu ɖe ɲunya na-a.» ²⁴ E bo dɔ nyikɔ ni-i tun Jozɛfu^k, bo lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu ni mɔ sɔ ovi bu sɔ kpe-e na-a!»

Jakɔbu je dɔkun le Laban kɔn

²⁵ Xena Hlaceli ji Jozɛfu we godo, Jakɔbu lɔ na Laban tun mɔ: «De omɔ na-a, na ma sɔn yi oxwe, le oto teye mɛ. ²⁶ Sɔ siye xeye ni dɔn na ko do wa odan na we ye, kpodo vikpɛ teyee sɔ na-a, na

ⁱ30.18 Isaka we gɔnmɛ wɛ nyi axɔtu.

^j30.20 Zabulɔn we gɔnmɛ wɛ nyi «bubu ɖidɔ».

^k30.24 Jozɛfu we gɔnmɛ wɛ nyi «ni je e ji».

ma sɔn, ɖo, myɔ ɳutɔ o nyɔ-e tun ko wa odan na we nywɛde.»

²⁷ Laban bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko ɖe kuku, ɖe dɔmənywɛ sɔ xlɛ-ɔ. Ye kpɔn olu na-a, bo lɔ tun myɔ bɛ bo dɔn na Xwetɔ Mawu bo do do na-a. ²⁸ Lɔ axɔtu xena ko na nɔ tu we na-a, ko bo na tu-i na we.»

²⁹ Jakɔbu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Myɔ ɳutɔ, o nyɔ lena ko wa odan na we nywɛde ɖo, kpodo lena kanlin tɔweye va su ɖo, do mɔ wu ye.

³⁰ Ɗo, ovii xeni le siwe saa gbɔxwe ko do va, va ji do e ji taŋu, Xwetɔ Mawu bo do na we bɛ sɔn hwexenu na ko do afɔ oxwe tɔwe gbe. Fifi ɖe, gbe nu gbe le mɔ can ko na va wa odan na xwedo tɔye?» ³¹ Laban bo lɔ tun mɔ: «Elɛ ko na na we?» Jakɔbu bo ɖo e wu tun mɔ: «O ɔn tu axɔ ti na-a nɔ, na oyi ogbe na oxo xena ko na lɔ na we, ko na mɔ trɔ bɛ gbɔgbwɛ kpodo lengbɔ tɔweye kpikplɔ, a bo kpe ɳukunsin do ye wu. ³² Egbe, ko na gbɔn gbɔgbwɛ kpodo lengbɔ tɔweye mɛ seŋu, a bo ɖe lengbɔvi ɖekpekpe xena ɛhwɛkan le e wu, kpodo xena goto le toba-toba na, kpodo lengbɔvi owi ɖekpekpe, do ovo, a bo mɔ ɖe gbɔgbwɛ ɖekpekpe xena goto le toba-toba na, kpodo xena ɛhwɛkan le e wu, do ovo. E mɛ la wɛ na nyi axɔtu tɔye. ³³ Oxo xena ko lɔ nɔ wɛ na va ɖe kunu na-a le swɛ godo. E nyi tun o va glo axɔtu tɔye kpɔn, bo kpɔn gbɔgbwɛ alo lengbɔ ɖekpekpe xeni ɔn ɖo ɛhwɛkan alo onu toba-toba do goto alo gbɔgbwɛ owi ɖe wɛ o kpɔn, be ɛfin mɛ ko fin do we. ³⁴ Laban bo lɔ tun mɔ: «E nyɔ, ni nɔ lena o lɔ ɖo.»

³⁵ Gbegbe mɛ la ɳutɔ, Laban ɖe agbo xeye ni ɖo ɛhwɛkan kpodo

onu toba-toba ye do ovo, bo mɔ ðe gbɔgbwεye xeye na onu toba-toba ðaxo o, ovii o, le ye wu ye, kpodo xeye na goto le owee na ye, do ovo. E bo mɔ ðe lengbɔ zetεye xeye na goto le owi na ye, do ovo, bo sɔ do alɔ mɛ na vikpε etɔn ŋusungloye.³⁶ E bo ðe Jakɔbu do ovo le eðe wu, ye bo ðen le yenɔniçye wu na onyihinhɔn atɔn we zɔnlin zinzɔn ha. Jakɔbu bo nɔ kplɔ gbɔgbwε kpodo lengbɔ gbokpwe Labantɔnye.

³⁷ Jakɔbu gbo otin hame-hame atɔn we aba εmuye, bo fle akpa gbɔn ofi ðeye le goto na ye, bo do ðe εhwεkan owee xeni le goto na ye sɔ xlε.³⁸ E bo to otinba xeye na e fle goto na laye do onu xe mɛ na kanlin laye nɔ va yi nu εsin le, le ofi xena kanlin laye nɔ kpɔn, ðo, na ye va nu εsin nɔ, ye nɔ xε osu nɔ.³⁹ Otinba laye bo nɔ le ŋukɔn na kanlin laye le hwexenu na ye nɔ do ava na yenɔniçye nɔ, ye bo nɔ ji ovi xeye ni ðo εhwεkanye kpodo xeye na onu toba-toba le goto na ye.⁴⁰ Gbɔgbwε xeye na Jakɔbu ðe do ovo ye, e sɔ ye sɔ kpan ŋukɔn Laban we kanlin xeye ni ðo εhwεkanye kpodo xeye ni wi ye.

E wasi mɔsinha, bo ðo ogbɔkpo etɔn do ovo, e ko na na ye caka kpodo Laban we gbɔgbwε kpodo lengbɔye o.

⁴¹ Ogan ðekpekpe mɛ na kanlin jɔ asu ye na gbe xε osu, Jakɔbu nɔ sɔ otinba laye sɔ do onu xe mɛ na kanlin laye nɔ nu εsin le, le ofi xena kanlin laye nɔ kpɔn, otinba laye bo nɔ le ŋukɔn na ye le hwexenu na ye nɔ xε osu nɔ.⁴² Na e nyi tun kanlin xeye ni ðitɔ ye wε, e ɔn nɔ ðo otinba laye, e mɛ, kanlin xeye ni ðitɔ laye nɔ nyi

Labantɔn, xeye ni jɔ asu ye ba nyi Jakɔbu tɔn.

⁴³ Jakɔbu je dɔkun taŋu, e qɔ gbɔgbwεye kpodo lengbɔye gbagbagba, bo qɔ odansɔvi nyɔnusiye kpodo ŋusungloye, bo qɔ osɔkrotɔnɔye kpodo osɔketεye.

31

Jakɔbu le le Laban kɔn

¹ E se tun Laban vikpεye ŋusungloye bo lɔ nɔ tun mɔ: «Jakɔbu yi mίatɔ we onuye seŋu, mίatɔ we onu ye mε we dɔkunnu etɔn zetεye tɔn sɔn.» ² Jakɔbu bo kpɔn tun Laban bo ɔn mɔ nɔ ss ŋukunsin nywε do kpɔn he di saatɔn ha. ³ Mi wε, Xwetɔ Mawu lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Trɔ sɔn yi dagboweye we oto mε, le xwedo tɔwe mε, ko bo na le kpo we.»

⁴ Jakɔbu bo dɔn εmε, ye bo yɔ Hlaceli kpodo Leya va hɔntun, le ofi xena e le gbɔgbwε kpodo lengbɔ etɔnye kɔn le. ⁵ E bo lɔ na ye tun mɔ: «Ko kpɔn tun ŋumε na mίatɔ qɔ do kpɔn-ɔ nɔ, ɔn mɔ le di saatɔn ha, vɔ, didaye we Mawu bo le kpo-o. ⁶ Mi nyɔ-ɛ tun ko wa odan na mίatɔ kpodo hɔnhlɔn teyee seŋu, ⁷ ganke mίatɔ bo zan-a, e qɔli axɔtu teyee zɔn owo¹ blebu, vɔ, Mawu ɔn jo-e do na e wa onu nyanya la qe kpo-o. ⁸ Na e lɔ tun kanlin xeye na goto ci toba-toba na ye, bε bo na nyi axɔtu teye, kanlin zetεye nɔ ji ovi xeye na goto le toba-toba na ye. Na e mɔ lɔ tun kanlin xeye na

¹31.7 Gɔnmε sise etɔn wε nyi, e blε-ɛ qɔ zɔn susu.

ehwékan le goto na ye, bε bo na nyi axɔtu teye, kanlin zeteye nɔ ji ovi xeye na ehwékan le goto na ye.⁹ Mawu yi miatɔ we kanlinye le e si bo sɔ na-a.¹⁰ Le azan xeye mε na kanlin laye nɔ xε osu le, ko ku odrɔ, ko bo kɔ okɔ, bo kpɔn tun agbo xeye ni nɔ xε osu nɔ laye, dɔ ehwékan, goto bo le toba-toba na ye, ye bo dɔ ɲumε vwevwe ye.¹¹ Mawu we εwendotɔ^m bo yɔ-ɔ le odrɔ la mε bo lɔ tun mɔ: “Jakɔbu!” Ko bo dɔ e wu tun “Ago”.¹² E bo mɔ lɔ tun mɔ: “Ko dε kuku, kɔ okɔ a bo kpɔn, kanlin osu xeye ni dɔ ehwékan, bo dɔ onu toba-toba, kpodo ɲumε vwevwe ye dɔdɔyo wε xε kanlin osi laye nɔ, dɔ, ko kpɔn onu zeteye xena Laban wa kpo we nɔ.”¹³ Mɔ wε nyi Mawu xena o li josido we εkpεn na, bo kɔn ami do e ji le Beteli, o bo xo ogbe na-a le ble la. Fifi, site, le le oto xe mε, a bo trɔ sɔn yi xwedo tɔwe we oto mε.”»¹⁴ Hlaceli kpodo Leya bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Mí mɔ dɔ onu dε alo cinc dε le míatɔ we oxwegbe wεε?¹⁵ Xena e o sa mí bo dɔ oho míatɔn, jonɔye hεn e nɔ sɔ mí do kpɔn nɔ wεε?¹⁶ Bɔ do e wu can, dɔkun zeteye xena Mawu yi le míatɔ si, míye kpodo vikpε míatɔnye tɔn wε e nyi. Fifi, wasi onu zeteye xena Mawu lɔ tun myɔ boo wasi.»

¹⁷ Mi we Jakɔbu site bo bε vikpε etɔnye kpodo osyεye do osɔkpotɔnɔye ji.¹⁸ E bε kanlin etɔn zeteye seju kpodo dɔkun zeteye xena e wa odan bo kpɔn, kanlin xeye na e wa odan bo yi le Padanu-Alamu laye, bo jε omɔ, a do trɔ sɔn yi otɔ Izaki kɔn le Kana we oto mε.¹⁹ Laban bo yi ofun xwlε gbe le goto na lengbɔ

^m**31.11** Kpɔn Titɔ e ji 16:7.

etɔnye, hwemenu Hlaceli bo fin hennu we yɔhwe otɔtɔnye.

²⁰ Jakɔbu zan Laban Alamu we oto me tɔ la, bo do si sɔn oxo ðe ma lɔ ni-i. ²¹ E si bo sɔn kpodo onu xeni ðo zeteye senju. E bo site, bo ta Eflati we otɔ la, bo sɔn yi Galadi we okpóye me.

²² Onyihinhɔn atɔngɔ gbe etɔn, ye va lɔ na Laban tun Jakɔbu bo si sɔn. ²³ Laban kplɔ nɔvyεye do ote, ye bo je etε na Jakɔbu, bo zɔn zɔnlin na onyihinhɔn acowe, ye bo va yi kpɔn-ε le Galadi we okpóye me. ²⁴ Vɔ, le ozan me, Mawu xo odrɔ Laban Alamu we oto me tɔ la, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Kpɔn ðiwe ji, ká lɔ oxo ti na Jakɔbu.»

²⁵ Laban va yi kpɔn Jakɔbu, e bo ðo avɔva etɔn le okpó laye me; Laban kpodo nɔvyεye can bo ðo avɔva yetɔn do Galadi we okpó laye me. ²⁶ Laban bo kan Jakɔbu se tun mɔ: «Elε nyi e me na o do sin? O zan-a, bo kplɔ vikpε nyɔnuvi teye ði εmε xeye na ye wle le ahwangbeji ha. ²⁷ Elε jɔ o do si le εyε me, bo zan-a? O do lɔ na-a wε, jijwε kpodoohan jijiye, kpodo ohun xixo kpodo okanhun xixo me we ko na ðo we le, o ba sɔn. ²⁸ O ɔn ðe omɔ na ma kisi na vikpε teyee kpodo dagboyɔvi teyee can. Fifi tɔn xe, o wa onu ði oklenɔ ha. ²⁹ Ko ðo hɔnhlɔn a do wa onu nyanyla kpo mi, vɔ, mia dagbwaye we Mawu lɔ na-a le ozan me tun mɔ: “Kpɔn ðiwe ji, ká lɔ oxo ti na Jakɔbu o.” ³⁰ Fifi, o sɔn, ðo, didawe we oxwegbe lo jlo we nɔ tanju, vɔ, elε dɔn na o do fin yɔhwe teyee?» ³¹ Jakɔbu bo lɔ na Laban tun mɔ: «Ko vɔ we dɔn, ko bo lɔ nɔ tun myɔ bo na yi vikpε nyɔnusi tɔweye le siye. ³² Vɔ, εmε xe si na o na kpɔn yɔhwe tɔweye le, ɔn nɔ egbe nɔ. Le mía nɔvyεye we ŋumε, glo onu teye

zeteye kpɔn, na ðe nyi tɔwe, o ba sɔ-ɛ.» Jakɔbu ko nyɔ-ɛ tun Hlaceli we fin hennu yɔhwe laye.

³³ Laban ðyε Jakɔbu we avɔva mɛ, bo mɔ va yi Leya kpodo nyɔnuvi odansɔvi owe laye tɔn mɛ, e ko kpɔn onu ti. E tɔn le Leya we avɔva mɛ bo ðyε Hlacelitɔn mɛ. ³⁴ Hlaceli bo o sɔ hennu yɔhwe laye sɔ ðo agɔ na onu xe ji na ye nɔ xlɔn le osɔkpotɔnɔ ji, e bo xlɔn onyi le ye ji. Laban bo kankan avɔva la mɛ seju, e ko kpɔn onu ti. ³⁵ Hlaceli bo lɔ na otɔ tun mɔ: «Didaye ni ká mɔ do aði o, ko ci ogbe, mi wɛ ðɔn ko ɔn do site le ŋumɛ na we.» Laban kan gbɔɔn, e ɔn kpɔn hennu yɔhwe laye o. ³⁶ Aði wle Jakɔbu tañu, e bo be ojle do Laban ji, bo lɔ tun mɔ: «Ele ko wa, εhwɛ ŋukɔ le ko hu, na o do je ete na-a kpo zigidi kpo? ³⁷ Xena o kankan agban teye zeteye mɛ ðe, o kpɔn oxwe tɔwe gbe we onu ðe? Sɔ xlɛ-ɔ le bwɛ le nɔvyee kpodo nɔvveyee we ŋumɛ, na ye a gbo εhwɛ la na mí εmɛ owe laye. ³⁸ Oxwe oko xɛn ko le kɔn we, gomi ɔn flɛ do lengbɔ tɔweye kpodo gbɔgbwɛ tɔweye kpɔn, ko ko ðu ogbɔsu xeye ni le kanlin tɔwe mɛ ye kpɔn. ³⁹ Na olanwlenu vunvun kanlin tɔwe ðe, ko ɔn nɔ ðiða-ɛ va na we o, mɔ ŋutɔ wɛ e nɔ ci okɔ na. Na ye fin ðe do-o le oklo alo ozan, o nɔ byɔ-ɔ. ⁴⁰ Le oklo, ohwe wɛ nɔ ðu-u tañu, le ozan mɛ, vivɔ wɛ nɔ ci-u tañu, awlɔn bo nɔ bu do-o. ⁴¹ Oxwe oko xɛn ko wasi le oxwe tɔwe gbe, ko wa odan na we na oxwe wenɛ do vikpɛ nyɔnusi owe tɔweye wu, bo wasi oxwe εðɛn do kpɔn gbɔgbwɛ kpodo lengbɔ tɔweye ji, vɔ, zɔn owo blebu wɛ o ðɔli axɔtu teye. ⁴² Na Mawu didaye Izakitɔn, Mawu Ablaxamutɔn,

Mawu xena Izaki la nɔ dɔ vivɔ na taŋu, ɔn do kpedo wu ye wε, be asigba alɔgba wε o na jo-o do na ko na do sɔn. Vɔ, Mawu kpɔn lena ko ɖu aya dɔ, kpodo odan sinsyɛnxu xena ko wasi, e bo gbo εhwε la swε zan mε.»⁴³ Laban bo dɔ e wu na Jakɔbu tun mɔ:

«Nyɔnusi mε ye vikpε teyee wε ye nyi, vikpε mε ye bo nyi dagboyɔvi teyee, gbɔgbwε kpodo lengbɔ mε ye bo nyi kanlin teyee, onu zeteye xena o kpɔn nɔ mε ye, bo nyi teye. Egbe fifi, εlε ko na wa kpo vikpε nyɔnusi teyee kpodo vikpε xeye na ye ji ye?»⁴⁴

Fifi, va, na mí a wasi okancica mɔ kpo myɔ kpo, e ba nyi kunuɖide le bwε le mɔ kpodo myɔ kpo dome.»

⁴⁵ Mi we Jakɔbu sɔ εkpεn ɖe, bo li-i do ote, e ba nyi josidonu.

⁴⁶ Jakɔbu bo lɔ na nɔvye ye tun ye boo bε εkpεnye do va, ye bo bε εkpεnye bo to ye do ote. Ye bo ɖu onu le ble le εkpεn tito laye ji.

⁴⁷ Laban dɔ nyikɔ na ofi la tun Yega Saxaduta, vɔ, Jakɔbu bo dɔ nyikɔ ni-i tun Galεdi.⁴⁸ Laban bo lɔ tun mɔ: «Egbe, εkpεn tito xe wε nyi kunuɖide le mɔ kpo myɔ kpo mε.» Mi we dɔn ye nɔ do yɔ ofi la tun Galεdiⁿ.⁴⁹ Ye bo mɔ yɔ ofi la tun Misipa^o, dɔ Laban lɔ tun mɔ: «Xwetɔ Mawu ni cɔ myɔ kpo mɔ kpo, le hwexenu na mí ɔn mɔ kpɔn mίānɔnɔye nɔ.»⁵⁰ Na o do aya na vikpε nyɔnusi teyee, na o mɔ va yi ɖe nyɔnu buye do ye ji, nyɔ-ε tun, na εmεde ɔn mɔ do le kpo mí can, Mawu wε nyi kunuɖetɔ le mía dome.»

⁵¹ Laban bo lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Kpɔn εkpεn tito mε kpodo

ⁿ**31.48** Galεdi we gɔnmε wε nyi «kunnuɖide we εkpεn tito».

^o**31.49** Misipa we gɔnmε wε nyi «εmε cīcī we tεnχo».

josidido we ɛkpən mε xena ko sɔ dɔ ote le mɔ kpo myɔ kpo mε.

⁵² ɛkpən tito la kpodo josidido we ɛkpən la, nyi kunuqide. Mɔ ko fyan ajɔgbe tun ko ɔn data ɛkpən tito mε la nɔ a do mlɛ kɔn we, a bo do va wa onu nyanya de kpo we nɔ, myɔ can bo fyan ajɔgbe nɔ tun he bo ɔn data ɛkpən tito mε la kpodo josidido we ɛkpən la nɔ, a do mlɛ kɔn ye, a bo do va wa onu nyanya de nɔ. ⁵³ Mawu Ablaxamutɔn kpodo Mawu Nawɔtɔn ni nyi kojodɔtɔ le mía mε.»

Jakɔbu bo fyan ajɔgbe le Mawu xena otɔ Izaki nɔ dɔ vivɔ na tanju we nyikɔ mε. ⁵⁴ E mε godo, Jakɔbu san ovɔ de le okpó la ji, bo yɔ nɔvye ye na ye a do va ɖu onu. Ye bo ɖu onu la, bo hlɔn okpó la ji le ozan mε la mε.

32

¹ Laban fɔn le keklenu dεen, bo kisi na dagboyovi etɔnye kpodo vikpε etɔn nyɔnusi laye, bo xo fifa we εqε na ye, e mε godo, e je omɔ bo trɔ sɔn yi ofi xena e sɔn.

Jakɔbu wasi jijlađo nɔ a do va yi kpe Esawi

² Jakɔbu mɔ wle omɔ etɔn bo lo sɔn nɔ, mi wε Mawu we ewendotɔye va tɔn le ajiji mε. ³ Xena e kpɔn ye, e lɔ tun mɔ: «Mawu we ahwankpa mε wε nyi bwε», e bo dɔ nyikɔ na ofi la tun Maxanayimu^p.

⁴ Jakɔbu dɔn εwendotɔye qodan, ye bo je ɳukɔn ni-i, bo yi fofo

^p32.3 Maxanayimu we gɔnmε wε nyi ahwankpa owe.

etɔn Esawi kɔn le Seyi we oto mε, le Edɔmu we kansinmε.

⁵ Gbɔxwe ye na sɔn, e na ye ogbediđe xe: «Oxo xena mi na lɔ na emε qaxo tεye Esawi xεn: “Odansɔvi tɔwe Jakɔbu lɔ tun he bo nɔ Laban kɔn, bo nɔ ble la gbɔn do va je fifi. ⁶ He bo dɔ onyiye kpodo osɔketeye, gbɔgbwεye kpodo lengbɔye, odansɔvi ŋusungloye kpodo nyɔnusiye, mi bε he bo sɔ εwendotɔye qodan emε qaxo hetεye Esawi kɔn nɔ, a bo do do εwen xe la ni-i, a bo do kpɔn dɔmenywε etɔn.”»

⁷ Εwendotɔ laye trɔ va Jakɔbu kɔn bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mí yi fofo tɔwe Esawi kɔn, fifi, emyɔ can gbɔn nɔ kpodo ŋusunglo sandi εnε, bo ka va kpe we nɔ.» ⁸ Vivɔ qaxo dε je Jakɔbu ji, e bo dγε onulilo mε taŋu. Emε xeye ni le e kɔn ye, e ma ye dɔ akpa owe, bo ma gbɔgbwε laye kpodo lengbɔ laye, onyi laye kpodo osɔkpotɔnɔ laye can dɔ akpa owe. ⁹ E bo lɔ tun mɔ: «Na Esawi fɔn ahwan do dε ji, bo crɔn-ε, akpa owego la ba si.» ¹⁰ Jakɔbu bo lɔ tun mɔ: «Dagboyε Ablaxamu we Mawu, didaye Izaki we Mawu, Xwetɔ Mawu, myɔ wε lɔ na-a tun mɔ: “Trɔ sɔn yi oto tɔwe mε, le xwedo tɔwe mε, na ma wasi onywe na we” . ¹¹ Ko hwe diin na dɔmenywε tɔwe zetεye xena o dε xlε mɔ odansɔvi tɔwe dogbɔn ogbeji ninɔ tɔwe mε, dɔ, ko ta otɔ xe saa, otinkpo jan bε le siye, fifi mɔ xεn va dɔ ogbeta owe. ¹² Ko dε kuku, hwlen-ɔ gan le fofo tεye we alɔ mε, le Esawi la we alɔ mε, dɔ, ko vɔ nɔ tun e na va hu-u, a bo hu siyee kpodo vikpε laye can, dɔŋudunu ma kpɔn. ¹³ Vɔ, myɔ, o bo lɔ na-a tun mɔ: “Ko na wa onywe na we, a bo na na jijimεvi tɔweye na su dī

exuta we okɔ xena ye ɔn kpewu na xlɛ ha”.”

¹⁴ Jakɔbu bo hlɔn blɛ la le ozan mɛ. E sɔ onu xeye ni le e si we qeye, a do na ajɔ fofo etɔn Esawi. ¹⁵ Gbɔgbwɛ sandi owe, ogbɔsu oko, lengbɔ sandi owe, agbo oko, ¹⁶ osɔkpotɔnɔ osi xeye ni na anɔ ovi nɔ ye, ogban kpodo vikpɛ yetɔnye, onyinɔ kandɛ kpodo onyisu owo, osɔkete osi oko kpodo osɔketevi owo. ¹⁷ E sɔ ye sɔ do alɔ mɛ na odansɔvi etɔnye, bo ma ye dɔ vwevwe, bo lɔ na ye tun mɔ: «Mi je ɲukɔn na-a, a bo na na tɛnχo a nɔ kanlin laye mɛ.» ¹⁸ E bo lɔ oxo xe na odansɔvi tantyantɔn: «Hwexenu na fofɔ teye Esawi na kpe we a bo kan we se tun mɔ: “Onutɔn lɛ o nyi? Bɔ lɛ o yi nɔ? Onutɔn lɛ nyi kanlin xeye ni le ɲukɔn na we mɛ ye?” ¹⁹ O na dɔ e wu tun mɔ: “Odansɔvi tɔwe Jakɔbutɔn wɛ. E sɔ onunina xe sɔ ɖodan emɛ ɖaxo teye Esawi nɔ, emyc ɲutɔ le godo na mí bo lo gbɔn nɔ.”» ²⁰ Jakɔbu bo mɔ lɔ oxo ɖokro ɲumyc laye na odansɔvi owegɔ, atɔngɔ kpodo emɛ zeteye xeni je ete na kanlin laye. Bo lɔ tun mɔ: «Oxo xena mi na lɔ na Esawi mɛ, le hwexenu na mi na kpɔn-ɛ. ²¹ Mi ba lɔ ni-i tun mɔ: “Odansɔvi tɔwe Jakɔbu can le godo na mí, bo lo gbɔn nɔ.”» Đo, Jakɔbu lo lɔ nɔ tun mɔ: «Ko na fa oji ni-i kpodo onunina xeye ni je ɲukɔn na-a nɔ mɛ ye, e mɛ godo, mɔ ɲutɔ ba va tɔn le ɲumɛ ni-i, tanyɔ e ke na yi-u nywɛde ma.» ²² Onunina laye bo je ɲukɔn ni-i, emyc ɲutɔ bo ci ofi xena ye je agban do la le ozan mɛ la mɛ.

Mawu ɖɔli nyikɔ na Jakɔbu

²³ E site le ozan mɛ la mɛ, bo kplɔ osyɛ owe laye, odansɔvi

nyɔnusi owe laye, kpodo vikpe wedokpo etɔnye, bo na na ye ta Yabɔku we otɔ la.²⁴ E kplɔ ye, bo na na ye ta otɔ la, kpodo onu xeni dɔ zetεye.²⁵ Jakɔbu dɔkpo bo ci ble la. Mi wε dahwe de xo evun kpo-e gbɔɔn do va yi je keklenu fuu.²⁶ Xena dahwe la kpɔn tun he bo ɔn kpewu na ɖu le e ji, e xo onu alin mε ni-i, Jakɔbu we alin bo klan le hwexenu na ye lo xo evun la nɔ.²⁷ E bo lɔ ni-i tun mɔ: «Jo-o do ma sɔn, dɔ onyi hɔn.» Jakɔbu bo dɔ e wu tun mɔ: «Na o ɔn do na-a, ko ɔn jo we do nɔ.»²⁸ Dahwe la bo kan-ε se tun mɔ: «Naðe o nɔ nyi?» E bo dɔ e wu tun «Jakɔbu.»²⁹ Dahwe la bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ye ɔn mɔ yɔ we nɔ tun Jakɔbu o, vɔ, ye na yɔ we tun Izrayeli, dɔ, o xo evun kpodo Mawu kpodo egbεtɔye, o bo ɖu oji.»³⁰ Jakɔbu bo kan-ε se tun mɔ: «Ko ðe kuku, na ðe ye nɔ yɔ we?» E bo lɔ ni-i tun, εlε jɔ o do kan nyikɔ teye se nɔ? E bo do ni-i le ble.

³¹ Jakɔbu bo dɔ nyikɔ na ofi la tun Peniyeli^q, dɔ, e lɔ tun mɔ: «Mɔ kpodo Mawu kpe ŋumε, e bo jo-o do egbε.»³² Hwexenu na ohwe lo site nɔ, wε Jakɔbu ta Peniyeli we otɔ. Jakɔbu bo zɔn alin ji nɔ.³³ Mi wε dɔn gbɔɔn do va je egbe, Izrayeli vikpεye ɔn nɔ ɖu lanti xeni nɔ nɔ alin mε na kanlinye, dɔ, ye xo onu alin mε na Jakɔbu do lanti ji.

33

Jakɔbu kpo Esawi kpo va kpe

^q**32.31** Peniyeli we gɔnmε wε nyi «Mawu we ŋumε».

¹ Jakɔbu kɔ okɔ bo na kpɔn kpoŋu, Esawi mɛ gbɔn nɔ kpodo nyɔnusi odansɔvi owe laye. ² E bo sɔ nyɔnusi odansɔvi owe laye kpodo vikpɛ yetɔnye sɔ dɔ ɲukɔn, Leya kpodo vikpɛ etɔnye bo jɛ godo na ye, Hlaceli kpodo Jozɛfu kpo bo le godo seju. ³ Emuɔ ɲutɔ bo jɛ ɲukɔn na ye, bo do onu odo nɔ gbɔɔn bo tɛkpɔ fofo etɔn. Zɔn acowe wɛ e do onu odo. ⁴ Esawi do odun bo va kpe-e, bo wle-e do akɔnnu, bo kpla asi okɔ ni-i, bo kisi ni-i, ye bo fan avin. ⁵ Mi wɛ Esawi kɔ okɔ bo kpɔn nyɔnu laye kpodo vikpɛ laye, bo lɔ tun mɔ: «Onu le nyi ɛmɛ xeye ni kplɔ we do mɛ ye?» Jakɔbu bo dɔ e wu tun mɔ: «Vikpɛ xeye na Mawu na mɔ odansɔvi tɔwe dogbɔn dɔmənywɛ etɔn mɛ ye wɛ».

⁶ Nyɔnusi odansɔvi laye kpodo vikpɛ yetɔnye tɛkpɔ ye, ye ɛmɛ zeteye bo do onu odo. ⁷ Leya kpodo vikpɛ etɔnye can bo tɛkpɔ ye, bo do onu odo, Jozɛfu kpodo Hlaceli can bo tɛkpɔ ye, bo do onu odo. ⁸ Esawi bo lɔ tun mɔ: «Elɛ o ka sɔ kanlin ɖodooɖo xeni va kpe-o mɛ laye do wa nɔ?» Jakɔbu bo dɔ e wu tun mɔ: «A do kpɔn dɔmənywɛ sɔn myɔ ɛmɛ ɖaxo teye kɔn wɛ.» ⁹ Esawi bo lɔ tun mɔ: «Nɔvye, onu le siye taŋu, hɛn onu tɔweye wu.» ¹⁰ Jakɔbu bo dɔ e wu tun mɔ: «O o! Ko ɖe kuku na we. Na e nyi tun o nyɔ dɔmɛ do-o, yi ajɔ xe le alɔ mɛ na-a, kpɔn na ko kpɔn we le na-a di Mawu wɛ ko kpɔn ha, dɔ, o yi-u nywɛde. ¹¹ Ko ɖe kuku, yi ajɔ xena ko hɛn va na we, dɔ, Mawu wasi dɔmənywɛ na-a, onu mɔ drɔn le siye taŋu.» Jakɔbu bo zin do e ji taŋu, Esawi bo gbɔjwɛ yi

ajɔ la.

¹² Mi wε Esawi lɔ tun mɔ: «Mí a sɔn, mí a jε omɔ, ma jε ɲukɔn na we.» ¹³ Jakɔbu bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «ɛmε ɖaxo tεye nyɔ-ε tun afɔkanmε bo ɔn syεnxu na vikpεviye o, ko bo mɔ dɔ gbogbwε kpodo lengbɔ kpodo nyibυ xeye ni na anɔ ovi nɔ ye. Na mí dɔn ye kpodo zigidi, na onyihinhɔn ɖokpo gee, ye na ku seju. ¹⁴ ɛmε ɖaxo tεye, ko dε kuku, jε ɲukɔn na mɔ odansɔvi tɔwe. Mɔ, ko na zɔn jiji dī lena kanlin xeye ni le ɲukɔn na-a laye kpodo vikpε laye na zɔn zɔnlin dɔ ha gbɔɔn do va yi jε myɔ ɛmε ɖaxo tεye kɔn le Seyi.» ¹⁵ Mi wε Esawi lɔ tun mɔ: «Ko dε kuku, ma jo ɛmε xeye ni kplɔ-ɔ do ye we akpa dε do kɔn we.» Jakɔbu bo dɔ e wu tun mɔ: «Elε ko na do wa? Na ɛmε ɖaxo tεye gbe nyɔ dɔmε do-o kpoju, e o kpe.»

¹⁶ Le gbegbe mε la ɲutɔ, Esawi mɔ trɔ sɔ omɔ etɔn, a do sɔn yi Seyi. ¹⁷ Vɔ, Jakɔbu emyɔ, bo sɔn yi Sukɔtu we oto mε. Le ble la, e gbá oxwe na emyɔ ɲutɔ, bo wasi okpweye na kanlin etɔnye. Mi wε dɔn ye do dɔ nyikɔ na ofi la tun Sukɔtu^r.

Jakɔbu va jε oxwe do Sicεmu

¹⁸ Xena Jakɔbu lεkɔ sɔn Padanu-Alamu, e gbɔn va Sicεmu le Kana we oto mε, le fifa mε. E bo jε oxwe do toxo la we ɲukɔn. ¹⁹ E bo xɔ nyixɔ xe ji na e wasi avɔva etɔn la do le Hamɔ^s we

^r33.17 Sukɔtu we gɔnmε wε nyi «kanlin we okpweye.»

^s33.19 Hamɔ la ji ovi ɲusunglo ɖokpo xena e dɔ nyikɔ na tun

jijimeviye si. Ohogan kanweko wε e do xɔ nyixɔ la.²⁰ E wasi ovɔsinsan we agba ðe do ble la bo yɔ-ε tun Eli, Izrayeli we Mawu.

34

Ye gble kpo Dina, Simenyɔ kpodo Lewi bo va yi ðe ohlɔn

¹ Dina, nyɔnuvi xena Leya ji na Jakɔbu, tɔn, a do va yi kan oto la mε we nyɔnuviye kpɔn. ² Sicemu xeni ovi na oga Hamɔ, Hivi we jijimevi, kpɔn-ε, bo kplɔ-ε, bo va yi ðo oxo kpo-e, bo gble kpo-e. ³ Sicemu we ayixa blebu te do Dina Jakɔbu vye nyɔnuvi la wu, e bo yi owan ni-i, bo je gbagba nɔ na nyɔnuvi la, a do ðe oji do e wu. ⁴ Sicemu bo va lɔ na otɔ Hamɔ tun mɔ: «Va yi byɔ nyɔnuvi mε na-a na ma ðe-e.» ⁵ Jakɔbu bo se tun Sicemu bo gble kpo heviye nyɔnuvi Dina, vɔ, xena vikpε etɔn ŋusungloye le hɔntun kpodo kanlin etɔnye, e bɔ onu gbɔn ye bo gbɔn. ⁶ Hamɔ, Sicemu otɔ la, bo va yi Jakɔbu kɔn a do lɔ oxo ni-i. ⁷ Jakɔbu vikpε ŋusunglo laye gbɔn sɔn hɔntun. Xena ye se onu xeni jɔ la, e vε na ye, adi bo wle ye tañu, ðo, Sicemu ðu osu na Izrayeli we hwendo bo do ðo oxo kpodo Jakɔbu vye nyɔnuvi. Onu mɔsinhatɔn ɔn ðo na jɔ. ⁸ Vɔ, Hamɔ bo lɔ na ye tun mɔ: «Ovi tεye Sicemu we ayixa blebu te do nyɔnuvi miatɔn wu tañu, ko ðe kuku, mi sɔ-ε sɔ ni-i, ni a sɔ ðe. ⁹ Mi wasi alɔwiwle we okancica kpo mí. Mi na nɔ sɔ nyɔnuvi miatɔnye na mí, mí ba nɔ ðe, mi ba nɔ ðe míatɔnye can. ¹⁰ Mi na

Sicemu. Emε ðeye nɔ lɔ tun Hamɔ la bwε bo ðo Sicemu we toxo.

nó míakón, oto la na le nuvo na mi. Mi na nó nō ofi xeni jlo mi, a bo nō dí asa gbón oto la mε, a bo jε oxwe do e mε.»

¹¹ Sicemu bo lɔ na nyɔnuvi la otɔ kpodo nɔvye ɲusungloye tun mɔ: «Mi wasi dɔmənywε na-a, onu ɖekpekpe xena mi na byɔ-ɔ, ko na sɔ na mi. ¹² Mi byɔ agban kpodo ajɔ susu do si ye, ko na sɔ onu xena mi na byɔ laye, a sɔ na mi, vɔ, mi sɔ nyɔnuvi la na-a na ma sɔ ɖe.» ¹³ Kpo εmεbleɖu kpo, Jakɔbu vikpε ɲusunglo laye ɖo oxo la wu na Sicemu kpodo otɔ Hamɔ, ɖo, Sicemu gble kpo yenɔvye nyɔnuvi Dina. ¹⁴ Ye bo lɔ na ye tun mɔ: «Oxo xena o lɔ nɔ, mí ɔn kpewu na wasi-i, mí ɔn kpewu na sɔ mía nɔvye nyɔnuvi sɔ na ɲusunglo xeni ɔn gbo ada, ɖo, e na nyi ɲunya na mí. ¹⁵ Onu xena mi na wasi, mí ba do yi ogbe na mi, jan wε nyi tun mɔ, mi na gbo ada na ɲusunglo miatɔn zeteye, a bo trɔ zun míye ha. ¹⁶ E mε, mí na sɔ nyɔnuvi míatɔnye sɔ na mi, mi ba ɖe, míye can ba ɖe miatɔnye, mí bo na jε oxwe do mia kɔn, mí bo na trɔ zun otogun ɖokpo gee. ¹⁷ Vɔ, na mi ɔn yi ogbe na mí, bo gbo ada, be mí na mɔ kplɔ nyɔnuvi míatɔn, a bo sɔn.»

¹⁸ Oxo yetɔnye bo jε e ji na Hamɔ kpodo ovye Sicemu.

¹⁹ Hwanjavi la bo wasi onu xena ye lɔ la le madɛn-madɛn mε, ɖo, e yi owan na Jakɔbu vye nyɔnuvi la. Ye bo nɔ ɖo sisi na Sicemu la sɔ hugan εmε gbokpweye seju le otɔ we oxwegbe. ²⁰ Hamɔ kpodo ovye ɲusunglo Sicemu yi toxo yetɔn we agbo mɔnu, bo lɔ oxo la na otovi yetɔnye ɖo lesinha: ²¹ «Εmε mε ye nyɔ dɔmε do mí, ye ni jε oxwe do oto míatɔn mε, a bo dí asa gbón e mε, oto la ni nɔ

nuvo na ye gbaa. Mí na nɔ ðe nyɔnuvi yetɔnye, a bo sɔ míatɔnye sɔ na ye, ye ba ðe. ²² Vɔ, gbɔxwe ye na yi ogbe, a bo jɛ oxwe do míakɔn na mí a do trɔ zun otogun ðokpo gee, ɲusunglo míatɔn zetɔye ðo na gbo ada ði lena ye ɲutɔye le ðo ha. ²³ Na mí yi ogbe, ye bo nɔ mía kɔn, kanlin yetɔn zetɔye kpodo ðɔkun yetɔnye ɔn na trɔ zun míatɔn wεε? Mí a yi ogbe na ye kroŋu, na ye a nɔ mía kɔn.» ²⁴ Emε zetɔye xeni tɔn va toxo la we agbo mɔnu ye, bo yi ogbe na Hamɔ kpodo ovye Sicεmu we oxo, mi we ye gbo ada na ɲusunglo zetɔye xeni le toxo la mε ye.

²⁵ Onyihinhɔn atɔngɔ gbe etɔn, hwexenu na ɲusunglo laye lo se vive nɔ, Jakɔbu vikpε ɲusunglo owe, Simεnyɔ kpodo Lewi, xeye ni nyi Dina we fofoye, lyɔ, dənkpwε yetɔnye ðokpo-ðokpo, bo dyε toxo la mε vivo ma ðo, bo hu ɲusunglo zetɔye seju. ²⁶ Ye bo hu Hamɔ kpodo ovye Sicεmu la le dənkpwε nu, bo kplɔ Dina le Sicεmu we oxwegbe, bo sɔn. ²⁷ Jakɔbu vikpε ɲusungloye ðigbe le emε xeye na abi le ye wu laye ji, bo bε onuye le toxo la mε seju, ðo, ye gble kpodo yenɔvye nyɔnuvi. ²⁸ Ye bε lengbɔ yetɔnye, gbɔgbwεye, onyiye, osɔkεtε yetɔnye kpodo onu xeni le toxo la mε kpodo nugyoye. ²⁹ Ye bε ðɔkun yetɔn zetɔye seju, bo bε vikpε yetɔnye kpodo yesyεye, bo bε onu xeye ni le oxwe gbe ye seju.

³⁰ Jakɔbu bo lɔ na Simεnyɔ kpodo Lewi kpo tun mɔ: «Tagba mε mi ðɔn va na-a, bo na na na otovi laye, Kanatɔye kpodo Felezitɔye na gbe owan na-a. Emε mε ye na do ahwan hoo kpan ɲukɔn-ɔ, emε ovii ðe jan bε mí nyi, ye na va cɔn-ɔ, mɔ kpodo xwedo teye

ba crɔn.³¹ Ye bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Elez jɔ ye na do wa onu kpodo mía nɔvye nyɔnuvi qì ləlonɔ ha?»

35

Jakɔbu le le Sicemu bo va je Beteli

¹ Mawu lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Site, yi Beteli a bo je oxwe do ble. Wasi ovɔsinsan we agba do ble la na mɔ Mawu xeni ze do ŋumɛ na we, le hwexenu na o lo si na fofɔ tɔwe Esawi nɔ.»

² Jakɔbu lɔ na xwedo etɔn kpodo eme zeteye xeni le kpo-e ye tun mɔ: «Mi bε yɔhwe xeye ni le mia si ye te. Mi sra ewu na miaðe, a bo qɔli onudido miatɔnye. ³ Mí na site, a bo sɔn yi Beteli, ko na wasi ovɔsinsan we agba le ble la na Mawu xeni se eðe teye le hwexenu na ko le vivesise mε, e bo gɔ alɔ na-a le omɔ ji yiyi teye mε. ⁴ Mi wε ye bε yɔhwe xeye ni le ye siye kpodo oganvi xeye ni le oto mε na ye, sɔ na Jakɔbu. Jakɔbu bo qì ye do gunnu na yɔhwetin qaxo xeni le Sicemu we aha. ⁵ E mε godo, ye sɔn, Mawu do vivɔ qaxo ðe na eme xeye ni le toxo xeye ni lədo ofi laye mε, eme ti ko xa je ete na Jakɔbu vikpεye o.

⁶ Jakɔbu kpodo eme xeni kplɔ-ε do zeteye, va yi je Luzu le Kana we oto mε, ye bo mɔ nɔ yɔ Luzu la tun Beteli. ⁷ E wasi ovɔsinsan we agba ðe do ble bo qo nyikɔ na ofi la tun Eli Beteli^t; qo, ble la wε Mawu ðe ede sɔ xlε-ε le, le hwexenu na e lo si na fofɔ etɔn nɔ.

^t35.7 Eli Beteli we gɔnmε wε nyi «Beteli we Mawu».

⁸ Debola, nyonu xeni nɔ kpe ɲukunsin do Hlebeka wu sɔn ovii mɛ gbɔn, ku, ye bo q̄i-i le Beteli we aha le gunnu na yɔhwetin daxo xena Jakɔbu yɔ tun avin finfan we yɔhwetin.

⁹ Xena Jakɔbu gbɔn sɔn Padanu-Alamu, Mawu mɔ de eđe sɔ xlɛ-ɛ ke, bo do ni-i. ¹⁰ Mawu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Nyikɔ tɔwe nyi Jakɔbu, vɔ, ye ɔn mɔ yɔ we dɔ mɔsinha nɔ. Nyikɔ tɔwe na nyi Izrayeli.» Mi wɛ dɔn na nyikɔ etɔn do nyi Izrayeli. ¹¹ E bo lɔ ni-i tun mɔ: «Mɔ wɛ nyi Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ. Ji do e ji, a bo gbakpe, otogun kpodo otogunye we ogbeta susu na tɔn sɔn myɔ mɛ. Xɔluye bo na tɔn sɔn jijimɛvi tɔweye mɛ. ¹² Oto xena ko sɔ na Ablaxamu kpodo Izaki, ko sɔ na we, jijimɛvi tɔwe xeye ni na jɔ kplɔ we do ye, ko na sɔ oto mɛ la sɔ na ye.»

¹³ Mawu lε le e kɔn, le ofi xena e lɔ oxo ni-i le. ¹⁴ Jakɔbu li josido we ɛkpɛn de do ofi xena Mawu lɔ oxo ni-i le la, e bo kɔn ven kpodo ami do ɛkpɛn la ji. ¹⁵ Jakɔbu bo dɔ nyikɔ na ofi xena Mawu lɔ oxo ni-i le la tun Beteli^u.

Hlaceli ji Benyaminu, bo ku

¹⁶ Ye lε le Beteli bo sɔn nɔ, e bo mɔ drɔn tanju gbɔxwe ye na jɛ Eflata, hwemenu we Hlaceli ji ovi. Ovi jiji la bo syɛnxu do-e tanju.

¹⁷ Hwexenu na e le ovi jiji we vivesise mɛ, nyɔnusi ovi ji na emetɔ la lɔ ni-i tun mɔ: «Jikan ni ká mɔ so we, dɔ, o mɔ ji ɲusunglo ke.»

¹⁸ E le oku we omɔ ji, mi wɛ hwexenu na e ka myɔ onu nɔ, e dɔ

^u35.15 Kpɔn Titɔ e ji 28:19.

nyikɔ na ovi la tun Benu-Oni^v, vɔ, ovitɔ la bo dɔ nyikɔ ni-i tun Benyaminu^w. ¹⁹ Hlaceli ku, ye bo q̄i-i do Eflata we omɔ ji, Eflata la wɛ ye mɔ nɔ yɔ tun Betellexemu. ²⁰ Jakɔbu li josido we ɛkpɛn dɛ do yɔgun etɔn ji. Mi wɛ nyi Hlaceli we yɔgun we josido we ɛkpɛn, e bo mɔ le gbɔɔn do va jɛ egbe.

²¹ Izrayeli jɛ omɔ, bo va yi li avɔva etɔn do Migidalu-Edɛ^x we godo. ²² Hwexenu na Izrayeli le kansin mɛ la mɛ, Hlubenu va yi dɔ oxo kpo Bilixa, otɔ we zyavi, Izrayeli bo se oxo mɛ la.

Jakɔbu ji ɲusunglo weve:

²³ Leya vikpɛ ɲusungloye xɛn: Hlubenu ovitantyan Jakɔbutɔn, Simenyɔ, Lewi, Juda, Isaka, Zabulon. ²⁴ Hlaceli vikpɛ ɲusungloye xɛn: Jozefu kpodo Benyaminu. ²⁵ Bilixa, Hlaceli we odansɔvi nyɔnusi we vikpɛ ɲusungloye xɛn: Dan kpodo Nefutali. ²⁶ Zilipa, Leya we odansɔvi nyɔnusi we vikpɛ ɲusungloye xɛn: Gadi kpodo Ace. Jakɔbu we vikpɛ ɲusunglo xeye na ye ji ni le Padanu-Alamu we toxo mɛ, ye mɛ.

Jakɔbu gbɔn va otɔ kɔn, e mɛ godo otɔ la bo ku

²⁷ Jakɔbu va yi otɔ Izaki kɔn le Mamule le Kilyati-Aluba we kansin mɛ, xena ye mɔ nɔ yɔ tun Eblɔn. Blɛ la wɛ Ablaxamu o nɔ

^v35.18 Benu-Oni we gɔnmɛ wɛ nyi «vivesise we ovi».

^w35.18 Benyaminu we gɔnmɛ wɛ nyi «Ovi xe ji na ɲukunsin teye le».

^x35:21 Ogbɔkpwe we oxɔ wɛ ye dɔ nyikɔ na dɔ mɔsinha.

viđe saa, Izaki can bo va le ble la.²⁸ Izaki nɔ egbε na oxwe sandi ḥokpo ota atrotɔn,²⁹ bo myɔ onu. E ku, bo sɔn yi dagbwaye kɔn. E hwɛn tanju, bo nɔ egbε dindyoñ. Vikpε etɔn ɲusungloye, Esawi kpodo Jakɔbu, bo ɖi-i.

36

Esawi kpodo xwedo etɔn va yi ci Seyi

¹ Esawi xena ye mɔ yɔ tun Edɔmu we jijimεviye xen: ² Esawi de Kanatomε we nyɔnuviye: ḥokpo nyi Ada, xeni nyi Elɔn vye nyɔnuvi, Elɔn la bo nyi Heti we jijimεvi; de bo nyi Oholivama xeni nyi Ana vye nyɔnuvi, bo nyi dagboyɔvi Sivenyɔtɔn, Sivenyɔ la bo nyi Hivi we jijimεvi. ³ Esawi bo mɔ de Basumatu xeni nyi Isimayeli vye nyɔnuvi. Basumatu la we fofo bo nɔ nyi Nebayɔtu.

⁴ Ada ji Elifazu na Esawi, Basumatu bo ji Hleweli ni-i. ⁵ Oholivama bo ji Yewucu, Yayelamu kpodo Kola ni-i. Esawi we vikpε ɲusunglo xena ye ji ni-i le Kana we oto mε ye, e mi mε.

⁶ Esawi kplɔ osyεye, vikpε etɔn ɲusunglo kpodo nyɔnusiye, εmε ḫekpekpe xeni gbe le oxwe etɔn gbe ye, kanlin etɔn zetεye kpodo onu zetεye xena e do le Kana we oto mε ye seju, e bo sɔn yi oto bu mε voo, bo dun yi le nɔvyε Jakɔbu wu. ⁷ Do, ḫokun yetɔnye su gbɔɔn na ye ɔn kpewu na nɔ okpɔ, oto xe mε na ye le la bo hwe na kanlin yetɔnye, a do kpɔn onu, a bo ɖu. ⁸ Esawi bo jε oxwe do Seyi we okpóye mε. Esawi we mɔ nɔ nyi Edɔmu.

Jijimεvi Esawitɔnye xen

⁹ Esawi we nyi dagbo-dagbo na Edɔmu vikpεye, ye bo nɔ Seyi we okpóye mε. Esawi we jijimεviye xεn: ¹⁰ Esawi we vikpε ŋusungloye xεn: Elifazu xeni nyi Ada Esawi syε we ovi ŋusunglo, kpodo Hleweli xeni nyi Basumatu Esawi syε we ovi ŋusunglo.

¹¹ Elifazu we vikpε ŋusungloye nyi Tema, Oma, Sefo, Gayetamu kpodo Kenazu. ¹² Timuna bo nyi Elifazu Esawi vyε we zyavi. E bo ji ovi ŋusunglo ɖokpo ni-i, mi we nyi Amaleki. Esawi kpodo osyε Ada we dagboyɔviye mε.

¹³ Hleweli vikpε ŋusungloye xεn: Naxatu, Zela, Cama kpodo Miza. Esawi kpodo osyε Basumatu we dagboyɔviye mε. ¹⁴ Vikpε ŋusunglo xeye na Esawi syε Oholivama xeni nyi Ana vyε nyɔnuvi bo nyi Sivεnyɔ we dagboyɔvi, ji ye xεn: Yewucu, Yayelamu kpodo Kola.

¹⁵ Esawi vikpε ŋusungloye we xwedogaye xεn: Elifazu, Esawi we ovi tantyan, we vikpε ŋusungloye we xwedogaye xεn: Tema, Oma, Sefo, Kenazu, ¹⁶ Gayetamu, Amaleki. Elifazu we xwedogaye mε le Edɔmu we oto mε. Ada we vikpε ŋusungloye mε.

¹⁷ Esawi vyε Hleweli we vikpε ŋusungloye we xwedogaye xεn: Naxatu, Zela, Cama, Miza. Hleweli we xwedogaye le Edɔmu we oto mε, ye mε. Esawi syε Basumatu we vikpε ŋusungloye mε.

¹⁸ Esawi syε Oholivama we vikpε ŋusungloye we xwedogaye xεn: Yewucu, Yayelamu, Kola. Esawi syε Oholivama xeni nyi Ana vyε nyɔnuvi, we vikpε ŋusungloye mε.

¹⁹ Esawi xena ye mɔ nɔ tun Edɔmu we jijimεviye, kpodo

xwedoga yetɔnye, mε.

²⁰ Seyi Holi we jijimεvi, xeni jε oxwe do oto la mε tantyan, we vikpε ŋusungloye xεn: Lotanu, Covalu, Sivenyɔ, Ana, ²¹ Dicɔnnu, Ece kpodo Dicannu. Holi we jijimεviye, bo nyi Seyi vikpε ŋusungloye le Edɔmu we oto mε, ye mε. ²² Lotanu vikpε ŋusungloye bo nyi Holi kpodo Hemamu. Lotanu nɔvye nyɔnusi bo nɔ nyi Timuna. ²³ Covalu vikpε ŋusungloye xεn: Aluvan, Manaxatu, Evalu, Sefo kpodo Onamu. ²⁴ Sivenyɔ vikpε ŋusunlgoye xεn: Aya kpodo Ana. Ana la wε kpɔn εsin zozo xeni tɔn sɔn nyixɔgɔ nɔ, le zogbeji le hwexenu na e lo kplɔ oto we osɔkεtεye nɔ.

²⁵ Ana vikpεye xεn: ovi ŋusunglo Dicɔnnu kpodo ovi nyɔnusi Oholivama. ²⁶ Dicɔnnu vikpε ŋusungloye xεn: Hemudanu, Ecubanu, Yitilanu kpodo Kelanu. ²⁷ Ese vikpε ŋusungloye xεn: Bilixanu, Zavanu kpodo Akanu. ²⁸ Dicannu vikpε ŋusungloye xεn: Wusu kpodo Alanu.

²⁹ Holi we jijimεvi we xwedogaye xεn: Lotanu, Covalu, Sivenyɔ, Ana, ³⁰ Dicɔnnu, Ese, Dicannu. Holi we jijimεvi we xwedogaye dogbɔn hwendo yetɔnye dɔkpo-dɔkpo mε le Seyi we oto mε, ye mε.

³¹ Gbɔxwe na xɔlu ðe do va ðu oga do Izrayeli vikpεye ji, xɔlu xeye ni ðu oga ðe kplɔ ðe do le Edɔmu we oto mε ye xεn: ³² Bela, Bewɔ vye ŋusunglo, ðu xɔlu le Edɔmu, toxo etɔn we nyikɔ bo nyi Dinaba. ³³ Bela la va ku, Yovabu xeni nyi Zela vye ŋusunglo bo sɔn Bosra we toxo mε, va ðu xɔlu do dome etɔn. ³⁴ Yovabu la va ku,

mi wε Hucamu xeni sɔn Temanutɔye we oto mε, bo va ɖu xɔlu do dome etɔn. ³⁵ Hucamu la va ku, mi wε Hadadi xeni nyi Bedadi vye ɳusunglo, bo ɖu xɔlu do dome etɔn. Emyc wε ɖu le Madyantɔye ji le Mɔwabu we oto mε. Toxo etɔn bo nɔ nyi Aviti. ³⁶ Hadadi la va ku, mi wε Samla xeni sɔn Masuleka we toxo mε, ɖu xɔlu do dome etɔn. ³⁷ Samla la va ku, mi wε Sawulu xeni sɔn otɔsisa Hlewovɔtu we akpaji, ɖu xɔlu do dome etɔn. ³⁸ Sawulu la va ku, mi wε Balu-Hananu xeni nyi Akubɔ vye ɳusunglo, ɖu xɔlu do dome etɔn. ³⁹ Balu-Hananu, Akubɔ vye la ku, mi wε Hada ɖu xɔlu do dome etɔn. Toxo etɔn we nyikɔ wε nyi Pawu. Osyε we nyikɔ bo nyi Mεhetavεli xeni nyi Metredi vye nyɔnuvi bo nyi Mε-Zahavu we dagboyovi.

⁴⁰ Esawi we xwedogaye we nyikɔ xεn dogbɔn hwendo yetɔnye kpodo kansin yetɔnye nu: Timuna, Alwa, Yeteti, ⁴¹ Oholivama, Ela, Pinɔnu, ⁴² Kenazu, Temanu, Mivusa, ⁴³ Magudyεli, Ilamu. Xwedoga Edɔmutɔnye kpodo kansin xeye mε na ye je oxwe do ye ɖokpo-ɖokpo, le oto xeni nyi yetɔn la mε, e mi mε.

Esawi wε nyi dagbo-dagbo na Edɔmutɔye.

37

Jozefu

(37—50)

Jozefu ku odrɔ

¹ Jakɔbu ci Kana, ofi xena otɔ o nɔ saa. ² Jakɔbu we vikpεye we gbexo xɛn: Jozɛfu nyi hwanjavi ɖe, bo ɖo oxwe fɔtɔn ɲukɔn owe. E nɔ kplɔ fofo etɔnye do, na ye kplɔ ogbɔye yi amakanmɛ nɔ. Fofo etɔn mɛ laye, bo nyi otɔ syɛ xeye na ye nɔ yɔ tun Bilixa kpodo Zilipa we vikpε ɲusungloye. Jozɛfu nɔ va to fofo etɔnye we oxo nyanylaye na yetɔ. ³ Izrayeli^y yi owan na Jozɛfu hugan vikpε etɔn gbokpweye, ɖo, e ji-i le nyɔxɔ mɛ. E bo tɔ awu gblele abɔ gaga nɔ ɖe xeni ve oho ni-i. ⁴ Jozɛfu we fofoye bo kpɔn tun yetɔ bo yi owan ni-i hugan ye εmɛ gbokpweye seju. Mi wε ye gbe owan na Jozɛfu la, ye ko mɔ nɔ kpewu lɔ oxo ni-i kpodo ogbe fifa.

⁵ Gbedokpo Jozɛfu ku odrɔ. E bo to odrɔ etɔn la na fofo etɔnye, ye bo mɔ gbe owan ni-i do e ji taŋu. ⁶ Jozɛfu lɔ na ye tun mɔ: «Ko ɖe kuku, mi ɖo oto odrɔ xena ko ku: ⁷ mi kpɔn, mí le nugyo bo lo bla εjinukun we getin xeye na mí gbo ye nɔ, zɔndokpo kpoŋu getin xena ko bla la, fɔn, bo le ote, getin xeye na miye mi bla ye bo lɛ do-e, bo do onu odo nɔ le ɲukɔn na getin bibla teye la nɔ.» ⁸ Jozɛfu we fofoye bo kan-ɛ se tun mɔ: «O ka va ɖu xɔlu do mía nu nɔ wεε alo o ka va kpa εcε do mía ji nɔ wεε?» Ye bo mɔ gbe owan ni-i do e ji, do odrɔ etɔnye kpodo oxo etɔnye wu.

⁹ Jozɛfu mɔ ku odrɔ bu ke, bo mɔ to-e na fofo etɔnye. E lɔ tun mɔ: «Mi kpɔn, ko mɔ ku odrɔ ke tun ohwe, osun, kpodo sunhwevi wedokpo bo va do onu odo le ɲukɔn na-a nɔ.» ¹⁰ E bo to odrɔ mɛ la na otɔ ɖi lena e to-e na fofo etɔnye ɖo ha. Otɔ bo gbe onu ni-i

^y**37.3** Jakɔbu ke wε ye mɔ nɔ yɔ tun Izlayeli.

bo tun mɔ: «Odrɔ ɲukɔ le nyi e me na o ku? Mɔ, nawe, kpodo fofo tɔweye na va do onu odo na we wɛɛ?»¹¹ Fofo etɔnye bo hwan ewu do-e nɔ, vɔ, oto bo hen oxo me laye wu.

Jozefu we fofoye sɔ-ɛ sɔ sa

¹² Jozefu we fofoye yi Sicemu we kansinmɛ, a do kplɔ yetɔ we ogbɔye do yi amakanmɛ.¹³ Mi we Israyeli va lɔ na Jozefu tun mɔ: «Fofo tɔweye kplɔ kanlinye do yi amakanmɛ le Sicemu. Va, na ma dɔn we do yi yekɔn.» Jozefu bo qɔ e wu tun mɔ: «E nyɔ, ko se.»

¹⁴ Otɔ la mɔ lɔ tun mɔ: «Ko de kuku, va yi kpɔn tun fofo tɔweye kpodo kanlin laye le nywɛde jaa, o ba gbɔn a bo va qɔ ogbe na-a.» E bo dɔn-ɛ qodan sɔn Eblɔn we sisahun me, Jozefu bo va yi je Sicemu la,¹⁵ bo lo bu omɔ nɔ gbɔn gbefaji, mi we dahwe de kpɔn-ɛ, bo kan-ɛ se tun mɔ: «Elɛ o lo kan nɔ?»¹⁶ Jozefu bo qɔ e wu ni-i tun mɔ: «Fofo teyee we ko lo kan nɔ. Ko de kuku, o na kpewu na jlɛ ofi xena ye kplɔ kanlinye do yi amakanmɛ le la na-a wɛɛ?»¹⁷ Dahwe la bo qɔ e wu ni-i tun mɔ: «Ye o le le bwɛ, ko se ye lɔ nɔ tun heye a bo sɔn yi Dotan. » Jozefu je etɛ na fofo etɔnye bo kan ye nɔ, bo va yi kpɔn ye le Dotan la.

¹⁸ Jozefu we fofo laye kpɔn-ɛ le dindycɔnu daan, gbɔxwe e na va ye kɔn, ye bla ogbe do e wu, a do hu-i.¹⁹ Ye bo lɔ na yenɔnɔye nɔ tun mɔ: «Hee! mi kpɔn, odrɔ we oga la me lo gbɔn nɔ. ²⁰Fifi, e ya! Mí a hu-i, a bo sɔ oɔ etɔn sɔ flen do kalogun de me. Mí ba va yi lɔ tun kanlin ni nɔ wa adan de be bo vunvun-i qù. E me, onu xena odrɔ etɔn laye na va nyi, mí ba kpɔn.»²¹ Xena Hlubenu se oxo la,

e hwlen-ε gan le alɔ yetɔn mɛ, bo lɔ tun mɔ: «Mí ᜇn hu-i nɔ.»²² E bo mɔ lɔ tun: «Mi ká kɔn εhun dɔ onyi o! Mi sɔ-ε sɔ flen do gbefaji we kalogun mɛ mɛ, vɔ, mi ká na alɔ miatɔn a jɛ e wu.» E lɔ mɔsinha nɔ, a do kpewu hwlen-ε gan le alɔ yetɔn mɛ, a bo kplɔ-ε sɔ yi na otɔ.

²³ Xena Jozefu va fofo etɔn laye kɔn, ye wle-e, bo ñe awu gblelɛ la le okɔ ni-i, awu gblelɛ xeni ve oho la.²⁴ Ye bo wle-e, bo sɔ-ε sɔ flen do kalogun la mɛ. Kalogun la bo le toto, εsin ko le e mɛ.²⁵ E mɛ godo ye xlɔn onyi a do ñu onu. Mi wɛ, ye kɔ okɔ kponju, bo kpɔn Isimayeli we jijimɛvi ajɔdotɔ susu, ye bo zɔn kpɔkpa, bo sɔn Galadi. Ye bo do adlaganti^z kpodo bomu kpodo ladanumu we agban do osɔkpotɔnɔ yetɔnye ji, bo ñe do sɔn yi Ejiputi nɔ.²⁶ Mi wɛ Juda lɔ na nɔvye ye tun mɔ: «Na mí hu mía nɔvye la, bo cɔn onu do oku etɔn we oxo ji, ale ñukɔn lɛ na le e mɛ na mí? ²⁷ E ya, mí a sɔ-ε sɔ sa na Isimayeli we jijimɛviye, alɔ miatɔn ni ká jɛ e wu o, dɔ, mía nɔvye wɛ e nyi, εhun miatɔn wɛ.» Nɔvye ye bo yi ogbe na oxo mɛ la.²⁸ Vɔ, Madyan^a we jijimɛvi ajɔdotɔye gbɔn ble la va yi nɔ, ye bo ñe Jozefu tɔn-ε le kalogun la mɛ, bo sɔ-ε sɔ sa ohogan oko do Isimayeli we jijimɛviye, yee bo kplɔ Jozefu do sɔn yi

^z37.25 Adlaganti kpodo bomu kpodo ladanumu la, onusisi hwennyywɛye wɛ ye nyi. Ye bo nɔ zan ye a do gɔ adɔnye, ye bo nɔ si ye na oɔ, oɔ la ba do nɔ onyi na azan susu.

^a37.28 Ye mɔ nɔ yɔ Madyan we jijimɛviye tun Isimayeli we jijimɛviye.

Ejiputi.²⁹ Xena Hlubenu trɔ va kalogun la kɔn, e ɔn mɔ kpɔn Jozɛfu la le e mɛ. E bo vun awu etɔn le okɔ. ³⁰ Mi wɛ e trɔ va nɔvyeye kɔn, bo lɔ na ye tun mɔ: «Ovi la ɔn mɔ le ofi la! Bɔ le ko na gbɔn fifi?» ³¹ Ye gbo ohlo na agbo ñe, bo sɔ Jozɛfu we awu gblele la, bo nylo-e do εhun mɛ. ³² E mɛ godo, ye sɔ awu gblele xeni ve oho la, sɔ ñodan yetɔ, bo do ewen xe do e ji: «Onu xena mí kpɔn xɛn. Mí ñe kuku, glo-e kpɔn, tun e ke nyi ovi tɔwe we awu gblele la ke nyi e mɛ maa?» ³³ Jakɔbu glo-e kpɔn, bo lɔ tun mɔ: «Ovi tɔye we awu gblele be nyi xe o! Kanlin wa adan ñe ñu-i; awoo! E vunvun Jozɛfu.» ³⁴ Mi wɛ, e vun awu xeni le okɔ ni-i, bo sɔ ñokpo^b sɔ bla alin ji, bo nɔ lutu mɛ na azan susu do ovye wu. ³⁵ Vikpε etɔn zeteye, ŋusunglo kpodo nyɔnusi, site, a va fa akɔn ni-i, vɔ, e bo gbe bɔnu sise. E bo lɔ tun mɔ: «Lutu mɛ wɛ ko na le gbɔɔn a bo va yi kpɔn ovi tɔye le okutomɛ.» Jakɔbu bo mɔ gbe fan avin do ota na ovye nɔ.

³⁶ Madyan we jijimɛvi laye bo sa Jozɛfu na Potifa le Ejiputi, Potifa la bo nyi otodanwato ñaxo na Falawɔn. Emyc wɛ nyi sɔja xeye ni nɔ cɔ Falawɔn la we ogá.

38

Juda kpodo Tamaa we gbexo

^b**37.34** Le hwemenu, na ye sɔ ñokpo sɔ bla do alin ji, e nɔ ñe xlɛ tun ye bo le lutu mɛ.

¹ Le hwe mε la nu, Juda le le nɔvyeye kɔn, bo sɔn yi dahwe Adulamu we toxometɔ de kɔn, ye bo nɔ yɔ dahwe la tun Hila. ² Le ble, Juda kɔn nyɔnuvi de xeni nyi Cuwa kanatɔ vye. E bo sɔ de, bo nɔ kpo-e. ³ Nyɔnuvi la yi gomi, bo ji ovi ŋusunglo, Juda bo dɔ nyikɔ ni tun Ɛɛ. ⁴ Nyɔnuvi mε la mɔ ji ovi ŋusunglo bu ni-i, bo dɔ nyikɔ ni-i tun Onani. ⁵ E mε godo, e mɔ ji ovi ŋusunglo bu ke, bo dɔ nyikɔ ni-i tun Cela. Juda la bo le Kezivu le hwexenu na osye ji ovi mε la.

⁶ Juda bo de nyɔnu na ovi tantyan etɔn Ɛɛ la, nyɔnu la bo nɔ nyi Tamaa. ⁷ Vɔ, Juda we ovi tantyan Ɛɛ la ɔn jɛju na Xwetɔ Mawu, mi wε Xwetɔ Mawu hu-i. ⁸ Mi wε Juda lɔ na Onani tun mɔ: «Sɔ fofo tɔwe sye la do sɔ okpo, a bo nɔ kpo-e, o ba do dɔ jijimeviye ni-i. ⁹ Vɔ, Onani nyɔ-e tun ovi xena e na ji le okposi la wu bo ɔn nyi etɔn nɔ, mi wε dɔn, na e nɔ kpodo nyɔnu la nɔ, bo ka na afɔ nɔ, e nɔ sɔ kɔn do nyixɔ mε, e ko mɔ do dɔ jijimevi na fofo etɔn nɔ. ¹⁰ Onu xena e wa nɔ mε la ɔn jɛju na Xwetɔ Mawu, mi wε, e na na emyɔ can ku. ¹¹ Juda bo lɔ na Tamaa ovi sye la tun mɔ: «Va yi nɔ didawe we oxwegbe, a bo nyi okposi le ble, gboɔn do je hwexenu na ovi teye Cela na hwen.» E lɔ mɔsinha, dɔ, e ɔn jlo tun Cela la can a ku dɔ fofo etɔnye ha. Tamaa bo va yi ci otɔ we oxwegbe.

¹² Oxwe susuye va yi, Cuwa vye nyɔnusi xeni nyi Juda sye la, bo ku. Xena lutu mε ninɔ we azan la va yi vɔ, Juda yi Timuna, emyɔ kpodo hadwe etɔn Hila xeni sɔn Adulamu we toxo mε, a bo do va

yi kpɔn eme xeye ni xwle ofun le lengbɔ etɔnye wu nɔ ye.¹³ Ye va yi lɔ na Tamaa tun mɔ: «Kpɔn, suwetɔ va yi Timuna nɔ, na ye a do xwle ofun le lengbɔ etɔnye wu.¹⁴ Mi wɛ e ñe okposi we onu etɔnye, bo sɔ dukwi sɔ cɔn, bo butu ede, bo yi xlɔn onyi le Enayimu we toxo we agbo mɔnu, ño, ble wɛ omɔ gbɔn, bo do yi Timuna. E bo kpɔn tun Cela bo o hwɛn, vɔ, ye ko sɔ emyɔ Tamaa la sɔ ni-i na ni a ñe o.¹⁵ Juda kpɔn-ɛ, bo bu-i tun lelonɔ wɛ ha, ño, e cɔn onu nyumɛ.¹⁶ E tekpo-ɛ le omɔ la ji, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko ñe kuku, va mí a sɔn na ma ño oxo kpo we.» E ko nyɔ-ɛ tun visyɛ wɛ. Mi wɛ, nyɔnu la ño e wu ni-i tun mɔ: «Na o ño oxo kpo-o ñe, ele o na na-a?»¹⁷ E bo lɔ tun mɔ: «Mɔ, ko na sɔ gbɔgbwɛvi ñokpo le gbɔgbwɛ teyee me ñodan we.» Nyɔnu la bo tun: «E nyɔ, vɔ, sɔ onu ñe sɔ do awoba gbɔxwe, gbɔɔn do je hwexenu na o na sɔ gbɔgbwɛvi la sɔ ñodan.»¹⁸ Juda bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ele ko na sɔ do awoba na we?» E bo ño e wu ni-i tun mɔ: «Josi dido we organ tɔwe kpodo okan xeni le e wu, kpo okpo xeni le alɔ me na we.» Juda bo sɔ onu me laye ni-i, bo ño oxo kpo-e. Nyɔnu la bo yi gomi ni-i.¹⁹ Mi wɛ nyɔnu la site, bo sɔn, bo ñe dukwivi xeni sɔ cɔn la tɛ, bo mɔ sɔ okposi we onu etɔnye sɔ do.

²⁰ Juda va sɔ hadwe etɔn xeni sɔn Adulamu la sɔ ñodan, na ni a va yi sɔ gbɔgbwɛvi la sɔ na nyɔnu la, a bo yi onu xeye ni le owoba laye do va. Vɔ, hadwe etɔn la bo va yi kan-ɛ dokpo.²¹ E bo kan eme xeye ni le ofi laye se tun mɔ: «Bɔ le nyɔnu lelonɔ xeni nɔ cu cu ni enayimu we omɔto bwɛ la le?» Ye bo ño e wu ni-i tun mɔ: «Lelonɔ

ti ḷon nō bwε kpɔn can.»²² Mi wε e lεkɔ va Juda kɔn bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko ḷon kpɔn-ε, mɔsinha ke, εmε xeye ni nō nō ofi la ye bo lɔ na-a tun lεlona dε bo ḷon nō bλε kpɔn can.»²³ Juda bo dɔ e wu tun mɔ: «Kpɔn, ni sɔ onu laye, εmεye ni ká va ko mí. Ko sɔ gbɔgbwεvi la qodan, myɔ o ko kpɔn-ε.»

²⁴ Xena sunzan atɔn ha va yi vɔ, ye va lɔ na Juda tun mɔ: «Vwesi Tamaa wa lεlo, gbɔɔn lεlo we gomi wε le e si fifi.» Juda bo lɔ tun mɔ: «Ye ni dε-e tɔn, a bo tɔ-ε ozo!»

²⁵ Hwexenu na ye dε-e tɔn nō, e dɔn εmε qodan sutɔ la tun ye boo va yi lɔ ni-i tun mɔ: «Εmε xe tɔn ni nyi onu xeye wε ko yi gomi na. Ko dε kuku, glo josi dido we organ xe kpodo okan xeni le e wu kpɔn, a bo glo okpo xe kpɔn. Onu tɔn lε ye nyi?»²⁶ Xena Juda kpɔn onu laye kpɔn, e do josi tun heteye bε, mi wε e lɔ tun mɔ: «E wa onu do osen^c ji hugan mɔ, dɔ, ko ḷon sɔ-ε na ovi teye Cela ni a sɔ dε.» Juda ko mɔ tekpo nyɔnu la kpɔn gbede.

²⁷ Xena ovi jiji we ganme va su ni-i, ye kpɔn tun hoho bε bo le dɔmε ni-i.²⁸ Hwexenu na e lo ji ovi nō, ovife dɔkpo dε alɔ dɔkpo tɔn. Nyɔnusi ovijina-εmetɔ la bo wle-e, bo bla okan vee do e wu, bo tun mɔ: «Ovi xe wε tɔn tantyan.»²⁹ Vɔ, ovi me la bo mɔ dɔn alɔ etɔn do sɔn, nɔvye owegɔ la, bo tɔn je ηukɔn ni-i. Mi wε nyɔnusi ovijina-εmetɔ la do axwa bo lɔ tun mɔ: «Bɔ lε o hun omɔ gbɔn bo do tɔn?» Ye bo dɔ nyikɔ na ovi me la tun Pelesi^d.³⁰ E me godo,

^c38.26 Alɔ wiwle we osen we oxo we ye lɔ le bλε nō.

^d38.29 Pelesi we gɔnmε we omɔ.

ovife xena okan vee le alɔ na la bo tɔn. Ye bo ɖo nyikɔ ni-i tun Zela.

39

Jozefu wa odan le Potifa we oxwegbe

¹ Ye kplɔ Jozefu do yi Ejiputi, mi we Potifa Ejiputito, xeni nyi otodanwato qaxo na Falawɔn, bo nyi soja xeye ni nɔ cɔ Falawɔn la we oga, xɔ Jozefu la le Isimayeli we jijimevi xeye ni kplɔ-ɛ do yi blɛ la ye si. ² Xwetɔ Mawu le kpodo Jozefu, onu zeteye bo zɔn ni-i nɔ. Xwetɔ etɔn Ejiputito la we oxwegbe wε Jozefu nɔ nɔ. ³ Xwetɔ etɔn la va kpɔn onu jɛ e wu tun Xwetɔ Mawu bo le kpo Jozefu, bo nɔ na na odan ɖekpekpe xeni nɔ wasi, nɔ ɖo ɳukɔn yiyi. ⁴ Potifa kɔn dɔmɛ do e wu bo sɔ-ɛ do ɖo odanwato emyc ɳutɔ tɔn. E bo sɔ-ɛ do ɖo onujikpɔntɔ le oxwe etɔn gbe, bo mɔ sɔ onu xeni ɖo zeteye sɔ do alɔ me ni-i. ⁵ Be sɔn hwexenu na Potifa sɔ-ɛ do ɖo onujikpɔntɔ le oxwe etɔn gbe, bo sɔ-ɛ sɔ ɖo onu etɔn zeteye nu, Xwetɔ Mawu do na Ejiputito la we oxwe do Jozefu wu. Xwetɔ Mawu we dona la bo gbakpe onu etɔn zeteye ji, le oxwe etɔn gbe kpodo ogle etɔn gbe. ⁶ Do e me la wu, Potifa jo onu zeteye xeni ɖo do alɔ me na Jozefu. E ko mɔ nɔ kpɔn onu ti kɔn zegbɔn onuɖuɖu etɔn xeni nɔ ɖu wu.

Jozefu nyi hwanjavi ɖe bo johun, bo nyɔhwyan.

Jozefu we oga sye lɔ ni-i tun ni boo va ɖo oxo kpo he

⁷ Azan viđe godo, Jozefu we xwetɔ sye va je ŋumɛ qido ni-i ji. Nyɔnu la bo lɔ ni-i tun mɔ: «Va dɔ oxo kpo-o.» ⁸ Jozefu gbe, bo lɔ na xwetɔ etɔn sye tun mɔ: «Kpɔn, xwetɔ tɛye ɔn mɔ nɔ kpɔn onu ti kɔn le oxwe la gbe, e bo sɔ onu zeteye sɔ do asi na-a.» ⁹ Le oxwe etɔn gbe eme de ɔn mɔ kpa ece hugan mɔ. E ɔn gbe onu ti na-a zegbɔn myɔ wu, dɔ osye we o nyi. Ele dɔn ko na do do onu baqabada qaxo me sin, a bo wa onu nyanya do Mawu?» ¹⁰ Ganke oxo qokpo la jan we nyɔnu la nɔ lɔ na Jozefu nɔ tegbe, vɔ, Jozefu ɔn yi ogbe a do va yi hlɔn aha ni-i gbɔɔn a do dɔ oxo kpo-e can.

¹¹ Gbedokpo Jozefu qye oxwe la gbe a do va yi wa odan etɔn, vɔ, oxwe la gbe we odansɔvi ti ko le. ¹² Potifa sye la bo wle awu le okɔ ni-i, bo lɔ tun mɔ: «Va dɔ oxo kpo-o.» Vɔ, Jozefu bo jo awu la do alɔ me ni-i, bo si, bo sɔn le oxwe la gbe. ¹³ Xena nyɔnu la kpɔn tun e bo sɔn bo jo awu etɔn do alɔ me ni-i, bo si sɔn le oxwe la gbe, ¹⁴ e do axwa bo yɔ odansɔvi oxwe la gbe tɔnye, bo tun mɔ: «Mi kpɔn! E hɛn dahwe Heblitɔ me va, a do ba oha mí. E tekpo-ɔ, a do dɔ oxo kpo-o, ko bo do axwa lelele. ¹⁵ Xena e kpɔn tun ko bo do axwa bo yɔ eme ye nɔ kponju, e jo awu etɔn do aha na-a, bo si, bo sɔn le oxwe la gbe.»

¹⁶ Mi we, nyɔnu la sɔ awu la sɔ dɔ aha, bo nɔ ote gbɔɔn do je hwexenu na Jozefu we xwetɔ la gbɔn do. ¹⁷ Nyɔnu la bo mɔ lɔ oxo qokpo ŋumyɔ laye na oswa, bo lɔ tun mɔ: «Eme xixɔ Heblitɔ xena o hɛn va na mí la, tekpo-ɔ, bo jlo na ba oha-a. ¹⁸ Vɔ, xena ko do axwa, bo yɔ eme ye nɔ, e jo awu etɔn do aha na-a, bo si sɔn le

oxwe la gbe.»¹⁹ Xena Jozefu we xwetɔ se oxo xena osyε to ni-i la, bo do lɔ ni-i tun walɔ xena εmε xixɔ etɔn bo zan do va yi hekɔnye be mε, oji etɔn fye tanju.²⁰ Mi wε Jozefu we xwetɔ la, na na ye wle-e, bo sɔ tu do ogankpame, le ofi xena ye nɔ tu xɔlu we ogantɔye do.

Jozefu du oga le ogankpame

Mi wε Jozefu nɔ ogankpame le ble la.²¹ Vɔ, Xwetɔ Mawu bo le kpodo Jozefu, bo de ogbeji ninɔ etɔn sɔ xlε-ε, bo na na ahwanga xeni kpa na ogankpa la de dɔmenywε sɔ xlε Jozefu.²² Ahwanga la bo sɔ ogantɔ xeni le ble la zεtεye sɔ do alɔ mε na Jozefu. Emɔɔ wε dɔ na nɔ nɔ ŋukɔn na odan ɖekpekpe xena ogantɔye na wa.²³ Ahwanga la ɔn mɔ nɔ kpe ŋukunsin do odan xeni do asi na Jozefu ti wu, dɔ, Xwetɔ Mawu le kpo Jozefu, bo nɔ na na odan ɖekpekpe na e sɔ, nɔ dɔ ŋukɔn yiyi.

40

¹ Xena onu mε laye jɔ va yi vɔ, xɔlu Ejiputiton we ahanbatɔ kpodo kpɔnnɔmɛtɔ etɔn, je agɔ do xwetɔ yetɔn, xeni nyi Ejiputi we xɔlu la.² Falawɔn la do adi do otodanwato owe mε laye, ahanbatɔye we oga la kpodo kpɔnnɔmɛtɔye we oga la.³ E bo wle ye do ogankpa mε le ahwanga xeni kpa na sɔja xeye ni nɔ cɔ xɔlu, kɔn, le ofi xena ye tu Jozefu do.⁴ Ahwanga la sɔ Jozefu sɔ dɔ na ye, e ba nɔ do sɔ odan na ye, ye bo nɔ ogankpa mε la mε na azan dindɔn ɖe.

Jozefu ðe odrɔ gɔnmɛ na ogantɔ owe laye

⁵ Le ozan mɛ gbedokpo, ahanbatɔ la kpodo kɔnnɔmɛtɔ la, xeye na ye wle do ogankpa mɛ laye ku odrɔ. Emɛ ðokpo-ðokpo we odrɔ bo ðo gɔnmɛ sise etɔn. ⁶ Xena Jozefu va ye kɔn le keklenu, e kpɔn tun ye bo le onulilo mɛ. ⁷ E bo kan Falawɔn we otodanwata xeye kpodo emyɔ kpo ni le ogankpa ðokpo la mɛ le xwetɔ etɔn we oxwegbe laye, se tun mɔ: «Elɛ ðɔn na mi do ðɔñu mɔsinha le egbe?» ⁸ Ye bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Mí ku odrɔ, vɔ, emɛ ti ko le bo na ðe e gɔnmɛ.» Jozefu bo ðo e wu na ye tun mɔ: «Mawu hɛn nɔ ðe odrɔ gɔnmɛ wɛɛ? Mi lɔ odrɔ laye na-a.»

⁹ Ahanbatɔye we oga la to odrɔ etɔn na Jozefu, bo lɔ tun mɔ: «Le odrɔ teye mɛ, ko kpɔn ventin ðe le ñukɔn na-a, ¹⁰ ventin la bo ðo alɔklan atɔn. Xena e jɛ kponju, e do εse, oxwi etɔnye bo na hlezɛn bibya. ¹¹ Falawɔn we kɔkpo bo le alɔ mɛ na-a, mi wɛ ko gbɛn hlezɛn laye, bo fyɔn ye do kɔkpo la mɛ, bo sɔ do alɔ mɛ na Falawɔn la.» ¹² Jozefu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Odrɔ xena o ku la we gɔnmɛ xen: alɔklan atɔn laye, nyi onyihinhɔn atɔn. ¹³ Le onyihinhɔn atɔn gbe, Falawɔn na kɔ we do yi oji, e na mɔ sɔ we do odan xena o nɔ wasi saa la mɛ, o ba mɔ jɛ kɔkpo sisɔ do alɔ mɛ na Falawɔn ji ði lena o nɔ sɔ ni-i ðo saa ha le hwexenu na o nyi ahanbatɔ ni-i. ¹⁴ Vɔ, na onu va nyɔ na we nɔ, ðonjudo wu ye. Ko ðe kuku, wasi ðɔmɛnywɛ na-a, a bo lɔ oxo teye na Falawɔn, e ba do ðe-o tɔn le ogankpa xe mɛ. ¹⁵ Ðo, fin wɛ ye fin-ù le Heblitɔye we oto mɛ, le bwɛ xe can, ko ko wa onu ti na ye na do sɔ-cɔ sɔ do

ogankpa mε o.»

¹⁶ Xena kpɔnnɔmɛtɔye we ogə kpɔn tun gɔnmɛ qidé la bo jɔhun, e lɔ na Jozefu tun mɔ: «Mɔ can ko ku odrɔ. Le odrɔ la mε, ko hɛn kpɔnnɔ jaxwi atɔn do ota. ¹⁷ Kpɔnnɔ hamɛ-hamɛ, xena Falawɔn nɔ qù wε gɔ jaxwi xeni le jigbe la mε. Vɔ, oxεye bo va qù ye le ota na-a nɔ.» ¹⁸ Jozefu bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Odrɔ xena o ku la we gɔnmɛ xen: jaxwi atɔn laye nyi onyihinhɔn atɔn. ¹⁹ Le onyihinhɔn atɔn gbe, Falawɔn na kɔ we do yi oji nyanya tɔn, e ko je e ji na we nɔ. E na do okan okɔ na we, do otin wu, oxεye bo na va qù olan tɔwe.»

²⁰ Mi we le onyihinhɔn atɔn gbe la, Falawɔn lo qù jijigbezan etɔn we oxwe nɔ. E bo wasi agɔ qùdu qaxo na odansɔvi etɔn zeteye seju. Le ye εmε zeteye we ŋumɛ, e ñe ahanbatɔye we ogə la kpodo kpɔnnɔmɛtɔye we ogə la tɔn le ogankpa mε. ²¹ E sɔ ahanbatɔye we ogə la sɔ qo odan etɔn mε. E bo mɔ je kɔkpo sisɔ do alɔ mε na Falawɔn ji. ²² Vɔ, e na ogbe ye bo do okan okɔ na kpɔnnɔmɛtɔye we ogə la. Onu laye bo jɔ qì lena Jozefu ñe e gɔnmɛ na ye qo saa ha pεpεpε. ²³ Vɔ, ahanbatɔye we ogə la, cɔn qɔñudo Jozefu wu, e wɔn-ε.

41

Falawɔn ku odrɔ

¹ Oxwe owe godo, Falawɔn la ku odrɔ ñe, bo kpɔn ede le otɔ sisɔ xena ye cɔn yɔ tun Nilu to. ² E na kpɔn jaa, bo kpɔn onyibu osi

acowe xeni nyɔ kpinkpɔn, bo do oju nywɛde, ye bo tɔn sɔn Nilu la mɛ, bo jɛ ama ɖuɖu ji le otɔ la to.³ E mɛ godo, onyibu osi acowe buye, xeni ve kpinkpɔn, bo ɖitɔ xangan-xangan, bo mɔ tɔn le Nilu la mɛ, bo va yi bɔ do acowe tantyantɔn laye wu, le otɔ la to.

⁴ Onyibu osi xeni ɖitɔ, bo ve kpinkpɔn laye, ɖu onyibu osi acowe xeni nyɔ kpinkpɔn, bo do oju laye. Mi we Falawɔn la davo bo fɔn.

⁵ Falawɔn la mɔ ɖye awlɔn mɛ, bo mɔ ku odrɔ owego. E kpɔn ejinukun we getin ɖokpo le ote, e bo zɛ ovi acowe, ye bo hwan ganji, bo nyɔ kpinkpɔn.⁶ E mɛ godo, ejinukun we getin bu mɔ wu do aha na ɖee la, e bo zɛ ovi acowe, ye bo hwekun, zozo we jehɔn xo sɔn hwezedo bo fyɔ ye.⁷ Ejinukun xeni hwekun laye mi xeye ni hwan bo glo laye. Falawɔn davo bo fɔn, e bo kpɔn tun he bo ku odrɔ ɖe.

⁸ Le kɛklenu etɔn, ayi gbado na Falawɔn la, e bo yɔ Ejiputi we majikiwasitɔ zeteye kpodo onunywɛtɔ zeteye, bo to odrɔ xeni ku la na ye. Vɔ, emɛ ti ɔn kpewu bo ɖe odrɔ la gɔnmɛ ni-i.⁹ Mi wɛ, ahanbatɔye we oga la, lɔ na Falawɔn tun mɔ: «Ko na lɔ onu nyanya xena ko wasi le egbe.¹⁰ Gbedokpo, o do adi do mí emɛ odansɔvi tɔweye, o bo tu mɔ kpodo kpɔnnɔmɛtɔye we oga do ahwanga xeni kpa na sɔja emecɔtɔye, we ogankpa mɛ.¹¹ Mí bo va ku odrɔ le ozan ɖokpo la mɛ, emyɔ kpo mɔ kpo, odrɔ ɖokpo-ɖokpo bo ɖo gɔnmɛ sise etɔn.¹² Hwanjavi Heblitɔ ɖe le ogankpa la mɛ kpodo mí, e bo nyi emɛ xixɔ na ahwanga xeni kpa na sɔja emecɔtɔye. Mí to odrɔ míatɔnye ni-i, e bo ɖe ye gɔnmɛ na

mí, εμε ɖokpo-ɖokpo kpodo etɔn. ¹³ Onu laye bo va jɔ pεpεpε ɖi lena e ɖe e gɔnmε na mí ɖo ha. Ye mɔ sɔ-ɔ ɖo odan tεye mε, ye bo do okɔ na kρɔnnɔmεtɔye we ogal a.»

Jozefu ɖe odrɔ gɔnmε na Falawɔn

¹⁴ Falawɔn dɔn tun ye boo yɔ Jozefu do va, ye bo hwlendo do kplɔ-ɛ sɔn ogankpa mε do va. Ye lun egen ni-i bo xlwε ota ni-i. E bo ɖɔli onudido etɔn, ye bo kplɔ-ɛ va Falawɔn kɔn. ¹⁵ Falawɔn la lɔ na Jozefu tun mɔ: «Ko ku odrɔ ɖe, εμε ti ko kpewu ɖe odrɔ la gɔnmε na-a. Vɔ, ko bo se tun na ye to odrɔ ɖe na we, o nɔ ɖe e gɔnmε. ¹⁶ Jozefu bo ɖo e wu ni-i tun mɔ: «E ɔn nyi mɔ hεn, vɔ, Mawu wε na na ɖewu xeni na fa oji na Falawɔn.» ¹⁷ Falawɔn la bo lɔ na Jozefu tun mɔ: «Le odrɔ tεye mε, ko le otɔ sisa Nilu to. ¹⁸ Ko na kpɔn kroŋju, ko kpɔn onyibu osi acowe xeni nyɔ kpinkpɔn, bo do oju nywεde, ye bo tɔn sɔn Nilu la mε, bo jε ama ɖudu ji le otɔ la to. ¹⁹ E mε godo, onyibu osi acowe buye, xeni ve kpinkpɔn, bo ɖitɔ xangan-xangan, mɔ tɔn le Nilu la mε. Le Ejiputi we oto mε seŋu, ko ɔn kpɔn kanlin ɖe, e bo ve kpinkpɔn ɖo mɔsinha kpɔn. ²⁰ Onyibu osi xeni ɖitɔ, bo ve kpinkpɔn laye, ɖu onyibu osi acowe xeni nyɔ kpinkpɔn, bo do oju laye. ²¹ Ye mi ye ganke, o ɔn na nyɔ-ɛ tun ye mi ye can. Lena ye ve kpinkpɔn ɖo saa la jan wε ye mɔ le. E mε, ko davo bo fɔn. ²² E mε godo, ko mɔ ku odrɔ bu ke. Ko kpɔn εjinukun we getin ɖokpo le ote, e bo zε ovi acowe, ye bo hwan ganji, bo nyɔ kpinkpɔn. ²³ E mε godo, bu mɔ zε ovi acowe ke, vɔ ye bo hwekun, zozo we jεhɔn bo xo sɔn hwezεdo bo fyc ye.

²⁴ Ovi acowe xeni hwekun laye bo mi ovi acowe xeni hwan bo nyɔ kpinkpɔn laye. Ko to-e na majikiwasitɔye, vɔ, εmε ti ɔn kpewu ðe e gɔnmɛ na-a.»

²⁵ Jozefu lɔ na Falawɔn tun mɔ: «Odrɔ owe laye, gɔnmɛ sise ðokpo gee wε ye ðo. Onu xena Mawu ka wasi nɔ, wε e ðe xlε we.

²⁶ Onyibu osi acowe xeni nyɔ kpinkpɔn laye nyi oxwe acowe, ovi acowe xeni nyɔ kpinkpɔn xena εjinukun we getin la zε ye can, nyi oxwe acowe. Odrɔ ðokpo gee wε ye nyi. ²⁷ Onyibu osi acowe ðe laye, xeni ðitɔ, bo vε kpinkpɔn laye, kpodo ovi acowe xeni hwekun xena εjinukun we getin zε, zozo we jεhɔn hwezedotɔn bo fyɔ ye la, yee can nyi oxwe acowe. Onu xena ye lo ðe xlε nɔ, wε nyi tun xovε na tɔn na oxwe acowe. ²⁸ Oxo xena ko lɔ fifi la, e mi mɛ. Mawu wε sɔ onu xeni ka wasi nɔ sɔ xlε we. ²⁹ Kpɔn, oxwe acowe lo gbɔn nɔ, εji bo na jε tanju le Ejiputi we oto la mɛ seju.

³⁰ E mɛ godo, xovε na tɔn na oxwe acowe, gbɔɔn εmεye na wɔn tun εji bo jε tanju le Ejiputi we oto la mɛ seju kpɔn. Xovε la na dɔn oto la do aya mɛ. ³¹ Xovε la na syεnxu gbɔɔn εmε ti ɔn mɔ ðoñudo εji xeni jε tanju le oto la mɛ saa wu nɔ o. ³² O ku odrɔ la do owe ji. E lo ðe xlε nɔ tun ogbeta na Mawu sɔ la, e na wasi-i dandan, e bo na wasi-i le maden mɛ. ³³ Fifi, Falawɔn ni kan εmε xeni ðo zinzin kpo onu nyinywε, a bo sɔ ðo Ejiputi we oto la nu.

³⁴ O ba mɔ ðo onujikpɔntɔye do oto la mɛ, ye ba nɔ yi εjinukun laye we maðo atun, gbɔn Ejiputi we oto la mɛ, le εji jijε tanju we oxwe acowe laye mɛ. ³⁵ Ye na kpli onuðuðu ðo onyi le oxwe nywε

xeye ni gbɔn nɔ laye mε. O ba na ogbe, ye ba kpli ejinukun gbɔn toxoye mε, ye ba kpe ɲukunsin do ye wu na we.³⁶ E ba nyi onuɖuɖu xena ye na kpli do onyi na Ejiputi we oto la na oxwe acowe we xovε xeni na va tɔn la. E mε, xovε la ko mɔ vɔ okun na otovi laye nɔ o.»

Falawɔn sɔ Jozefu do qo oga do oto zeteye etɔn nu

³⁷ Aɖaŋu na Jozefu ɖe la, jeŋu na Falawɔn kpodo otodanwato etɔnye seŋu.³⁸ Falawɔn bo lɔ na otodanwato etɔnye tun mɔ: «Mí kpewu na mɔ kpɔn εmε bu xe mε na Mawu we Gbigbɔ le di dahwe xe ha?»³⁹ Mi wε Falawɔn lɔ na Jozefu tun mɔ: «Xena Mawu na na o nyɔ onu mε la zeteye, εmε ti ɔn qo zinzin kpodo onu nyinywε di myɔ ha o.⁴⁰ Mi wε dɔn, myɔ wε ko na sɔ qo oto teye nu. Otovi tεye zeteye bo na nɔ zɔn do ogbediɖe tɔwe ji. Xɔlu na mɔ ko nyi jan wε na dɔn na ko na do qo ece hugan we.

⁴¹ Falawɔn la bo mɔ lɔ na Jozefu tun mɔ: «Kpɔn, ko sɔ Ejiputi we oto la zeteye sɔ do alɔ mε na we.»⁴² Mi wε Falawɔn ɖe josi dido we alɔgan etɔn le alɔ bo sɔ do alɔ na Jozefu, bo do cigan we awu ni-i, bo sɔ sika we oylo sɔ do okɔ ni-i.⁴³ E bo na na e ɖyε ahwanhun etɔn owegɔ mε, εmεye bo le ɲukɔn ni-i bo do axwa nɔ tun mɔ: «Onu le do!»

Lena Falawɔn sɔ Jozefu sɔ qo Ejiputi we oto la zeteye nu qo mε.

⁴⁴ Falawɔn la mɔ lɔ na Jozefu tun mɔ: «Mɔ wε nyi Falawɔn, vɔ, na ɔn na ogbe, εmε ti ɔn kɔ alɔ nɔ gbɔɔn do ɖe afɔ nɔ, le Ejiputi we oto la mε seŋu.»⁴⁵ E mε godo, Falawɔn ɖo nyikɔ na Jozefu tun

e bo nyi Safunati-Panεya. E bo sɔ Asenati Potifela vye nyɔnuvi sɔ ni-i, e bo sɔ dε. Potifela la bo nyi Oni we toxo we hunno. Mi we Jozefu tɔn, bo gbɔn Ejiputi we oto la mε.⁴⁶ Oxwe ogban wε le ota na Jozefu, le hwexenu na ye kplɔ-ε va Falawɔn, Ejiputi we xɔlu la, we ŋukɔn.

Xena Jozefu le le Falawɔn kɔn, e va yi gbɔn Ejiputi we oto la zetεye mε.⁴⁷ Le oxwe acowe xe mε na εji dɔ na je taŋu le la, ejinukun le oto la mε gbagbagba.⁴⁸ Jozefu bo kpli oxwe acowe xeye mε na εji je le, le Ejiputi la, we εjinukun zetεye, bo xuxu ye dɔ onyi le toxoye mε. E na na ye bε ejinukun xeni le ogle dεkpekpe mε, do toxo xeni tεkpɔ ye mε.⁴⁹ Jozefu kpli ejinukun dɔ onyi gbagbagba dī exuta we okɔ ha. E su gbɔɔn na e gbɔjwε jo akɔnɔuta wiwa do, dɔ e gbɔn ojle wu.

⁵⁰ Gbɔxwe xovε we oxwe la na do va, Asenati xeni nyi Potifela Oni we hunno vye nyɔnuvi la, ji ovi ŋusunglo owe na Jozefu.

⁵¹ Jozefu bo dɔ nyikɔ na ovi tantyan la tun Manase, dɔ, e lɔ tun mɔ: «Mawu na na ko wɔn vivεsise tεye zetεye, bo wɔn klan na ko klan le didaye we xwedo zetεye wu.»⁵² E bo yɔ ovi owegɔ la tun Eflayimu, dɔ, e lɔ tun mɔ: «Mawu na na ko ji ovi le oto xe mε na ko kpe ofun le.»

⁵³ Oxwe acowe xeye mε na εji na je taŋu le laye, va yi le Ejiputi we oto la mε.⁵⁴ Mi we oxwe acowe xeye mε na xovε na tɔn le laye bε, dī lena Jozefu lɔ-ε dɔ saa ha pεrεpε. Xovε tɔn gbɔn oto zetεye mε, vɔ, onuɖuɖu bo le Ejiputi we oto mε.⁵⁵ Xena xovε va tɔn le

Ejiputi we oto la zeteye mε, otogun la do axwa bo do byɔ onuɖuɖu Falawɔn. E bo lɔ na ye tun mɔ: «Mi va yi kpɔn Jozefu, a bo wasi onu xena e na lɔ na mi.»⁵⁶ Xovε la syenxu gbɔn oto la mε seju. Mi wε Jozefu hun ofi xeye na e xuxu ejinukun do laye, bo sa ejinukun na Ejiputitɔye. Vɔ, xovε la bo mɔ syenxu do e ji nɔ le Ejiputi.⁵⁷ Emεye nɔ sɔn egbe la we ofi zeteye seju, a bo va Ejiputi, a do va xɔ ejinukun le Jozefu si, qɔ, xovε la syenxu nɔ gbɔn nyix la ji seju.

42

Jakɔbu qɔ vikpε etɔnye qodan Ejiputi

¹ Jakɔbu se tun ejinukun bo le Ejiputi, mi wε e lɔ na vikpε etɔnye tun mɔ: «Elε dɔn mi do kpɔn ɳumε na mianɔniɔye nɔ? ² Mi kpɔn, ko se tun ejinukun bo le Ejiputi. Mi yi, a bo yi xɔ va na mí. E mε, mí ba nɔ egbe, mí ko mɔ ku nɔ.»³ Mi wε, Jozefu we fofo owo laye, yi Ejiputi, a do va yi xɔ ejinukun.⁴ Vɔ, Jakɔbu ḥon sɔ Benyaminu xeni nyi Jozefu nɔvye sɔ qodan, qɔ, e lo lɔ nɔ tun mɔ: «Onu nyanya de ni ká va yi jɔ do e ji o.»⁵ Izrayeli we vikpε laye va ejinukun xɔ gbe, qì emε gbokpweye can ha, qɔ, xovε la tɔn le Kana we oto mε taŋu.

Jozefu kpodo fofo etɔnye kpe

⁶ Jozefu wε kpa le oto la mε, emyɔ wε nɔ sa ejinukun na otovi zeteye. Fofo etɔnye bo va, bo do onu odo ni-i, bo cɔn ɳumε onyi.

⁷ Xena e kpɔn ye, e nyɔ ye, vɔ, e ɔn sɔ ede sɔ xlɛ ye, e bo kan oxo ye se kpodo ogbe sinsyɛn kpo tun mɔ: «Bɔ le mi sɔn?» Ye bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Kana we oto mɛ wɛ mí sɔn, a do va xɔ ejinukun.»

⁸ Jozefu nyɔ fofo etɔn laye, vɔ, yee ɔn mɔ nyɔ-ɛ o. ⁹ Mi wɛ Jozefu flin odrɔ xeye na e ku do ye wu saa laye, e bo lɔ na ye tun mɔ: «Onudokantɔye wɛ mi nyi, mi va bo na do va kpɔn ofi xena oto le nuvo do ye.» ¹⁰ Ye bo lɔ tun: «Mɔsinha hɛn mɔ εmɛ qaxo! Ejinukun xɔ gbe wɛ mí εmɛ odansɔvi tɔweye va. ¹¹ Otɔ qokpo vikpɛye wɛ mí nyi seju, oxojɔxo wɛ mí lɔ nɔ, mí odansɔvi tɔweye ɔn nyi onudokantɔye!» ¹² Vɔ, e lɔ na ye tun mɔ: «Ojo wɛ, mi va bwɛ a do va kpɔn ofi xena oto la le nuvo do ye wɛ.» ¹³ Ye bo mɔ lɔ ni-i tun mɔ: «Mí εmɛ odansɔvi tɔweye, nɔvi ŋusunglo weve wɛ mí nyi saa, oto qokpo bɛ ji mí, le Kana. Kpɔn, vikpɛvi la le míatɔ kɔn fifi trololo, εmɛ qokpo ko mɔ le.» ¹⁴ Mi wɛ Jozefu lɔ tun mɔ: «Oxo xena ko lɔ na mi nɔ wɛ nyi tun, onudokantɔye wɛ mi nyi.

¹⁵ Didokpɔn xena ko na wasi na mi xen: ko ta Falawɔn na mi, tun keju gbɔxwe mi na sɔn le oto xe mɛ, mia nɔvye vikpɛvi la jan wɛ na va gbɔxwe. ¹⁶ Mi sɔ εmɛ qokpo sɔ qodan le mia mɛ, ni a va yi kplɔ-ɛ do va, εmɛ gbokpweye ba nɔ ogankpame. E mɛ, ko ba kan odo se na oxo miatɔnye a do kpɔn tun oxojɔxo wɛ jaa. Na e ɔn nyi mɔsinha, ko ta Falawɔn na mi, onudokantɔye wɛ mi nyi.»

¹⁷ Jozefu bo tu ye do ogankpame do okpɔ na onyihinhɔn atɔn.

¹⁸ Onyihinhɔn atɔngɔ la gbe, e lɔ na ye tun mɔ: «Mɔ, ko nɔ vɔ Mawu, mi kpɔn, onu xena mi na wa a do nɔ εgbe xen: ¹⁹ Na e nyi

tun oxojəxo jan wε mi lɔ, be εmε qokpo na nɔ ogankpa xe mε na ye tu mi do la, mi εmε gbokpweye ba hen ejinukun va yi na xwedo miatɔn xeye ni le xovε ye.²⁰ E mε godo, mi ba kplɔ mia nɔvye kpe la do va na-a. E mε, ko ba do kpɔn tun oxojəxo bε miye bo lɔ nɔ, mi ko mɔ ku nɔ.» Ye bo wasi mɔsinha.²¹ Vɔ, le yenɔniye mε, ye bo lɔ nɔ tun mɔ: «Huun! Onu xena mí wa kpo mía nɔvye Jozefu, we otodindɔn we jε mía ji, qo, mí kpɔn vive xena e se nɔ le hwexenu na e ñe kuku na mí nɔ, vɔ, mí ko qo oto-e o, mi wε dɔn vive sise xe do jε mía ji nɔ.»²² Hlubenu bo lɔ na ye tun mɔ: «Ko ɔn gbe na mi tun miye boo ká wa onu nyanya ñe kpo ovi la wεε? Vɔ, mi ɔn qo oto-o, fifi, ohlɔn etɔn xεn ye byɔ mí nɔ.»²³ Ye ɔn nyɔ-ε tun Jozefu lo se oxo xena ye lo lɔ nɔ la, qo, na e lɔ oxo na ye nɔ, εmε wε nɔ ñe ogbe gɔnmε na ye.²⁴ Mi wε Jozefu tɔn le ye kɔn, bo fan avin. Xena e lε okɔ va ye kɔn, e lɔ oxo na ye, bo wle Simεnyɔ le ye mε, bo na na ye bla-ε le ñumε na ye.

Jozefu we fofo laye trɔ sɔn yi Kana

²⁵ Jozefu ñe ogbe tun ye boo do ejinukun do ati yetɔnye mε ni a bo gɔ, a bo sɔ εmε qokpo-qokpo we oho sɔ qo ati etɔn mε, a bo mɔ na ye onu xena ye na ñu le omɔ ji. Ye bo wasi mɔsinha na ye.

²⁶ Ye do agban yetɔnye do osɔkεtε yetɔnye ji, bo sɔn.

²⁷ Xena ye jε ofi xena ye na dɔ le ozan mε, εmε qokpo hun ati etɔn, a do na onuðuðu osɔkεtε etɔn, mi wε e kpɔn oho etɔn le ejinukun la ji le ati la mε.²⁸ E bo do axwa bo lɔ na nɔvye ye tun mɔ: «Ye sɔ oho tεye sɔ na-a, mi xεn le ati tεye mε!» Oji gbado na

ye, ye bo titɔ nɔ, bo kan yenɔniɔye se nɔ tun mɔ: «Elɛ nyi xe na Mawu wasi kpo mí?»

²⁹ Xena ye gbɔn va yetɔ Jakɔbu kɔn le Kana, ye to onu xeni jɔ do ye ji zeteye ni-i, ³⁰ bo lɔ tun mɔ: «Eme xeni kpa le oto la mε, lɔ oxo na mí kpodo ogbe sinsyɛn kpo, bo sɔ mí do kpɔn onudokantɔye.

³¹ Mí bo qɔ e wu ni-i tun mɔ: mí ɔn nyi onudokantɔye, oxojɔxo bε mí bo lɔ nɔ. ³² Nɔvi ŋusunglo weve wε mí nyi saa, otɔ qɔkpo bε ji mí, mía nɔvye qɔkpo ko mɔ le, vikpɛvi la le míatɔ kɔn le Kana.»

³³ Mi wε dahwe xeni kpa le oto la mε la, lɔ na mí tun mɔ, lena he bo na wa a do kpɔn tun míye bo lɔ oxojɔxo nɔ bε xεn: míye boo jo eme qɔkpo qɔ onyi le míye mε, a bo sɔ ejinukun sɔ va yi na xwedo míatɔn xeye ni le xovε ye. ³⁴ E mε godo míye a bo hen mía nɔvye vikpɛvi la va na he. E mε, he a bo do nyɔ-ε tun míye bo ɔn nyi onudokantɔye, vɔ, oxojɔxo bε míye bo lɔ. E mε, he bo na jo mía nɔvye la do na mí, a bo jo míye do na míye a bo gbɔn oto la mε.»

³⁵ E mε godo, ye qɔli ejinukun xeni le ati yetɔnye mε ye, eme qɔkpo-qɔkpo bo kpɔn oho etɔn le bibla le ati etɔn mε. Xena ye kpɔn oho laye, vivɔ jε ye ji, yee kpodo yetɔ. ³⁶ Mi wε, yetɔ Jakɔbu lɔ na ye tun mɔ: «Miye wε dɔn na ko do kan vikpε teyee dokpo nɔ, Jozefu ɔn mɔ le, Simenɔ ko mɔ le. Mi xεn, mi ka mɔ kplɔ Benyaminu nɔ! Mɔ wε zeteye lo kpεn ota na nɔ.» ³⁷ Mi wε Hlubεnu lɔ na otɔ tun mɔ: «Na ko ɔn kplɔ-ε gbɔn va na we, bo hu vikpε teye ŋusunglo owe laye. Sɔ-ε sɔ do asi na-a, ko na hen-ε gbɔn va

na we.»³⁸ Jakɔbu bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Ko gbe! Ovi teye on kplɔ mi do nɔ. Fofo etɔn o ku, emyɔ qokpo gee we drɔn. Mɔ xɛn o ku nyɔxo tanju, na onu nyanyla de va yi jɔ do e ji le omɔ ji, ko na le vivɛsise mɛ gbɔɔn a bo ku.»

43

Jakɔbu yi ogbe tun Benyaminu bo na yi Ejiputi

¹ Xovɛ la mɔ syɛnxu le Kana nɔ. ² Xena ye qù ejinukun xeye na ye hɛn gbɔn sɔn Ejiputi la vɔ, yetɔ lɔ na ye tun mɔ: «Mi mɔ trɔ yi a bo va yi xɔ ejinukun va na mí.»³ Juda bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Dahwe xeni kpa le oto la mɛ, tɔ ogbe mí nywɛde tun, na míye bo ɔn hɛn mía nɔvye vikpɛvi la do va, míye boo ká va tɔn le ŋumɛ na he o.»⁴ Na o yi ogbe tun mía nɔvye boo kplɔ mí do, mí na yi, a bo va yi xɔ onuqdu va na we.⁵ Vɔ, na o gbe tun e bo ɔn yi nɔ, míye can ɔn yi nɔ, qo, dahwe la lɔ na mí tun mɔ: «Na mia nɔvye ɔn le etɛ na mi, mi ká va tɔn le ŋumɛ na.»⁶ Izrayeli bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Elɛ dɔn mi do wa onu vive mɛ kpo-o, bo do lɔ na dahwe la tun, heye bo mɔ qo nɔvi bu?»⁷ Ye bo qo e wu ni-i tun mɔ: «Dahwe la wɛ kan oxo mí se do míye kpodo xwedo míatɔn wu. E bo kan se tun míatɔ le ɛgbɛ wɛ jaa, bo mɔ kan se tun mi mɔ qo nɔvi bu wɛ jaa? Mí bo qo oxo mɛ laye wu ni-i. Nade mí na wa na do nyɔ-ɛ tun e bo na lɔ tun míye boo kplɔ mía nɔvye vikpɛvi la do va qo?»

⁸ Mi wɛ Juda lɔ na otɔ Izrayeli tun mɔ: «Jo ovi la do, na ni a

kplɔ-ɔ do. Mí a site, mí a yi, e mε mí ba do nɔ egbe, mí ko mɔ ku nɔ, míye ɳutɔye, kpodo myɔ kpodo xwedo míatɔnye. ⁹ Egbe etɔn le alɔ teye mε, mɔ siye wε o na va kan-ε do. Na ko ɔn hɛn do gbɔn va na we, bo sɔ do alɔ tɔwe mε, be ko hu εhwε do we tεgbε-tεgbε. ¹⁰ Na mí ɔn do va dɛn qɔdo leha wε, be mí o na yi, bo o gbɔn zɔn owe.»

¹¹ Mi wε yetɔ Izrayeli lɔ na ye tun mɔ: «Xena e le mɔsinha, be lena mi na hɛn dɔ xɛn: mi sɔ onu nywε xeni le oto míatɔn mε ɖeye do ati miatɔnye mε, a bo va yi na dahwe mε la. Mi sɔ bomu viðe, owinsin viðe, kpodo adlaganti kpodo ladanumu, kpodo otinkun sinsyɛn ɖeye. ¹² Mi hɛn oho donu vovwe owe, mi ba tu oho xena mi kpɔn le ati miatɔnye mε la, tanyɔ εmε ɖe wε wa ofɛn, bo sɔ do ati miatɔnye mε. ¹³ Fifi mi kplɔ mia nɔvyε la, a bo trɔ sɔn yi dahwe mε la kɔn. ¹⁴ Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ, ni na na dahwe la a kpɔn dɔŋuɖunu na mi, a bo jo mia nɔvyε ɖee la kpodo Benyaminu do na mi. Mɔ, na ko na kan ovi dokpo, ma kan dokpo kponju.»

Jozefu kpodo nɔvyεye mɔ kpe zɔn owe

¹⁵ Ye sɔ onu xena ye ka va yi na nɔ la, kpodo oho donu vovwe owe la. Yee kpodo Benyaminu bo sɔn yi Ejiputi, bo va yi Jozefu kɔn. ¹⁶ Xena Jozefu kpɔn yee kpodo Benyaminu kpo, e lɔ na oxwejikpɔntɔ etɔn tun mɔ: «Kplɔ εmε mε ye do yi oxwe teye gbe. Hu kanlin a bo ɖa onuɖuɖu. Mɔ kpo ye kpo wε na ɖu onu le organ weve mε do okpɔ.» ¹⁷ Oxwejikpɔntɔ la, bo wasi di lena Jozefu lɔ

do ha, bo kplɔ ye do yi Jozefu we oxwegbe.¹⁸ Xena ye kplɔ ye do sɔn yi Jozefu we oxwe la gbe nɔ, viva je ye ji, ye bo lɔ tun mɔ: «Oho xena ye sɔ do ati míatɔnye mɛ, le hwexenu na mi va oto la mɛ tantyan la wε dɔn na ye do kplɔ mí do sɔn nɔ. E mɛ, ye na hwlendo a bo zɔn je mía ji, a bo yi osɔkete míatɔnye, a bo sɔ mi do wasi εmɛ xixɔye.¹⁹ Mi wε ye tɛkpɔ Jozefu we oxwejikpɔntɔ la, le oxwe la we agbo mɔnu, bo lɔ ni-i tun mɔ:²⁰ «Kafla, εmɛ qaxo, mí o va bwε de tantyan bo do va xɔ onuɖuɖu.²¹ Xena mí va yi je ofi xena mí na dɔ le ozan mɛ, bo hun ati míatɔnye, qokpo-qokpo míatɔn kpɔn oho etɔn le εjinukun la ji le ati la mɛ, oho xena mí tu la pεrεpε. Vɔ, mí hen oho laye va fifi,²² bo mɔ hen oho bu a do xɔ onuɖuɖu. Mí ɔn nyɔ εmɛ xeni sɔ oho la sɔ do ati me na mí saa.»²³ Oxwejikpɔntɔ la bo dɔ e wu na ye tun mɔ: «Ayi miatɔn ni je odo, mi ká mɔ vɔ. Mawu miatɔn, miatɔ we Mawu, wε sɔ dɔkun sɔ do ati miatɔnye mɛ. Oho xena mi do xɔ onu la, ko o yi-i.»

Oxwejikpɔntɔ la bo kplɔ Simenyɔ va na ye,²⁴ bo kplɔ ye do dγε Jozefu we oxwe la gbe. E bo hen εsin va na ye, na ye a do klɔ afɔ, e bo na onuɖuɖu osɔkete yetɔnye.²⁵ Ye jla onu xeye na ye ka na nɔ laye dɔ onyi, bo tre kpɔn Jozefu we viva nɔ le organ weve la mɛ. Đo, ye se tun ye bo na d̄u onu le blε.²⁶ Xena Jozefu gbɔn va oxwegbe, ye sɔ onu nina xena ye hen va oxwe la gbe ye, sɔ ni-i, bo do onu do ni-i.²⁷ Kpodo ogbe fifa, e do ogbe na ye, bo kan ye se tun mɔ: «Miatɔ nyɔxɔnɔ xe we oxo na mi lɔ na-a la, nađe e le dɔ? E mɔ gbe le εgbε?»²⁸ Ye bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Ξεn, míatɔ

odansɔvi tɔwe la, le nywɛde, e bo mɔ gbe le εgbe.» Ye bo je klita bo do onu odo.²⁹ Jozefu ðe okɔ, bo kpɔn nɔvye Bεnyaminu, onɔvye ñutɔ-ñutɔ. Mi wε e kan ye se tun mɔ: «Mia nɔvye vikpevi xe we oxo na mi lɔ na-a la mε?» E bo mɔ lɔ tun: «Mawu ni nyɔ dɔmε do wu we, ovi tεye.»

³⁰ Xena Jozefu kpɔn nɔvye la, vivɔfun nyi-i taŋu, avin bo sɔ-ɛ. E bo yawu ðye oxɔ etɔn mε, bo va yi fan avin.³¹ Xena e fun ñumε vɔ, e lεkɔ va, bo ðu ede ji, bo tun ye boo ma onuðudu la.³² Jozefu ðokpo wε nɔ onuðuka etɔn nu, yee can bo ðu onu do ovo, Ejiputitɔ xeye na e yɔ va oxwe etɔn gbe ye can bo ðu onu do ovo. Do, Ejiputitɔye ɔn ðo na ðu onu kpodo Heblitɔye, e nɔ xyc lanmε na ye.³³ Jozefu nɔvye laye bo xlɔn onyi le ñukɔn ni-i, nwi-nwi, sɔn εmehyɔn ji gbɔɔn do yi vikpevi ji. Ye bo kpɔn yenɔniɔye nɔ, e bo kpaca do ye nɔ.³⁴ Jozefu na na ye ba le onuðudu xeni le akɔnmε ni wu na nɔvye. Bεnyaminu we onuðudu bo su hugan fofo etɔnye tɔn zɔn atun. Yee kpo emyɔ kpo, ðu bo nu gbɔɔn ye bo mu.

44

Jozefu mɔ do nɔvye ye kpɔn ke

¹ Onu mε laye godo, Jozefu ðe ogbe na oxwejikpɔntɔ etɔn tun mɔ: «Do εjinukun do εmε xeye we atiye mε, gbɔɔn ye ba gɔ, o ba do xena ye kpewu na hεn a, a bo sɔ oho εmε ðokpo-ðokpo tɔn sɔ ðo εjinukun la ji ni-i, le ati la mε.² O ba mɔ sɔ kɔkpo tεye xena ye

sɔ ohogan do wasi sɔ do vikpεvi la we ati mε le εjinukun la ji, a bo mɔ sɔ oho etɔn can sɔ do e ji.» E bo wasi dì lena Jozefu lɔ dɔ ha.³ Xena onyi hɔn, ye dε de omɔ na yee kpodo osɔkete yetɔnye.⁴ Ye le le toxo la mε, vɔ, ye ɔn jε dindycnu dε, mi wε Jozefu lɔ na oxwejikpɔntɔ etɔn tun mɔ: «Site, jε εte na εmε mε laye, a bo va yi tu ye do, a bo kan ye se tun mɔ: «Elε jɔ mi do sɔ nyanya do tu axɔ na onywε? ⁵ Mi ɔn nywε tun kɔkpo mε la wε xwetɔ teye nɔ do nu εsin, bo mɔ nɔ do kpɔn olu wεε? Onu nyanya mε mi wa.»

⁶ E bo va yi tu ye do oxojɔxo, bo lɔ oxo mε laye na ye. ⁷ Ye bo dɔ e wu tun mɔ: «Εmε daxo, εlε jɔ o do lɔ oxo dɔ mɔsinha? Odansɔvi tɔweye ɔn kpewu na do onu mɔsinhatɔn sin kpɔn gbede. ⁸ Kpɔn, oho xena mí kpɔn le ati míatɔnye mε, mi hen sɔn Kana we oto mε va na we. Nađe mi na mɔ va fin oho alo sika le xwetɔ tɔwe we oxwegbe dɔ? ⁹ Εmε xe kɔn na ye na kpɔn kɔkpo la le, le mí odansɔvi tɔweye mε, εmε la na ku, míye ɳutɔye can bo na trɔ zun εmε xixɔ na we.» ¹⁰ Oxwejikpɔntɔ la lɔ tun mɔ: «Pεε, oxo xena mi lɔ la, ji wε ko le fifi. Εmε xe kɔn na ko na kpɔn kɔkpo la le, na trɔ zun εmε xixɔ teye, εhwε ba jo mi εmε gbokpweye.» ¹¹ Ye bo jε agban yetɔnye dɔ ote bleju, εmε dɔkpo-dɔkpo bo hun ati etɔn. ¹² Oxwejikpɔntɔ la bo jε ati laye mε giglo kpɔn ji, bo bε sɔn εmεhyɔn la ji, bo va yi vɔ do vikpεvi la ji, kɔkpo la bo va yi le Benyaminu we ati mε. ¹³ Mi wε ye vun^e ye ɳutɔye we awu le okɔ.

^e44.13 Le Jwifuye we hwenu, na εmε dε vun awu etɔn, e lo dε xlε nɔ tun onu xeni jɔ nɔ la bo ɔn jε e ji na he o kula.

Ɛmε ɖokpo-ɖokpo bo mɔ do agban na osokete etɔn, ye bo trɔ va toxo la mε.

Juda lɔ oxo do hwlen ota na Bényaminu

¹⁴ Juda kpodo nɔvεyee va Jozefu we oxwegbe, e bo mɔ gbe le oxwe la gbe. Ye bo cɔn ɳumε onyi le ɳukɔn ni-i. ¹⁵ Mi wε Jozefu lɔ na ye tun mɔ: «Elε nyi e mε na mi do sin mε, mi ɔn nyɔ-ε tun εmε ɖi mɔ ha nɔ kpɔn olu wεε? ¹⁶ Juda bo ɖo e wu ni-i tun mɔ: «ɛmε ɖaxo, oxo ɳukɔ le mí na lɔ fifi? ɛmε ɖaxo, oxo ɳukɔ le mí na lɔ fifi gbɔɔn εhwε miatɔn ba jɔ? Mawu wε de ago xena mí odansɔvi tɔweye je ɖo agbaŋugba. Mi wε dɔn, mí na nyi εmε xixɔ tɔweye, míye kpodo εmε xe si na ye kpɔn kɔkpo la le.» ¹⁷ E bo lɔ na ye tun mɔ: «Ko ɔn do onu mɔsinhatɔn sin nɔ kpɔn gbede. ɛmε xe si na ye kpɔn kɔkpo la le jan wε na nyi εmε xixɔ tεye. Mi εmε gbokpweye, mi trɔ sɔn yi miatɔ kɔn le fifa mε.»

¹⁸ Juda tεkpɔ Jozefu bo tun mɔ: «ɛmε ɖaxo, kafla, de omɔ na mɔ odansɔvi tɔwe, na ma lɔ oxo ɖokpo na we, ká do aɖi do-o, ɖo, ko nyɔ-ε tun o ɖo εcε ɖi Falawɔn ha. ¹⁹ Tantyan na mí do va, o kan mí se tun miatɔ le εgbε wε ja, bo mɔ kan se tun mí mɔ ɖo nɔvi bu wε ja. ²⁰ Mí bo ɖo e wu tun mɔ, miatɔ le, bo ku nyɔxo, e bo ɖo ovi ɖokpo xena ye ji ni-i le nyɔxo mε etɔn, ovi mε la we fofo bo o ku, emyɔ ɖokpo gee wε nyi onɔ vye xeni drɔn, otɔ bo yi owan ni-i. ²¹ O bo lɔ na mí tun mɔ, míye boo kplɔ-ε do va, na he ɳutɔn a bo kpɔn-ε kpo ɳukunsin. ²² Mí bo de e mε na we tun, ovi mε la bo ɔn kpewu na le le otɔ kɔn, tun na e le le e kɔn, otɔ bo na ku. ²³ O bo

lɔ na mí odansɔvi tɔweye tun na míye bo ɔn hen mía nɔvyεkpe mε la do va, míye boo ká va tɔn le ŋumε na he o. ²⁴ Mi wε, hwexenu na mí trɔ sɔn yi odansɔvi tɔwe didaye la kɔn, mí lɔ oxo xena o lɔ laye ni-i. ²⁵ Xena e va lɔ na mí tun míye boo mɔ trɔ va xɔ onuɖuɖu ke, ²⁶ mí lɔ ni-i tun mɔ: mí ɔn yi nɔ. Mía nɔvyεkpe la dɔ na kplɔ mí do, gbɔxwe mí na yi, dɔ, mí ɔn kpewu na va yi tɔn le ŋumε na dahwe la, na mía nɔvyεkpe la ɔn kplɔ mí do. ²⁷ Mi wε, didaye odansɔvi tɔwe la, lɔ na mí tun mɔ: “Mi nywε nywεde tun siye^f, ovi owe jan wε e ji na-a, ²⁸ ɖokpo ko mɔ le, ko kan do e ji tun kanlin hɔntun tɔn ɖe wε vunvun-i, ko ɔn mɔ kpɔn-ɛ gbede gbɔɔn do va jɛ fifi. ²⁹ Fifi mi ka mɔ kplɔ ovi ɖokpo xeni drɔn la le kɔn ye nɔ. Mɔ xɛn o ku nyɔxo taŋu, na onu nyanyla ɖe va yi jɔ do e ji le omɔ ji, ko na le vivɛsise mε gbɔɔn a bo ku.” ³⁰ Fifi, na mɔ ko trɔ sɔn yi didaye odansɔvi tɔwe la kɔn, ovi xena e yi owan na taŋu la ko le etε na mí, ³¹ na e ɔn kpɔn ovi la le etε na mí, e na ku. E ba va nyi tun mí odansɔvi tɔweye wε hen vivɛsise va na míatɔ odansɔvi tɔwe la le nyɔxo mε etɔn, gbɔɔn e bo ku. ³² Mɔ bɔ do e wu, mɔ odansɔvi tɔwe, wε yi ogbe le ŋumε na didaye, a do kpe ŋukunsin do ovi la wu. Ko bo lɔ ni-i tun mɔ: na ko ɔn hen do gbɔn va na we, be ko hu εhwε do we tegbε-tegbε. ³³ Fifi, ko ɖe kuku na we, mɔ odansɔvi tɔwe, ma nɔ bwε, a bo nyi εmε xixɔ tɔwe, do dome na vikpεvi la, na emyɔ, a kplɔ fofo etɔn gbokpweye do, a bo sɔn. ³⁴ Do, naɖe ko na wa a do trɔ sɔn yi didaye kɔn, na nɔvye la ɔn le

^f44.27 Hlaceli we oxo wε ye lɔ le bwε nɔ.

kpo-o? O o, ko ḥn jlo na va yi kpɔn vive xena didaye na se.»

45

Jozefu ḫe eđe sɔ xlɛ nɔvyeye

¹ E mε godo, Jozefu ḥn mɔ kpewu ḫu eđe ji le ŋume na εmε xeye ni le aha ni-i ye, mi wε, e do axwa, bo lɔ tun mɔ: «Mi ḫe εmε xeye ni le aha na-a zeteye tɔn.» εmε bu ti ḥn mɔ drɔn le aha ni-i, gbɔxwe na e ḫe eđe sɔ xlɛ nɔvyeye. ² Jozefu bo je avin finfan ji, ogbe etɔn bo yi oji nɔ, gbɔɔn Ejiputitɔye bo se, oxo la bo va yi dγε otome na εmε xeye ni le Falawɔn we oxwegbe ye can. ³ Jozefu lɔ na nɔvyeye tun mɔ: «Mɔ Jozefu wε, didaye mɔ gbe le εgbe wεε?» Nɔvyeye ḥn kpewu ḫo oxo ti e wu ni-i o, ḫo, ayi gbado na ye. ⁴ Mi wε, Jozefu lɔ na ye tun mɔ: «Ko ḫe kuku, mi tekpo-ɔ.» Ye bo tekpo-ε. E bo lɔ na ye tun mɔ: «Mɔ wε nyi Jozefu, mia nɔvye, xena mi sa le Ejiputi. ⁵ Vɔ, mi ká ci onulilo mε, mi bo ká do εhwε na miađe tun mi sɔ-ɔ sa, ḫo, a do hwlen εgbe miatɔnye gan wε dɔn na Mawu do sɔ-ɔ sɔ ḫodan oto xe mε je ŋukɔn na mi. ⁶ Xovε tɔn le oto la mε fifi, oxwe owego xεn e wasi nɔ. Vɔ, e mɔ drɔn oxwe atun, εmε ḫe ko kpewu na lε ogle, gbɔɔn bo na do ḫe εjinukun ḫe can. ⁷ Mi wε dɔn Mawu do sɔ-ɔ ḫodan oto xe mε je ŋukɔn na mi, na okunkan miatɔn a do gan le oto xe mε, a bo do hwlen mi εmε susu gan. ⁸ Fifi, miye hεn sɔ-ɔ ḫodan bwε, vɔ, Mawu wε. Đo, e sɔ-ɔ sɔ ḫo ḫi otɔ ha na Falawɔn, bo na na ko kpa na Falawɔn we oxwe senju, bo mɔ na na ko nyi onujikpɔntɔ le Ejiputi we oto la mε

seju. ⁹ Fifi, mi hwlendo a bo va yi lɔ na didaye tun mɔ: «Ewən xena ovi tɔwe Jozefu do qodan we xen: Mawu sɔ-c do wasi xwetɔ na Ejiputi we oto la seju, hwlendo, a bo va kɔn ye. ¹⁰ O na je oxwe do Gocenu we kansinmɛ, o ba tekpo-c, myɔ kpodo vikpɛ tɔweye, dagboyɔvi, gbɔgbwɛ, lengbɔ, nyibu, kpo onu xeni nyi tɔweye seju. ¹¹ Le ble la, ko na kpe ɲukunsin do wu we, e mɛ onu ti ko mɔ dɛn we nɔ, myɔ kpodo xwedo tɔwe, kpodo onu xeni nyi tɔwe zeteye, dɔ, xovɛ la na mɔ nɔ onyi na oxwe atun.

¹² Miye ɲutɔye mi kpɔn-ɛ fifi kpo ɲukunsin miatɔnye, le ota ji myɔ Benyaminu nɔvye, o kpɔn-ɛ nɔ kpo ɲukunsin tɔweye, tun mɔ ɲutɔ be bo lɔ oxo na mi nɔ kpodo onu tɔye. ¹³ Mi va yi lɔ lena ko nyi emejɔmɛ taŋu dɔ le Ejiputi na didaye, mi ba lɔ onu xena mi kpɔn zeteye ni-i. E mɛ godo mi ba yawu kplɔ didaye va bwɛ.»

¹⁴ Jozefu kpla asi okɔ na nɔvye Benyaminu, bo fan avin, nɔvye Benyaminu la can bo fan avin. ¹⁵ Jozefu kisi na nɔvye gbokpweye can kpo avin kpo. Hwe mɛ nu gboɔn wɛ ye va kpewu lɔ oxo kpo-e.

Falawɔn yɔ Jakɔbu tun ni boo va Ejiputi

¹⁶ Le xɔlu we oxwegbe, ye se tun Jozefu nɔvyεye bo va Ejiputi. Oji bo jɔ Falawɔn kpodo otodanwato etɔnye. ¹⁷ Falawɔn la bo lɔ na Jozefu tun mɔ: «Lɔ oxo xe na nɔvweye: mi do agban na kanlin miatɔnye, a bo yi Kana we oto mɛ, ¹⁸ a bo kplɔ miatɔ kpodo xwedo miatɔnye va kɔn ye. Ko na dɔ tɛnxo nywɛ na mi le Ejiputi we oto mɛ, mi bo na dɔ ejinukun nywɛ xeni le oto la mɛ ye.

¹⁹ Myɔ, o na mɔ lɔ na ye tun mɔ: «Mi sɔ gekəvi xena kanlin nɔ dɔn ye sɔn bwɛ, a do va yi bɛ vikpɛ miatɔnye, mia syeye, mi ba kɔ miatɔ, a bo va. ²⁰ Iŋukunsin miatɔnye ni ká ci onu xena mi na jo do Kana ye ji o. Đo, tenxo nywɛ xeni le Ejiputi we oto la mɛ seju na nyi miatɔn.»

²¹ Izrayeli vikpɛ laye bo wasi ḥo mɔsinha. Jozefu bo na ye gekəvi xena kanlin nɔ dɔn ye, bo mɔ na ye onu xena ye na ḥu le omɔ la ji, q̄i lena Falawɔn na ogbe etɔn ḥo ha. ²² E bo na awu xeni ve oho ye eme ḥokpo-ḥokpo. Vɔ, e na ohogan sandi atɔn Bənyaminu kpodo awu atun. ²³ E bo sɔ onu xeye sɔ ḥodan otɔ: osɔkete owo, ye bo do Ejiputi we ejinukun nywɛ-nywɛye do ye ji, kpodo osɔkete osi owo, ye bo do ejinukunye, kpɔnnɔye, onuḍuḍu hame-hameye do ye ji, na otɔ we omɔ zinzɔn. ²⁴ Jozefu bo ḥe ogbe na nɔvyeye, ye bo sɔn, e bo lɔ na ye tun mɔ: «Mi ká va yi wa ojle le omɔ ji o!» ²⁵ Ye le le Ejiputi, bo va yi je Kana we oto mɛ, le yetɔ Jakɔbu kɔn. ²⁶ Ye bo lɔ ni-i tun mɔ: «Jozefu mɔ gbe le εgbε! Emɔ la bɛ kpa εce le Ejiputi we oto la mɛ seju. Vɔ, Jakɔbu lintin le ote, ḥo, e ɔn kan do oxo xena ye lɔ nɔ la ji. ²⁷ Ganke, ye lɔ oxo zeteye xena Jozefu lɔ na ye, ni-i, e bo kpɔn gekəvi xena Jozefu sɔ ḥodan, a bo do kɔ-ɛ laye, hwemenu we zozo ḥe qyε lanmɛ na yetɔ Jakɔbu le. ²⁸ Izrayeli bo lɔ tun mɔ: «E kpe! Ovi tεye Jozefu mɔ gbe le εgbε! Ma va yi kpɔn-ɛ gbɔxwe a ku.»

Jakəbu sɔn yi Ejiputi

¹ Mi wε Izrayeli je omɔ kpodo onu xeni nyi etɔn zeteye seju. Xena e je Beceba, e wasi ovɔsinsanye na otɔ Izaki we Mawu. ² Le ozan mε la mε, Mawu lɔ oxo na Izrayeli gbɔn qidexleye mε, bo tun: «Jakəbu! Jakəbu!» E bo yi ogbe bo tun «Ago!» ³ Mawu bo lɔ tun mɔ: «Mɔ wε nyi Mawu, didawe we Mawu. Ká vɔ Ejiputi yiyi, dɔ, ko na sɔ we do wasi otogun qaxo de le ble la. ⁴ Mɔ ɲutɔ, ko na kplɔ we do yi Ejiputi la, a bo kplɔ jijimεvi tɔweye do gbɔn. Jozefu we alɔ mε wε o na ku do.» ⁵ Jakəbu le le Beceba. Izrayeli vikpεye bo kɔ yetɔ Jakəbu, kpodo vikpε yetɔnye kpodo ye syεye do gεkevi xena Falawɔn sɔ qodan a do va yi bε ye laye mε. ⁶ Ye bo bε kanlin yetɔnye, kpodo dɔkunnu yetɔn xeye na ye dɔ le Kana we oto la mε ye. Jakəbu va sɔn yi Ejiputi kpodo jijimεvi etɔnye seju.

⁷ Vikpε etɔn nyɔnusiye kpodo ɲusungloye wε, dagboyɔvi etɔn nyɔnusiye kpodo ɲusungloye wε, jijimεvi etɔn zeteye wε e kplɔ do va Ejiputi.

Jakəbu we hwendo xeni va Ejiputi

⁸ Izrayeli we vikpε ɲusunglo xeye ni va Ejiputi we nyikɔye xεn:
Jakəbu kpodo vikpε ɲusunglo etɔnye:
Hlubεnu, ovi tantyan la. ⁹ Hlubεnu vikpε ɲusungloye xεn:
Hanɔku, Palu, Esrɔn, Kami.

¹⁰ Simεnyɔ vikpε ɲusungloye xεn: Yemuwεli, Yaminu, Ohadi,
Yakinu, Sowa, kpodo Cawulu xena e ji le nyɔnu Kanatɔ de wu.
¹¹ Lewi vikpε ɲusungloye xεn: Gecɔnu, Kexati, Melali.

¹² Juda vikpe ŋusungloye xən: Eε, Onani, Cela, Pelesi kpo Zela. Vɔ, Eε kpodo Onani bo o ku le Kana we oto mɛ. Pelesi vikpe ŋusungloye wɛ nyi ɛsilɔnu kpodo Xamulu.

¹³ Isakaa vikpe ŋusungloye xən: Tola, Puwa, Yacubu, kpo Cimlɔnu.

¹⁴ Zabulɔn vikpe ŋusungloye xən: Selədi, Elɔnu, Yaxleli.

¹⁵ Vikpe ŋusunglo xeye na Leya ji na Jakɔbu le Padanu-Alamu ye mɛ, ovye nyɔnuvi Dina can bo bɔ do ye wu. Vikpe etɔn ŋusungloye kpodo nyɔnusi wasi ogban ŋukun atɔn.

¹⁶ Gadi vikpe ŋusungloye xən: Sefyonu, Hagi, Cuni, Esibɔnu, Eri, Alodi, Aleli.

¹⁷ Ace vikpe ŋusungloye xən: Yimina, Ciwi, Belya, kpodo ye nɔvye nyɔnusi Sela. Belya vikpe ŋusungloye xən: Xebɛ kpodo Malikyeli.

¹⁸ Vikpe ŋusunglo xeye na Zilipa ji na Jakɔbu ye mɛ, yee kpodo vikpe yetɔnye wasi fɔtɔn ŋukun ɖokpo. Laban we sɔ Zilipa la na ovye nyɔnusi Leya.

¹⁹ Hlaceli Jakɔbu syɛ, we vikpe ŋusungloye xən: Jozɛfu kpodo Benyaminu. ²⁰ Asinati Onu we hunnɔ Potifela vyɛ nyɔnuvi, ji Manase kpodo Eflayimu na Jozɛfu le Ejiputi.

²¹ Benyaminu vikpe ŋusungloye xən: Bela, Beke, Acibeli, Gela, Naama, Exi, Hlɔci, Mupimu, Xupimu, Adi.

²² Vikpe ŋusunglo xeye na Hlaceli ji na Jakɔbu ye mɛ, yee kpodo vikpe yetɔnye wasi wenɛ. ²³ Dan vyɛ ŋusunglo xən: Xucimu.

²⁴ Nefutali vikpe ŋusungloye xən: Yaxiseli, Guni, Yesɛ, Cilemu.

²⁵ Vikpe ŋusunglo xeye na Bilixa ji na Jakɔbu ye mɛ. Yee kpodo

vikp   yet  ye wasi acowe. Laban w   s   Bilixa la na ovye ny  nusi Hlaceli.

²⁶ Jak  bu we   me z  t  ye xeni t  n s  n   shun et  n m  , bo va Ejiputi, wasi kan  eko atun   ukun   okpo. Visy  ye ko le e m   o. ²⁷ Vikp   owe w   ye ji na Jozefu le Ejiputi. Jak  bu we   me z  t  ye seju xeni va Ejiputi wasi kan  e ogban.

Jozefu va kpe ot   do Gocenu

²⁸ Jak  bu s   Juda   odan Jozefu ni a do va kpe-e le Gocenu. Mi w   ye va je Gocenu we kansin la m  . ²⁹ Jozefu na na ye d  n ahwanhun et  n va ni-i, e bo   y   e m   a do va yi kpe ot   Izrayeli le Gocenu. Xena e gba  u do ot   la wu, e z  n kpla ok   ni-i, bo b   avin finfan, bo t   do e wu. ³⁰ Izrayeli l   ni-i tun m  : «Xena ko kp  n   um   t  we v  , o bo le   gbe, ko hen fifi, ko na ku faa.» ³¹ Jozefu bo l   na n  vy  ye kpodo ot   we xwedo we   me gbokpw  ye tun m  : «Ma va yi klan Falaw  n tun n  vy  e kpodo didaye we xwedo xeni le Kana we oto m   saa la bo gb  n va k  n ye. ³² A bo m   l   ni-i tun m  : Kanlinkpl  t  ye w   ye nyi, bo n   win gb  gbw  ye kpodo lengb  ye. Ye bo hen gb  gbw   yet  ye, lengb  ye, nyibu yet  ye kpodo onu xena ye d  o z  t  ye do va. ³³ Na Falaw  n va y   mi, bo kan mi se tun odan   uk  n l   mi n   wa jaa, ³⁴ mi na d  o e wu ni-i tun m  : “Kanlinye w   odans  vi t  weye n   win s  n ovii g  c  n do va je egbe, q  i m  ia dagbwaye t  n ha.” E m  , mi ba do n   Gocenu we kansin la m  .»   Do, kanlinkpl  t  ye we onu n   xy     ewu na Ejiputit  ye.

47

¹ Jozefu va yi lɔ na Falawɔn la tun mɔ: «Didaye kpodɔ nɔvyee kpo sɔn Kana we oto mε, bo va. Ye bo hɛn gbɔgbwɛ yetɔnye, lengbɔye, nyibu yetɔnye, kpodo onu yetɔn zetɛye do va. Ye le Gocenu we kansinmε.» ² E mε godo, Jozefu kplɔ nɔvyε ɲusunglo atun bo sɔ xlɛ Falawɔn. ³ Falawɔn bo kan nɔvyε laye se tun mɔ: «Odan ɲukɔ le mi nɔ wa?» Ye bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Gbɔgbwɛye kpo lengbɔye wε mí odansɔvi tɔweye, nɔ win qì mí dagbwaye ha.» ⁴ Ye bo mɔ lɔ na Falawɔn la tun mɔ: «Mí va, a do va nɔ oto xe la mε vidε, dɔ ama ti ɔn mɔ le na gbɔgbwɛ kpodo lengbɔ mí odansɔvi tɔweye tɔn ye o. Mɔ bɔ do e wu, xovε la syenxu le Kana we oto la mε diin. Fifi, mí ðe kuku, na ogbe mí odansɔvi tɔweye, na mí a nɔ Gocenu we kansin la mε.» ⁵ Falawɔn lɔ na Jozefu tun mɔ: «Didawe kpo nɔvweye mε gbɔn va kɔn we, ⁶ Ejiputi we oto la le alɔ mε na we, dɔ tɛnχo nywε na didawe kpodo nɔvweye, ye ni nɔ Gocenu we kansin la mε. E nyi tun o nyɔ emε xeye ni bizo le ye mε ye, be bo sɔ ye na ye a kpɔn kanlin teyee ji.»

⁷ Jozefu bo kplɔ otɔ Jakɔbu can va sɔ xlɛ Falawɔn. Jakɔbu bo do ogbe na Falawɔn la, bo xo fifa we εqε ni-i. ⁸ Falawɔn bo kan-ε se tun mɔ: «Oxwe nemu lε o ðo?» ⁹ Jakɔbu bo dɔ e wu ni-i tun mɔ: «Ko dan gbɔn gbeji-gbeji nɔ fifi, e wasi oxwe sandi ðokpo ota atɔn. Oxwe teyε ɔn su, ye bo mɔ nyi oganxixo nyanylaye na-a. Oxwe teyee ɔn su qì oxwe xena dagboyee nɔ εgbe na bo do dan

gbɔn gbeji-gbeji.¹⁰ Xena Jakɔbu klan Falawɔn la bo xo fifa we eɖɛ ni-i vɔ, e le e kɔn.

¹¹ Jozefu bo va yi do tɛnχo nywɛ na oto kpodo nɔvye ye le Ejiputi we oto la mɛ, le Hlamusesi we kansinme di lena Falawɔn de ogbe etɔn do ha.¹² E bo na onuɖuɖu oto, nɔvye laye, kpodo oto we xwedo la seŋu. Lena ye su do, we onuɖuɖu wɛ e na ye.

Jozefu kplɔ Ejiputi we oto la le xovɛ hwenu

¹³ Xovɛ la syenxu gbɔɔn onuɖuɖu ɔn mɔ le ofi ti. Ejiputitɔye kpodo Kanatɔye bo lo diti nɔ do xovɛ la wu.¹⁴ Jozefu kpli oho zetɔye xena Ejiputitɔye kpodo Kanatɔye do va xɔ ejinukunye le e si la, bo be oho la sɔ va yi do Falawɔn we oxwegbe.¹⁵ Oho va vɔ le Ejiputi kpodo Kana. Ejiputitɔye bo va Jozefu kɔn, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Na mí onuɖuɖu. Mí ɔn mɔ do oho de, o na kpɔn mí nɔ lesinha, mí ba ku wee?»¹⁶ Jozefu bo do e wu na ye tun mɔ: «Xena oho ɔn mɔ le mia si, mi be kanlin miatɔnye va, a do va yi onuɖuɖu.»

¹⁷ Ye hɛn kanlin yetɔnye va na Jozefu. E bo na ye onuɖuɖu do osɔ yetɔnye nu, gbɔgbwɛye, lɛngbɔye, onyibuye, kpodo osɔkete yetɔnye nu. Oxwe mɛ la mɛ, Jozefu na ye onuɖuɖu do kanlin yetɔn zetɔye nu.¹⁸ Xena oxwe mɛ la va yi vɔ, ye trɔ va e kɔn le oxwe owegɔ la mɛ, bo lɔ ni-i tun mɔ: «ɛmɛ ɖaxo, mí ɔn kpewu na hwla do we tun oho bo ɔn mɔ le mia si, kanlin miatɔnye can bo o trɔ zun tɔwe vɔ. Míye ɳutɔye kpodo nyixɔ miatɔnye jan wɛ drɔn na we.¹⁹ O na kpɔn míye kpodo nyixɔ miatɔnye nɔ lesinha, mí ba

ku wεε?» Xɔ míye kpodo nyixɔ míatɔnye, o ba na mí onuɖuɖu. Mí na trɔ zun εmε xixɔye na Falawɔn, nyixɔ míatɔnye ba trɔ zun etɔn. Na mí ejinukun xeye na mí na xwa ye, na mía nɔ egbe, mí ko mɔ ku nɔ, ogle míatɔnye can ko mɔ ci cɔvɔ nɔ.»

²⁰ Mi we Jozefu xɔ Ejiputi we nyixɔ zetεye na Falawɔn. Ðo, Ejiputitɔ ðokpo-ðokpo sa ogle etɔn do xovε xeni syenxu do ye nɔ la wu. Oto la zetεye seju bo trɔ zun Falawɔn tɔn. ²¹ Sɔn ofi xena Ejiputi we oto la bε sɔn, gbɔɔn do yi ofi xena e vɔ do, Jozefu na na otovi laye trɔ zun εmε xixɔ seju. ²² Hunnɔye we nyixɔ jan we Jozefu ɔn xɔ, ðo, Falawɔn ðe osen tɔn bo nɔ do kpedo ye wu. Onuɖuɖu yetɔn Falawɔn bε nɔ na ye. Mi we dɔn na yee ɔn do sa nyixɔ yetɔnye.

²³ Jozefu bo va lɔ oxo na otogun la, bo tun mɔ: «Mi kpɔn, ko xɔ miye kpodo nyixɔ miatɔnye na Falawɔn fifi. Ejinukunye xεn, mi va yi xwa do ogle miatɔnye ji. ²⁴ Vɔ, na ejinukun la ðiðe va ya, mi na sɔ maðo-atun sɔ na Falawɔn. Akpa εnε gbokpweye ba nyi miatɔn kpodo xena mi na mɔ va xwa ye, e ba nyi onuɖuɖu na miye kpodo vikpε miatɔnye kpodo εmε xeye ni le oxwe miatɔnye gbe ye.» ²⁵ Ye bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Εmε ðaxo, o hwlen egbe míatɔn gan, bo ðe ðomenywε sɔ xlε mí. Mí na nyi εmε xixɔye na Falawɔn.» ²⁶ Mi we Jozefu ðe osen tɔn, osen la bo mɔ le gbɔɔn do va jε egbe. Osen la we nyi tun: «Le Ejiputi we oto mε, ejinukunye we maðo atun nyi Falawɔntɔn.» Hunnɔye we nyixɔ jan we ɔn nyi Falawɔntɔn.

Jakɔbu we oxo kpotwi xena e lɔ ye

²⁷ Izrayeli we vikpεye, jε oxwe do Ejiputi, le Gocenu. Ye bo trɔ zun nyixɔtɔye, bo ji ovi do blɛ, bo su gbagbagba. ²⁸ Jakɔbu nɔ Ejiputi na oxwe fɔtɔn ŋukun owe. Oxwe xena e nɔ egbe na zeteye bo wasi oxwe sandi qokpo ota εnε ŋukun acowe.

²⁹ Xena Izrayeli kpɔn tun okuzan heteye bo tɛkpɔ nɔ, e yɔ ovye Jozefu, bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ko ðe kuku, na o kɔn dɔmɛ do wu ye xojɔxo, ko ðe kuku na we, sɔ alɔ tɔwe sɔ ðo atagbo^g teye gɔ, a bo xo ogbe, a bo ðe owan yiyi kpodo dɔmənywɛ sɔ xlɛ-ɔ. Ko ðe kuku, ká ði-u do Ejiputi. ³⁰ Na ko sɔn yi dagboye kɔn le okutomɛ, kɔ oco teye sɔn Ejiputi a bo va yi ði-u do yɔgun yetɔn mε. Jozefu bo ðo e wu ni-i tun mɔ: «Ko na wasi-i ði lena o lɔ-ɛ ðo ha.» ³¹ Jakɔbu bo lɔ ni-i tun mɔ: «Ta onu na-a.» Jozefu bo ta onu ni-i. Mi wε, Jakɔbu do onu odo le ojan etɔn we oto^h, bo do εkpe ni-iⁱ.

48

Jakɔbu xo fifa we εðε na Jozefu we vikpεye

¹ Onu mε laye we godo, ye va lɔ na Jozefu tun mɔ: «Kpɔn didawe

^g**47.29** atagbo Kpɔn Titɔ e ji 24:2.

^h**47.31** Ye hεn ye na mɔ se e gɔnmɛ tun Jakɔbu bo sɔ ota sɔ ðo okpohεn-asi etɔn ji.

ⁱ**47.31** Ye hεn ye na mɔ se e gɔnmɛ tun Jakɔbu bo do εkpe na Mawu.

ɔn le ozan.» E bo kplɔ vikpε etɔn owe laye, Manase kpodo Eflayimu, ye bo yi.² Mi wε ye lɔ na Jakɔbu tun mɔ: «Vwe Jozefu va kɔn we.» E bo jɛ gbagba bo xlɔn onyi le ojan etɔn ji.³ E bo lɔ na Jozefu tun mɔ: «Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ, ze do ɲumε na-a, le Luzu, le Kana we oto mε, bo do na-a.⁴ bo lɔ na-a tun mɔ: «Ko na na na o na ji, a bo gba okun, o ba do trɔ zun dagbo-dagbo na otogun susu. Ko na sɔ oto xe sɔ na jijimεvi tɔweye, e bo na nyi yetɔn tegbε-tegbε.»⁵ Fifi, vikpε ɲusunglo owe xeye na ye ji na we le Ejiputi keju gbɔxwe ko va laye, ye trɔ zun mɔ ɲutɔ vikpεye. Eflayimu kpodo Manase na nyi tεyee dì Hlubεnu kpodo Simεnyɔ ha.⁶ Vɔ, vikpε xeye na o na va ji do εtε na yee, na nyi ovi tɔwe. Fofɔ yetɔnye we cinnɔye mε, wε yee na yi yetɔnye le.⁷ Do, hwexenu na ko lεkɔ sɔn Padanu bo tekpɔ Eflata nɔ, Hlaceli ku le omɔ ji, le aha na-a, le Kana. Ko dì-i do blε, le Eflata we omɔ la ji, le Betεlexεmu.⁸ Xena Izrayeli kpɔn Jozefu vikpε laye, e kan se tun mɔ: «Onu lε nyi e mε ye?»⁹ Jozefu bo dɔ e wu na otɔ tun mɔ: «Vikpε xeye na Mawu na-a le bwε ye wε.» Jakɔbu bo tun mɔ: «Ko ðe kuku, kplɔ ye va kɔn ye na ma xo fifa we ñðε na ye.»

¹⁰ Vɔ, Izrayeli we ɲukunsinye ci flifli, ðo, e ku nyɔxo. Jozefu bo kplɔ vikpε etɔn laye do va, Jakɔbu bo wle ye do akɔn nu, bo kpla asi okɔ na ye.¹¹ Izrayeli bo lɔ na Jozefu tun mɔ: «Ko ɔn mɔ nyɔ-ε tun ko na va kpɔn ɲumε tɔwe can, ganke, e mi xen Mawu na na ko va kpɔn gbɔɔn bo kpɔn vikpε tɔwεyee.»¹² Mi wε Jozefu kɔ

vikpε etɔn laye le ata^j ji na otɔ, bo je klita, bo do onu odo ni-i.¹³ E me godo, e hen alɔ na vikpε etɔn owe laye. E hen Eflayimu kpodo adusilɔ, e ba do le amyc ji na Izrayeli, bo hen Manase kpodo amycɔ emyc ba do le aqusi me na Izrayeli. E bo dɔn ye tekpo-e.

¹⁴ Vɔ, Izrayeli sɔ alɔ^k de gbɔn de ji, e sɔ adusilɔ etɔn sɔ dɔ ota na Eflayimu, ovi owego la, bo sɔ amycɔ etɔn sɔ dɔ ota na Manase ovi tantyan la.¹⁵ E bo xo fifa we eðε na Jozefu, bo lɔ tun mɔ:

«Mawu xena dagboye Ablaxamu kpodo didaye Izaki se otonu
na

Mawu xeni nyi kplɔtɔ teye sɔn hwexenu na ko jɔ, gbɔn do va
je egbe

¹⁶ Mawu we ewendoto xeni ñe-o tɔn le onu nyanya zeteye me
Ni do na vikpε xeye

Dogbɔn ye ji, nyikɔ teye, didaye Izaki we nyikɔ kpodo dagboye
Ablaxamu we nyikɔ, ni ci onyi,

Ye ni ji, a bo gba okun,
Gbɔn nyixɔ la ji.»

¹⁷ Xena Jozefu kpɔn tun otɔ bo sɔ adusilɔ etɔn sɔ dɔ ota na Eflayimu, e ɔn jɛŋu ni-i. Mi wε e wle otɔ la we alɔ, bo na do ñe-e

^j**48.12** Xena Jakɔbu kɔ Jøefu vikpεye do ata ji, e ñe xlε tun vikpε laye bo trɔ zun emyc ñutɔtɔn.

^k**48.14** Le walɔ yetɔn me, ovi tantyan wε ye nɔ dɔ adusilɔ ota na, e ba do yi akpa ñaxo le otɔ we cinnɔye me. Vɔ, xena Jakɔbu sɔ adusilɔ sɔ dɔ ota na vikpεvi la, e sɔ-e sɔ dɔ ovi tantyan we tenxo.

te le ota na Eflayimu, a bo sɔ dɔ ota na Manase,¹⁸ bo lɔ na otɔ la nɔ tun mɔ: «Didaye, mɔsinha hɛn mɔ, ovi tantyan la xen, sɔ adusilɔ tɔwe sɔ dɔ ota ni-i.»¹⁹ Vɔ, otɔ bo gbe, bo lɔ tun mɔ: «Ko nyɔ-ɛ, ovi tɔye, ko nyɔ-ɛ, emyɔ can na trɔ zun otogun, bo na nyi eme qaxo, ganke nɔvyekpε na nyi eme qaxo hugan-ɛ, jijimεvi etɔnye bo na nyi otogun susu.»

²⁰ Le gbegbe mε la, e xo fifa we eɖε na ye bo lɔ tun mɔ: «Nyikɔ miatɔnye ji we Izrayeli vikpεye na xo fifa we eɖε gbɔn, ye na nɔ lɔ tun mɔ: Mawu ni wasi dɔmε nywε na we di lena e wasi na Eflayimu kpodo Manase kpo dɔ ha.» Lena Jakɔbu sɔ Eflayimu sɔ dɔ ɲukɔn na Manase dɔ mε.»²¹ E mε godo, Izrayeli lɔ na Jozefu tun mɔ: «Kpɔn, ko na ku zaandɛ, vɔ, Mawu bo na le kpodo mi, e bo na kplɔ mi do yi mia dagbwaye we oto mε.²² Mɔ, ko sɔ Sicεmu we oto la sɔ na we, e mε la we na nyi akpa xena o na do hugan xena nɔvweye na va yi. Nyixɔ mε la we ko sɔ dɛnkpwε kpodo oda do yi le Amɔ we jijimεviye si.»

49

Jakɔbu lɔ onu xeni na va jɔ swe do vikpε etɔnye ji na ye, bo mɔ xo fifa we eɖε na ye

¹ Mi we Jakɔbu yɔ vikpε etɔnye bo lɔ na ye tun mɔ:

«Mi kpli mia ɖe,

Na ma lɔ onu xeye ni na va jɔ do mia ji le swe godo ye na mi.

² Mi kpli miaɖe, a bo dɔ oto-o, mɔ Jakɔbu vikpεye,

Mi ḍo oto mɔ̄ miatɔ̄ Izrayeli.

³ Myɔ̄ Hlubenu, myɔ̄ wε nyi ovi tantyan teye,
Hɔ̄nhlɔ̄n teye we okun sinsyen, myɔ̄ wε nyi ovi tantyan xena ko
ji, e bo qe xlε tun ko bo nyi ŋusunglo.

O ḍo hɔ̄nhlɔ̄n hugan nɔ̄vwe zeteye, ye bo nɔ̄ ḍo bubu na we.

⁴ O le qj i otɔ̄ sisa xeni le adan ji ha,
O ɔ̄n mɔ̄ nyi tantyan le nɔ̄vweye mε nɔ̄ o,
Do, o dɔ̄ mɔ̄ didawe syε kɔ̄n le
Ojan teye ji,
Xena o wasi mɔ̄sinha, o qj u osu na ojan la.

⁵ Simenyɔ̄ kpodo Lewi, ohagbe wε ye nyi
Ye sɔ̄ ogbeta a do hen onugble kpodo adan.

⁶ Vɔ̄, mɔ̄, ko ɔ̄n jlo na ḍo alɔ̄ le e mε kpodo ye,
Ko ɔ̄n jlo na nɔ̄ ḍo alɔ̄ le ogbe bibla yetɔ̄nye mε
Do, ye hu egbetɔ̄ye do adji wu,
Ye do afɔ̄ku onyisuye, e bo jεju na ye.

⁷ Ko do onu aqidido yetɔ̄nye, ḍo e syεnxu diin
Ko do onu onuwiwa gbɔ̄n ojle wu yetɔ̄n, ḍo, ye sin eden.
Ko na ma jijimεvi yetɔ̄nye gbɔ̄n Jacɔ̄ku we oto la mε seju,
Ko na kankan jijimεvi yetɔ̄nye gbɔ̄n Izrayeli we oto la zeteye
mε seju.

⁸ Juda myɔ̄, nɔ̄vweye, na nɔ̄ kanfu we,
O na kpa εce do kentɔ̄ tɔ̄weye ji gannu-gannu,
Didawe vikpeye na nɔ̄ do onu odo le ŋukɔ̄n na we,

⁹ Juda ovi teye, o do hɔnhlɔn di kinnikinni winwyan ha,
Xeni wle olan etɔn bo qɔ, bo le okɔ va nɔtyɔn etɔn.
E xwi, bo hlɔn onyi di kinnikinni ha.

Di kinnikinni osi ha, onu le xa bo na fɔn-ɛ site?

¹⁰ Xɔlu we otinkplɔ, na nɔ Juda we akɔta me tegbe.
Xɔluye we otinkplɔ la na nɔ asi na jijimevi etɔnye tegbe.
Gbɔɔn do je hwexenu na eme xe tɔn¹ na e nyi na va.
Eme xena otogunye na se otonu na.

¹¹ Ventinye na su le vangle etɔn me gbɔɔn
E bo na nɔ sin okan na osɔkete etɔn xena xovɛ ci nɔ, do e me.
E bo na tɔ okan osɔketevi etɔn do ventin adodwe we aba wu
Ven na le e si gbɔɔn e bo na nya awu etɔn le e me.

E ba nya awu gblele etɔn le hlezɛn we esin me.

¹² E nu ven gbɔɔn ɲukunsin etɔn bo bya jegle.

E nu nyibunɔsin gbɔɔn aɖu etɔnye bo wee.

¹³ Zabulɔn na do nɔtyɔn etɔn do exuto.

Nɔtyɔn etɔn na nyi tɔjihun qaxoye we glityɔn.

Nyixɔ etɔn na yi kaka Sidɔn we toxo me.

¹⁴ Isaka le di osɔkete xeni do hɔnhlɔn ha, bo nɔ hlɔn okpwe me.

¹⁵ E kpɔn tun tenxo xeni bo le la bo nyɔ, oto la bo jɔhun,

E xa okpo a do hen agban,

Eme xixɔ we odan wiwa, wɛ ye zin do okɔ ni-i.

¹49.10 Le ble Cilo wɛ nyi oxogbe xeni le hebli we ogbe me. E hen e na nyi Juda vyɛ xena ye do nyi na tun Cela.

- ¹⁶ Dan na nō dō ehwē na otogun etōn
Di lena e le dō le Izrayeli we akōta gbokpweye mē ha.
- ¹⁷ Dan le dī odan xeni le omō ji ha,
Di zakpata ha, le omōto:
E nō xu ađu afō na osōye
Osōkuntō ba je wensin.
- ¹⁸ Xwetō Mawu, ko kpōn omō na we nō tun myō bo na hwlen-^c
gan.
- ¹⁹ Gadi, fyanfinnōye we ogbē na lē do-e.
Vō, e na kpe ahwan kpo ye, a bo je etē na ye.
- ²⁰ Ace we oto na na ejinukun taŋu,
Xōlu we onuđuđu nywē na nō sōn e kōn.
- ²¹ Nefutali le dī etyē, xena ye je dō ote ha.
E bo ji ovi^m jijōhunye.
- ²² Jozēfu nyi otin xeni nō syen nywēđe,
Bo wu do otōjōtyōn đe.
Alōklan etōnye yi oji gboɔn bo gbōn oglı wu.
- ²³ Kanhwandatōye do hwēvo le e wu, bo da-ε kanhwan.
Bo sō-ε do dō kēntō
- ²⁴ Ganke e hēn kanhwan etōn wu nywēđe.
Alō kpodo alōgba etōnye bizo
Dogbōn Mawu hōnhlōn zeteyetō xeni nyi Mawu Jakōbutōn we
hōnhlōn we alōgō mē,

^m**49.21** E hēn e na mō nyi: E nō lō oxo nywē-nywēye

Dogbɔn kplɔtɔ etɔn, Izrayeli we ɛkprenⁿ ɖaxo la, we nyikɔ mɛ.[°]

²⁵ Dogbɔn didawe we Mawu ji, alɔgɔ na va na we
Dogbɔn Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ ji, dona na nyi tɔwe
Donaye ni sɔn jigbe, le jiŋukunsin, a bo nyi tɔwe.

ɛsin ni nɔ tɔn sɔn nyixɔ gɔ na we

Nyɔnusiye na ji, kalinye bo na ji

²⁶ Fifa we ɛdɛ xena mɔ didawe lo xo na we nɔ ye,
Hugan nyɔna okpó mavɔmavɔye tɔn
E le ɲukɔn na nyɔna kpokpwe xixoye tɔn.
Fifa we ɛdɛ la ni nɔ ota na Jozɛfu,
Ni ja do emyɔ xeni kpa ɛcɛ na nɔvyeye ji.

²⁷ Benyaminu le di ohla xeni nɔ vunvun olan ɖu ha.
Keklenu, e nɔ vunvun olan ɖu.
Hwedo, e ba ma olan xena e wle ye.»

²⁸ Izrayeli vikpεye ni wasi akɔta weve laye, ye mɛ. Oxo xena yetɔ lɔ do ye wu bε mɛ. E xo fifa we ɛdɛ na ye, ɛmɛ ɖokpo-ɖokpo kpodo ɛdɛ xeni jɛ ni-i.

Jakɔbu ku

ⁿ**49.24** Ye hɛn, ye na mɔ se e gɔnmɛ tun Jozɛfu bε bo nyi kplɔtɔ kpodo Izrayeli we ɛkpren ɖaxo la.

°49.24 Xixlɛmɛ la hɛn e na mɔ nyi: «Ganke e hɛn kanhwan etɔn wu nywɛde. Alɔ kpodo alɔgba etɔnye bizo. Dogbɔn Mawu hɔnhlɔn zeteyetɔ xeni nyi Mawu Jakɔbutɔn we hɔnhlɔn we alɔgɔ mɛ, e mɛ ba trɔ zun kplɔtɔ kpodo ɛkpren ɖaxo Izrayelitɔn.»

²⁹ E mε godo, Jakɔbu na ogbeqide xe vikpε laye, bo lɔ tun mɔ:
«Na ko ku, mi q̄i-u do dagboyee ha, le ogun qaxo mε, le ogle xeni
nyi Eflɔntɔn saa ji. Eflɔn bo nyi Hεti we jijimevi. ³⁰ Ogun la le
ɛkpεn qaxo mε le Makpela, e bo kpan ɲukɔn Mamule, le Kana we
oto mε. Ablaxamu wε xɔ ogle mε la, le Eflɔn Hεti we jijimevi si bo
do wasi ocɔdityɔn. ³¹ Blε wε ye q̄i Ablaxamu kpodo osyε Sala do.
Ye bo mɔ q̄i Izaki kpodo osyε Hlebeka can do blε. Blε la ke wε ko
q̄i Leya do. ³² Ogle la kpodo ɛkpεn qaxo xeni le e ji la wε ye xɔ le
Hεti we jijimeviye si.» ³³ Xena Jakɔbu lɔ oxo mε laye na vikpε
etɔnye vɔ, e hlɔn onyi bo bε afɔ etɔnye do ojan la ji, bo sɔn yi
dagbwaye kɔn le okutome.

50

Ye va yi wasi Jakɔbu we ocɔnuye

¹ Jozefu zɔn je otɔ we ocɔ la ji, kpo avin kpo, bo kɔn qasìn do e
ji, bo kisi ni-i. ² E mε godo, e ɖe ogbe na doto odanwatɔ etɔnye
tun ye boo si ami na he didaye we ocɔ. Doto laye bo si ami la na
ocɔ la, e ba do nɔ onyi na azan susu. ³ Ye sɔ onyihinhɔn kandε bo
do si ami la na ocɔ la. Azan xena ami sisi la nɔ q̄u, e mi mε.
Ejiputitɔye bo fan avin do ta ni-i na onyihinhɔn kandegban.

⁴ Xena avin finfan we azan laye va yi vɔ, Jozefu lɔ na εmε xeye
ni bɔ do Falawɔn la wu ye tun mɔ: «Ko ɖe kuku, na mi yi owan
na-a, ko ɖe kuku, mi do εwεn xe na Falawɔn na-a: ⁵ Gbɔxwe
didaye na do ku, e lɔ tun mɔ boo ta onu tun Kana we oto mε bε

mɔ bo na q̄i oco heteye do. Le yḡun xena emyɔ ɲutɔ o jlađo mɛ. Mi we dɔn, ko q̄e kuku, ma yi, a bo va yi q̄i didaye we oco, e mɛ godo, ko na trɔ gbɔn.»⁶ Falawɔn la lɔ tun ye boo va yi lɔ na Jozefu tun mɔ: «Yi, a bo va yi q̄i didawe we oco, q̄i lena e byɔ we, o bo xo ogbe etɔn ni-i q̄o ha.»⁷ Jozefu je omɔ a do va yi q̄i otɔ la, mi wɛ, Falawɔn we otodanwato zeteye, emehyɔn xeye ni le oxwe etɔn gbe ye, kpodo Ejiputi we oto mehyɔn zeteye, je ete ni-i.

⁸ Jozefu we xwedo zeteye, nɔvyeye, kpodo otɔ we xwedo we eme gbokpweye can, bo kplɔ ye do. Vikpε viviye, kpodo gbɔgbwεye, lengbɔye kpodo onyiye jan wɛ ci Gocenu we kansin la mɛ.

⁹ Ahwanhunye le ete ni-i, emεye can bo le osɔye ji bo le ete ni-i. Emε xeni le ete ni-i laye su tanju.¹⁰ Ye va yi je Golenu^p-Atadi, le Juden we otɔ godo. Ye wasi oco nu le ble, bo fan avin, bo fan avin tanju. Jozefu bo nɔ lutu mɛ na otɔ na onyihinhɔn acowe.¹¹ Kanato xeye ni le oto la mɛ ye, kpɔn lutu xe mɛ na ye le, le Golenu-Atadi la, gbɔn bo lɔ tun mɔ: «Lutu mɛ tanju wɛ Ejiputitɔye le.» Mi wɛ dɔn ye do na nyikɔ tenxo mɛ la, xeni le Juden le otɔ la godo tun mɔ: «Abeli Mizrayimu^q.»

¹² Mɔsinha wɛ Jakɔbu vikpεye wasi onu xena yetɔ o lɔ na ye saa tun ye boo wasi na he, q̄o mɛ.¹³ Ye kɔ yetɔ we oco do yi Kana we oto mɛ, ye bo q̄i-i do ogun qaxo xeni le ɛkpɛn qaxo mɛ le

^p50.10 Golenu: ofi xena ye nɔ to ejinukun le q̄i lena ye nɔ to yovo q̄o na ye kan gan-ɛ nɔ ha.

^q50.11 E gɔnmɛ wɛ nyi «Lutu Ejiputiton».

Makpela, e bo kpan ɲukɔn Mamule, le ogle xena Ablaxamu xɔ le Eflɔn, Hεti we jijimεvi si, bo do ɖo ocɔdityɔn.¹⁴ Xena ye qì yetɔ vɔ, Jozefu, kpo nɔvyeeye, kpo εmε zeteye xeye ni kplɔ-ɛ do ye, na oɔc qidì laye, gbɔn va Ejiputi.

Jozefu na oji ɖiɖe nɔvyeeye

¹⁵ Xena Jozefu nɔvyeeye kpɔn tun yetɔ bo ku, ye lɔ na yenɔniye tun mɔ: «Jozefu hεn e na do okεn mí, a bo ɖe onu nyanya zeteye xena mí wasi kpo-e ye, we atɔ na mí.»¹⁶ Mi wε ye do εwεn ɖodan Jozefu, bo lɔ tun mɔ: «Gbɔxwe didawe na do ku, e lɔ tun mɔ:¹⁷ “Oxo xena mi na lɔ na Jozefu xεn: le kuku ɖiɖe mε, sɔ εhwε kpodo onu nyanya ɖaxo xena nɔvweye wa do we ye, sɔ kε ye.” Fifi sɔ εhwε mε la sɔ kε mí, Mawu xena didawe sεn ke wε míye can sεn nɔ. Hwexenu na ye do εwεn mε la na Jozefu nɔ, e bε avin.¹⁸ Mi wε nɔvye laye ɲutɔ va e kɔn, bo je klita le akɔn mε ni-i, bo lɔ tun mɔ: «Εmε xixɔye ha wε mí nyi na we.»¹⁹ Vɔ, Jozefu bo ɖo e wu na ye tun mɔ: «Mi ká mɔ vɔ o. Mawu we dome wε ko le?²⁰ Mi jlo na wasi onu nyanya kpo-o saa, vɔ, Mawu bo ɖɔli nyanya la do trɔ zun onywε, e mε, onu xeni lo jɔ nɔ le egbe ba do jɔ, εmε susu ba do gan.²¹ Fifi, vivɔ ti ni ká je mia ji, mɔ, ko na kpe ɲukunsin do miye kpodo vikpε miatɔnye wu.» Jozefu lɔ oxo na ye kpodo owan yiyyi, bo fa oji na ye.

Jozefu ku

²² Jozefu kpodo otɔ we xwedo nɔ Ejiputi. Jozefu bo nɔ εgbε na

oxwe sandi ḥokpo ota ḥokpo.²³ E nɔ ɛgbɛ bo kpɔn ovye Eflayimu we vikpεye, bo mɔ kpɔn ovi xena vikpε mε laye va ji ye. E sɔ dagboyɔvi etɔn Makii we vikpεye, do dɔ emyɔ ɲutɔ vikpεye. Makii la bo nyi Manase vye.²⁴ Gbedokpo Jozefu lɔ na nɔvye tun mɔ: «Ko na ku zaandɛ, vɔ, Mawu na va gɔ alɔ na mi dandan. E na va ɖe mi tɔn le oto xe mε, a bo kplɔ mi do yi oto xe we ajɔgbe na e fyan na Ablaxamu, Izaki, kpo Jakɔbu mε.»²⁵ Jozefu bo na na Izrayeli vikpε gbokpweye fyan ajɔgbe ni-i tun na Mawu va gɔ alɔ na ye, ye boo bε oxu hetεye sɔn bwε a do sɔn.²⁶ Oxwe sandi ḥokpo ota ḥokpo wε Jozefu ɖo, bo do ku le Ejiputi. Ye si ami hwennywεye do oɔɔ etɔn, e ba do nɔ onyi na azan susu. Ye bo sɔ-ɛ sɔ ɖo ɛkpen we ɖaka mε.»